

Raport diagnostyczny

Portret partnerstwa

**Południe Wielkopolski
Działą Wspólnie**

GMINA
CZAJKÓW

GMINA
DORUCHÓW

MIASTO I GMINA
GRABÓW NAD PROSNĄ

GMINA
KOBYLA GÓRA

GMINA
KRASZEWICE

MIASTO I GMINA
MIKSTAT

MIASTO I GMINA
OSTRZESZÓW

POWIAT
OSTRZESZOWSKI

Raport diagnostyczny

Portret partnerstwa

**Południe Wielkopolski
Działa Wspólnie**

Raport diagnostyczny

Portret partnerstwa Południe Wielkopolski Dział Wspólnie

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Anna Mądra, Dariusz Kwiatek, Katarzyna Dziewięcka, Monika Kaźmierczak, Paweł Galbierczyk, Agnieszka Kotowska, Wioletta Siwiec, Monika Gabryś, Paweł Uścińowicz, Ludmiła Cieślarczyk, Katarzyna Nowak, Beata Zięba, Przemysław Klimek, Maria Piszczątka Marian Adamek, Rafał Kaftan, współpraca Wojciech Kłosowski

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” poprzez bezpośrednie doradztwo ZMP w strategicznym planowaniu rozwoju 38 partnerstw samorządowych, ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego, wzmocnienie zdolności gmin i powiatów do podejmowania przemyślanej i celowej współpracy oraz planowania kompleksowych przedsięwzięć aktywizujących potencjał obszaru partnerstwa i budujących jego rozwój.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla ponad 370 partnerskich gmin i powiatów z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie strategie terytorialne oraz pakiety przedsięwzięć podnoszące jakość życia mieszkańców.

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” realizowany jest w okresie od września 2020 do marca 2022 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2021 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

1. Czajków (gmina wiejska)
2. Doruchów (gmina wiejska)
3. Grabów nad Prosną (gmina miejsko-wiejska)
4. Kobyla Góra (gmina wiejska)
5. Kraszewice (gmina wiejska)
6. Mikstat (gmina miejsko-wiejska)
7. Ostrzeszów (gmina miejsko-wiejska)
8. Ostrzeszów (powiat)

Skład Rady Partnerstwa

Przewodnicząca Rady Partnerstwa: Anna Mądra – Gmina Grabów nad Prosną

Członkowie Rady Partnerstwa:

1. Ludmiła Cieślarczyk - Powiat Ostrzeszowski
2. Katarzyna Dziewięcka - Gmina Ostrzeszów
3. Monika Gabryś - Gmina Kraszewice
4. Paweł Galbierczyk - Gmina Czajków
5. Agnieszka Kotowska - Gmina Doruchów
6. Przemysław Klimek - Gmina Mikstat
7. Beata Zięba - Gmina Kobyla Góra
8. Izabela Cichoń - sektor NGO - Dyrektor Stowarzyszenia Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania
9. Jacek Nowicki - sektor gospodarczy

Skład Grupy Roboczej

1. Gmina Ostrzeszów – Dariusz Kwiatek- **Koordynator**
2. Gmina Ostrzeszów – Katarzyna Dziewięcka;
3. Gmina Ostrzeszów – Monika Kaźmierczak;
4. Gmina Czajków – Paweł Galbierczyk;
5. Gmina Doruchów – Agnieszka Kotowska;
6. Gmina Grabów nad Prosną – Wioletta Siwiec;
7. Gmina Kraszewice – Monika Gabryś;
8. Gmina Kraszewice – Paweł Uścińowicz
9. Powiat Ostrzeszowski – Ludmiła Cieślarczyk;
10. Powiat Ostrzeszowski – Katarzyna Nowak.
11. Gmina Kobyla Góra - Beata Zięba
12. Gmina Mikstat - Przemysław Klimek

Spis treści

1. Wstępna charakterystyka partnerstwa Południe Wielkopolski Działa Wspólnie	9
1.1. Podstawowe informacje o Partnerstwie.....	9
1.1.1. Informacje ogólne	9
1.1.2. Zadeklarowane cele partnerstwa	10
1.1.3. Charakterystyka poszczególnych uczestników Partnerstwa	11
1.1.4. Powiązania celów strategicznych gmin Partnerstwa.....	19
1.2. Geograficzny kontekst położenia	21
1.3. Powiązania i funkcje w obszarze Partnerstwa	23
1.3.1. Przepływy funkcji/usług w obszarze Partnerstwa	23
2. Portret statystyczny obszaru partnerstwa	26
2.1. Wymiar społeczny	26
2.1.1. Kluczowy kontekst: zmiany demograficzne w społeczeństwie	27
2.1.2. Analiza wskaźnikowa.....	32
2.2. Wymiar gospodarczy.....	34
2.2.1. Kontekst krajowy	34
2.2.2. Lokalna gospodarka – wskaźniki podstawowe	36
2.3. Wymiar przestrzenno-środowiskowy	42
2.3.1. Kontekst krajowy: Wielkopolska na tle innych regionów	42
2.3.2. Lokalne wskaźniki środowiskowo-przestrzenne	44
2.4. Analiza pogłębiona, wymiar społeczny	48
2.4.1. Mieszkańcy obszaru partnerstwa	48
2.4.2. Wybrane wskaźniki dla tego obszaru społecznego.....	65
2.5. Analiza pogłębiona, wymiar gospodarczy.....	69
2.5.1. Ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej – wybrane aspekty.....	69
2.5.2. Warunki dla rolnictwa	99
2.6. Analiza pogłębiona, wymiar przestrzenny i środowiskowy	103
2.6.1. Zagospodarowanie przestrzenne.....	103

2.6.3.	Powiązania komunikacyjne obszaru Partnerstwa	104
2.6.4.	Środowisko	108
2.6.5.	wybrane wskaźniki dla tego obszaru.	111
3.	Analiza potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych obszaru partnerstwa	115
3.1.	Potencjały oraz deficyty partnerstwa: SWOT	115
3.2.	Diagnoza mocnych i słabych stron obszaru Partnerstwa Wielkopolska Działa Wspólnie.	117
3.3.	Szanse i zagrożenia dla obszaru Partnerstwa Wielkopolska Działa Wspólnie.....	122
3.4.	Nowe wyzwania, kierunki strategicznej interwencji i współpracy	125
4.	Wykazy i spisy.....	126

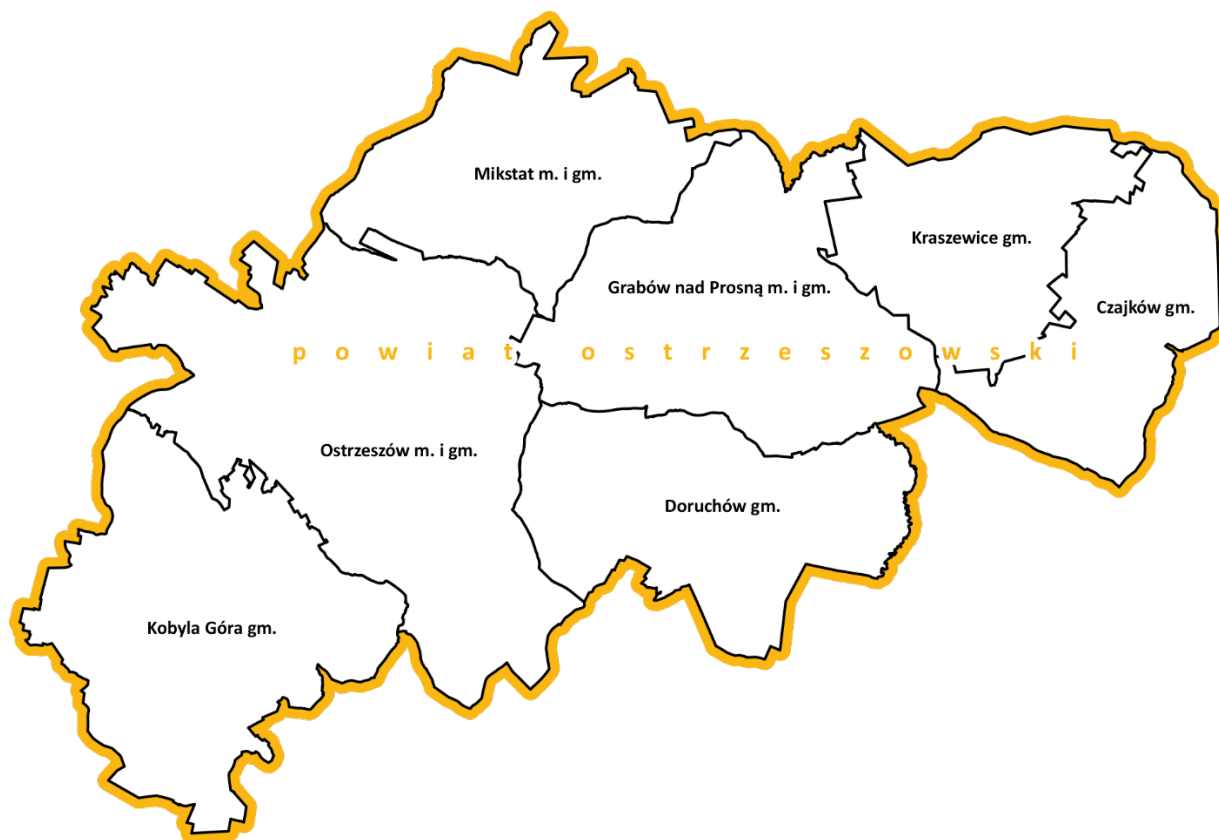
1. Wstępna charakterystyka partnerstwa Południe Wielkopolski Działa Wspólnie

1.1. Podstawowe informacje o Partnerstwie

1.1.1. Informacje ogólne

Partnerstwo Południe Wielkopolski działa wspólnie jest partnerstwem zawartym w obrębie jednego województwa, łączącym gminy powiatu ostrzeszowskiego. W związku z tym wśród partnerów ma wszystkie jednostki samorządu terytorialnego funkcjonujące na tym terenie. Partnerstwo zawiązało się wokół wspólnej aplikacji do programu Centrum Wsparcia Doradczego (CWD), ale gminy oraz powiat współpracowały wcześniej w różnych obszarach.

Ryc. 1. Samorządy wchodzące w skład partnerstwa

Opracowanie: ZMP

W skład Partnerstwa wchodzi: Czajków (gmina wiejska), Doruchów (gmina wiejska), Grabów na Prosną (gmina miejsko-wiejska), Kobyla Góra (gmina wiejska), Kraszewice (gmina wiejska), Mikstat (gmina wiejska), Ostrzeszów (gmina miejsko-wiejska) oraz powiat ostrzeszowski.

Obszar Partnerstwa usytuowany jest w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Partnerstwo graniczy z województwem dolnośląskim na zachodzie i województwem łódzkim na wschodzie.

Wszystkie gminy tworzące Partnerstwo leżą w powiecie ostrzeszowskim i jednocześnie do partnerstwa należy cały powiat. Centralnym ośrodkiem Partnerstwa jest miasto Ostrzeszów, siedziba powiatu ostrzeszowskiego.

1.1.2. Zadeklarowane cele partnerstwa

W Planie Pracy Partnerstwa przyjętym przez Partnerstwo w grudniu 2020 r. zadeklarowano następujące strategiczne cele działania Partnerstwa:

1. Poprawa warunków życiowych mieszkańców powiatu ostrzeszowskiego;
2. Poprawa jakości świadczonych usług publicznych na rzecz mieszkańców obszaru Partnerstwa;
3. Poprawa dostępności do usług publicznych, w szczególności zapewnienia wszystkim osobom zamieszkującym w obszarze którejkolwiek objętej partnerstwem:
 - a. równego i swobodnego dostępu do instytucji i podmiotów świadczących usługi publiczne
 - b. równego i swobodnego dostępu do instytucji i podmiotów zaspokajających potrzeby społeczne, ekonomiczno-gospodarcze, komunikacyjne i infrastrukturalne, środowiskowe i przestrzenne;
4. Obniżenie kosztów świadczonych usług publicznych na obszarze Partnerstwa.

Cele te zostały zadeklarowane wstępnie i mogą ulec korekcie, uzupełnieniu lub uszczegółowieniu na etapie planowania strategicznego, w wyniku procesu analizowania wyników niniejszej diagnozy przez Partnerstwo .

1.1.3. Charakterystyka poszczególnych uczestników Partnerstwa

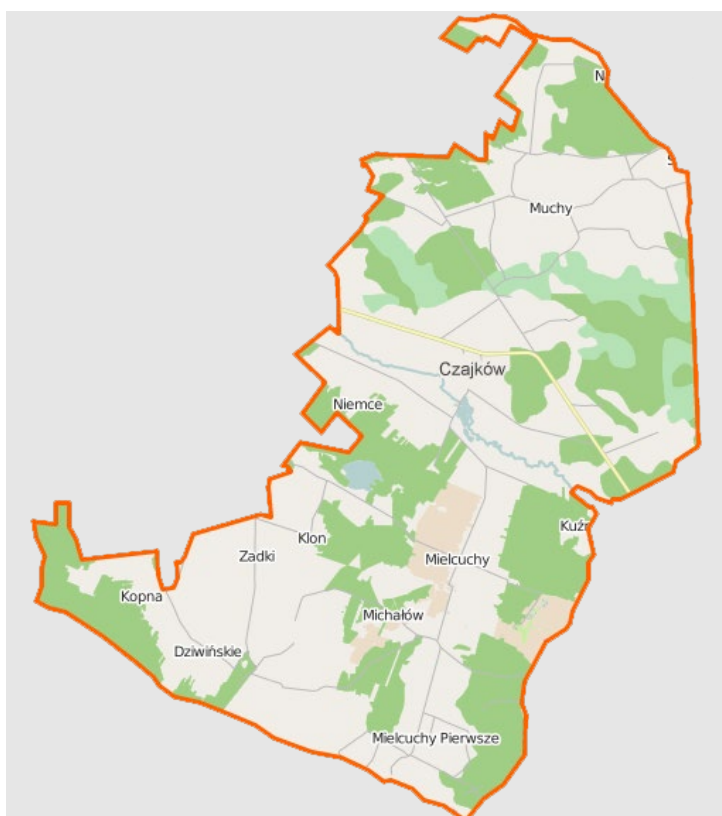
1.1.3.1. Czajków

Czajków jest gminą wiejską w powiecie ostrzeszowskim. Ludność Czajkowska wynosi 2 504 mieszkańców a powierzchnia – 70,74 km².

Wschodnia granica gminy jest jednocześnie granicą województw wielkopolskiego i łódzkiego. Przez gminę Czajków nie przebiega żadna droga krajowa. Takie położenie często bywa definiowane jako położenie peryferyjne. Rozwinięty jest tutaj przemysł przetwórstwa drzewnego – produkcja palet i opakowań drewnianych. Daje największe zatrudnienie dla mieszkańców i osób z zewnątrz. Liczba ludności w latach 2010 – 2019 zmalała o 3,30%. Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wynosiły **6 009,21 zł**. Grunty rolne to 52,7% powierzchni gminy. Dominują gospodarstwa do 15ha. Warunki dla gospodarki rolnej w obszarze wiejskim gminy – z wyraźnymi ograniczeniami: na 6 obrębów ONW wszystkie mają klasyfikację ONW_6. W taksonomii grup funkcjonalnych gmin wg P. Śleszyńskiego gmina Czajków należy do grupy J4_GW: *Gminy wiejskie ekstensywnie zagospodarowane (funkcje leśne, ochrony przyrody)*.

Ryc. 2. Gmina Czajków: mapa sytuacyjna

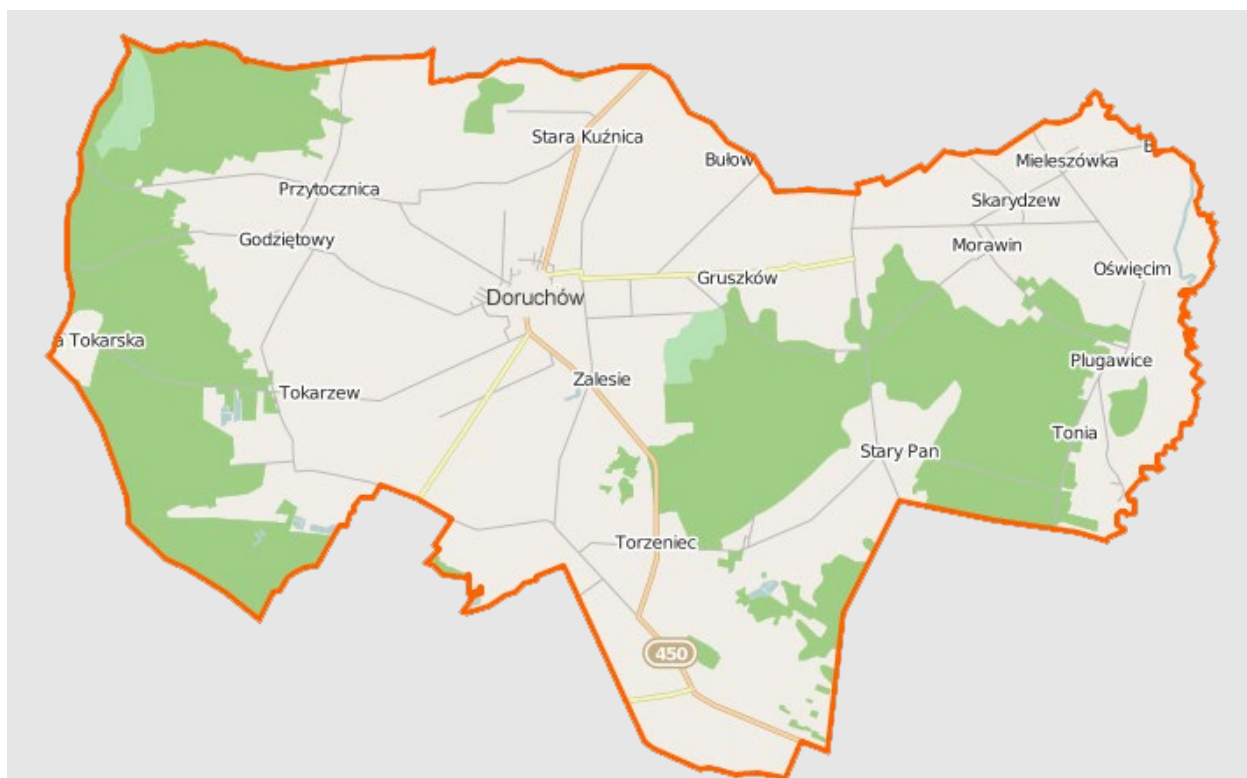
Źródło: Wikipedia

1.1.3.2. Doruchów

Doruchów jest gminą wiejską w powiecie ostrzeszowskim. Ludność gminy Doruchów wynosi 5 335 mieszkańców a powierzchnia – 99,33 km². Doruchów graniczy z gminami: od północy z Grabowem nad Prosną, od wschodu z Galewiczami, od południa z Wieruszowem i Kępem a od zachodu z gminą Ostrzeszów. Gmina Doruchów położona jest w odległości 9 km na wschód od Ostrzeszowa, przy drodze Kalisz - Wieruszów. Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka nr 450 Kalisz - Opatów oraz dziewięć dróg powiatowych. Położenie gminy w dalszej odległości od obszarów zurbanizowanych, jak i ośrodków przemysłowych decyduje o niewielkim stopniu degradacji środowiska przyrodniczego i korzystnych warunkach dla rozwoju agroturystyki (w części zachodniej gminy) oraz produkcji zdrowej żywności. Liczba ludności w latach 2010 – 2019 wzrosła o 2,85%. Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wynosiły **4 790,20 zł**. Warunki dla gospodarki rolnej w obszarze wiejskim gminy – z wyraźnymi ograniczeniami: na 10 obrębów ONW wszystkie 10 mają klasyfikację ONW_6. Żaden obręb klasyfikacyjny nie znalazł się poza ONW. W taksonomii grup funkcjonalnych gmin wg P. Śleszyńskiego gmina Doruchów należy do grupy H4_GW: *Gminy wiejskie o intensywnej funkcji rolniczej*.

Ryc. 2. Gmina Doruchów: mapa sytuacyjna

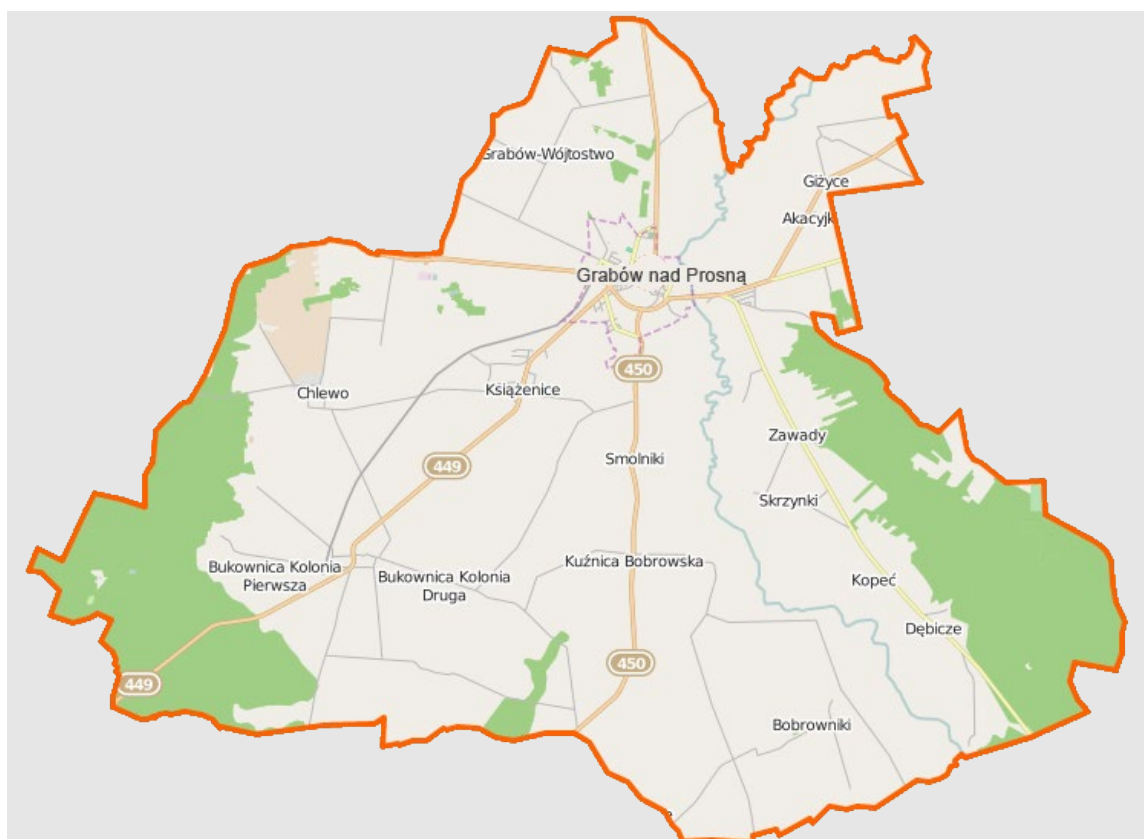
Źródło: Wikipedia

1.1.3.3. Grabów nad Prosną

Grabów nad Prosną jest gminą miejsko-wiejską w powiecie ostrzeszowskim. Ludność gminy Grabów nad Prosną wynosi 7 795 mieszkańców a powierzchnia – 13,29 km². Grabów nad Prosną pod względem geograficznym leży w Kotlinie Grabowskiej, wchodzącej w skład Pradoliny Prosny należącej do Niziny Środkowo-Warciańskiej, na pograniczu Wielkopolski i Śląska. Miasto Grabów nad Prosną zlokalizowane jest natomiast na wschodnim skraju Wzgórz Ostrzeszowskich w części wału Trzebnickiego, na lewym brzegu Prosny, w odległości 28 km na południe od Kalisza i 17 km na północny-wschód od Ostrzeszowa. W mieście krzyżują się trzy drogi wojewódzkie: nr 447, nr 449 i nr 450. 82% powierzchni gminy to grunty rolne. Dominują gospodarstwa małe do 5ha. Liczba ludności w latach 2010 – 2019 zmalała o 1,04%. Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wynosiły **4 356,90 zł**. Warunki dla gospodarki rolnej w obszarze wiejskim gminy – z wyraźnymi ograniczeniami: na 16 obrębów ONW 4 mają klasyfikację ONW_5, a 12 klasyfikację ONW_6. Żaden obręb klasyfikacyjny nie znalazł się poza ONW. W taksonomii grup funkcjonalnych gmin wg P. Śleszyńskiego gmina Grabów nad Prosną należy do grupy H3_GMiW: *Miasta i gminy miejsko-wiejskie o intensywnej funkcji rolniczej*.

Ryc. 2. Gmina Grabów nad Prosną: mapa sytuacyjna

Źródło: Wikipedia

1.1.3.4. Kobyla Góra

Kobyla Góra jest gminą wiejską w powiecie ostrzeszowskim. Ludność gminy wynosi 6 178 mieszkańców a powierzchnia – 129,2 km². Kobyla Góra leży w paśmie Wzgórz Trzebnicko-Ostrzeszowskich. W miejscowości Zmyślona Parzynowska znajduje się najwyższe wzniesienie wielkopolski – Kobyla Góra o wysokości bezwzględnej 284 m n.p.m. Osią komunikacji drogowej gminy jest droga wojewódzka nr 449 relacji Syców – Ostrzeszów. Cała gmina objęta jest obszarem chronionego krajobrazu pod nazwą „Wzgórz Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”. W latach 1978-1983 na strumieniu Meresznicza wybudowano zaporę tworząc sztuczne jezioro o powierzchni 18 ha, zwane zalewem Blewązka. Kobyla Góra ma rozwinięty sektor obsługi ruchu turystycznego oraz bazę sportową. Liczba ludności w latach 2010 – 2019 wzrosła o 3,70%. Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wynosiły **5 071,44 zł**. Warunki dla gospodarki rolnej – z wyraźnymi ograniczeniami: na 14 obrębów ONW wszystkie 14 mają klasyfikację ONW_6. Żaden obręb klasyfikacyjny nie znalazł się poza ONW. W taksonomii grup funkcjonalnych gmin wg P. Śleszyńskiego gmina Kobyla Góra należy do grupy G4_GW: *Gminy wiejskie o rozwiniętych funkcjach pozarolniczych*.

Ryc. 2. Gmina Kobyla Góra: mapa sytuacyjna

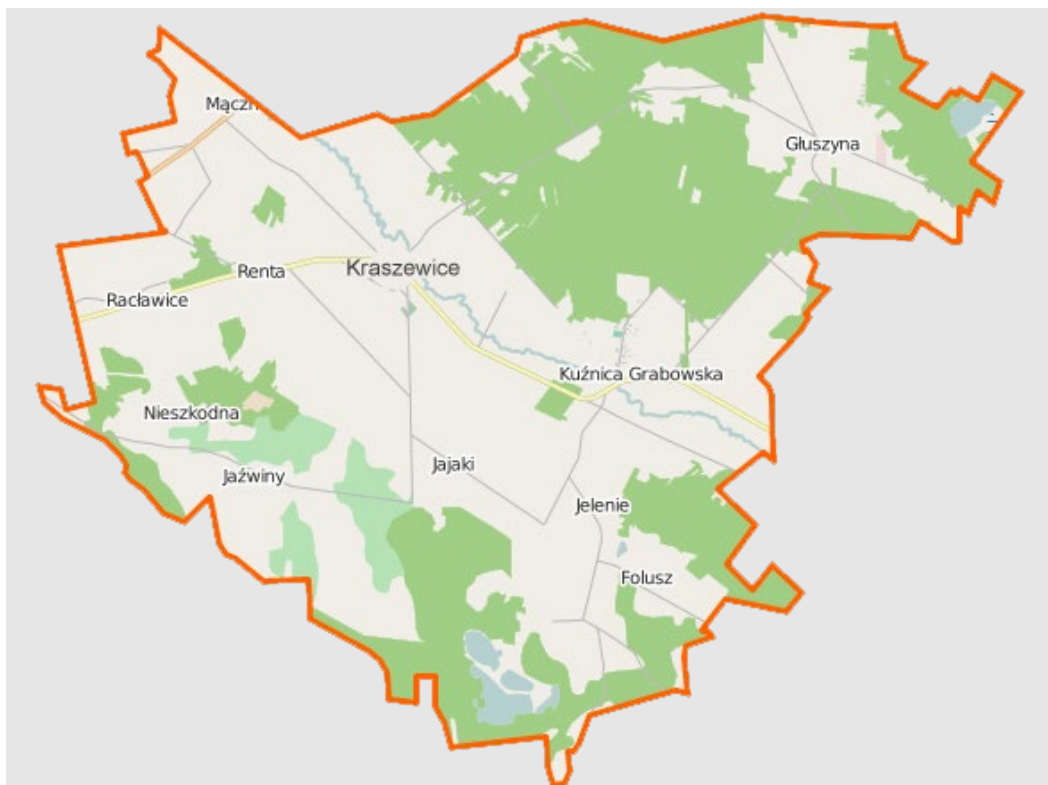
Źródło: Wikipedia

1.1.3.5. Kraszewice

Kraszewice są gminą wiejską w powiecie ostrzeszowskim. Ludność gminy Kraszewice liczy 3 612 mieszkańców a powierzchnia – 48,4 km². Gmina Kraszewice położona jest w obrębie monokliny przedsudeckiej, której powierzchnię tworzą piaskowce, mułowe wapienie i margle jurajskie. Równinny teren jest ubogi w surowce mineralne. Przez gminę przepływa rzeka Łużyca, Struga Kraszewicka oraz Żurawka. Liczne lasy z przewagą sosny poprzecinane są polami uprawowymi, łąkami i stawami rybnymi. Liczba ludności w latach 2010 – 2019 zmalała o 0,85%. Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wynosiły **6 070,25 zł**. Gmina Kraszewice, mimo że jest gminą typowo rolniczą, to gleby posiada słabej jakości. Ponad 95% stanowią grunty klasy V i VI. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 6,67 ha. Działalność rolnicza oparta jest o gospodarstwa indywidualne. Uprawia się przede wszystkim: żyto i mieszanki zbożowe. Rozwinięta jest produkcja trzody chlewnej i wyspecjalizowane gospodarstwa w produkcji mleka. Warunki dla gospodarki rolnej – z wyraźnymi ograniczeniami: na 9 obrębów ONW wszystkie 9 mają klasyfikację ONW_6. W taksonomii grup funkcjonalnych gmin wg P. Śleszyńskiego gmina Kraszewice należy do grupy J4_GW: *Gminy wiejskie ekstensywnie zagospodarowane (funkcje leśne, ochrony przyrody)*.

Ryc. 2. Gmina Kraszewice: mapa sytuacyjna

Źródło: Wikipedia

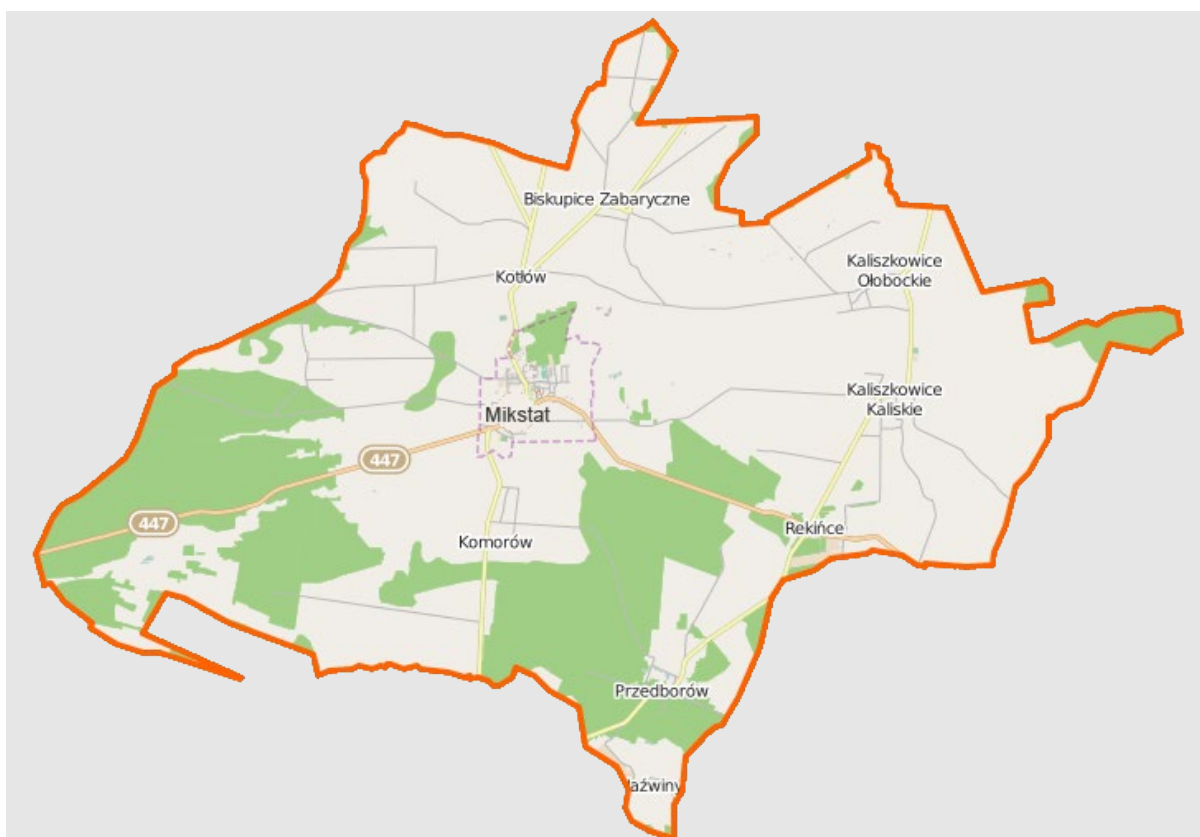
1.1.3.6. Mikstat

Mikstat jest gminą miejsko-wiejską w powiecie ostrzeszowskim.

Ludność gminy Mikstat wynosi 6 081 mieszkańców a powierzchnia – 69,9 km². Gmina położona jest w makroregionie Wału Trzebnickiego w północnej części mezoregionu Wzgórz Ostrzeszowskich, na końcu tzw. Kocich Gór na wysokości 180-232 m n.p.m. Część południowa gminy jest położona w Kotlinie Grabowskiej, stanowiącej część Niziny Południowowielkopolskiej, natomiast niewielki północny fragment terenu jest położony w Kotlinie Milickiej, wchodzącej w skład Obniżenia Milicko-Głogowskiego. Główny szlak komunikacyjny gminy stanowi droga wojewódzka nr 447, która przebiega przez miasto Mikstat oraz stanowi ciąg komunikacyjny pomiędzy wsią Antonin a miastem Grabów nad Prosną. Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wynosiły **4 998,76 zł**. Na terenie gminy funkcjonuje 750 gospodarstw rolnych. Powierzchnia użytków rolnych wynosi blisko 6 tys. ha. Warunki dla gospodarki rolnej w obszarze wiejskim gminy – z wyraźnymi ograniczeniami: na 8 obrębów ONW wszystkie 8 mają klasyfikację ONW_6. W taksonomii grup funkcjonalnych gmin wg P. Śleszyńskiego gmina Mikstat należy do grupy I3_GMW: *Gminy miejsko-wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej*.

Ryc. 2. Gmina Mikstat: mapa sytuacyjna

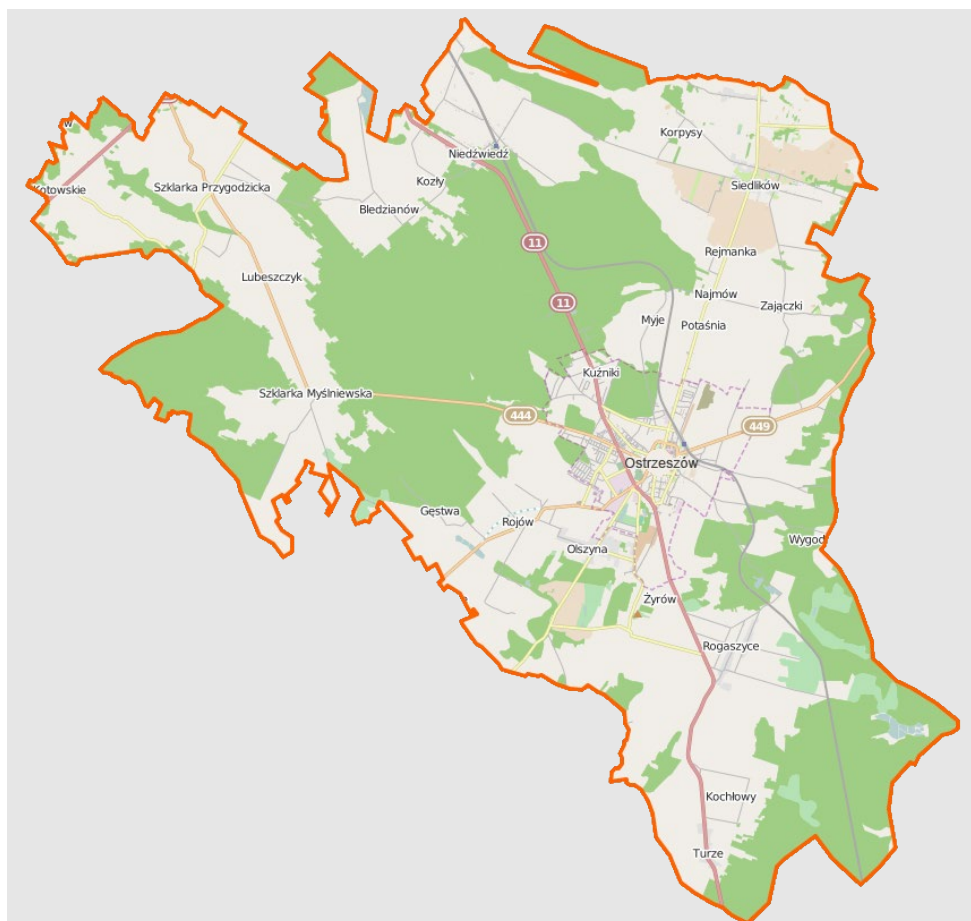
Źródło: Wikipedia

1.1.3.7. Ostrzeszów

Ostrzeszów jest gminą miejsko-wiejską, stolicą powiatu ostrzeszowskiego. Ludność Gminy Ostrzeszów wynosi 23 974 mieszkańców a powierzchnia – 127,6 km². Miasto i Gmina Ostrzeszów leży na pograniczu Niziny Wielkopolskiej i Niziny Śląskiej. Naturalną granicą tych nizin jest Wał Trzebnicki, w skład którego wchodzi m. in. Wzgórze Ostrzeszowskie. Drugi pod względem wysokości szczyt tych wzgórz to Bałczyna o wysokości 278 m n.p.m., leżąca na południe od Ostrzeszowa. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe nr 11 i nr 25, drogi wojewódzkie nr 444, oraz nr 449, a także linia kolejowa relacji Poznań-Katowice. Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wynosiły **4 209,09 zł**. Warunki dla gospodarki rolnej w obszarze wiejskim gminy – z wyraźnymi ograniczeniami: na 20 obrębów ONW dwa mają klasyfikację ONW_5, a 18 obrębów ma klasyfikację ONW_6. W taksonomii grup funkcjonalnych gmin wg P. Śleszyńskiego gmina Ostrzeszów należy do grupy J3_GMW: *Gminy miejsko-wiejskie ekstensywnie zagospodarowane (funkcje leśne, ochrony przyrody)*.

Ryc. 2. Gmina Ostrzeszów: mapa sytuacyjna

Źródło: Wikipedia

1.1.3.8. Powiat ostrzeszowski

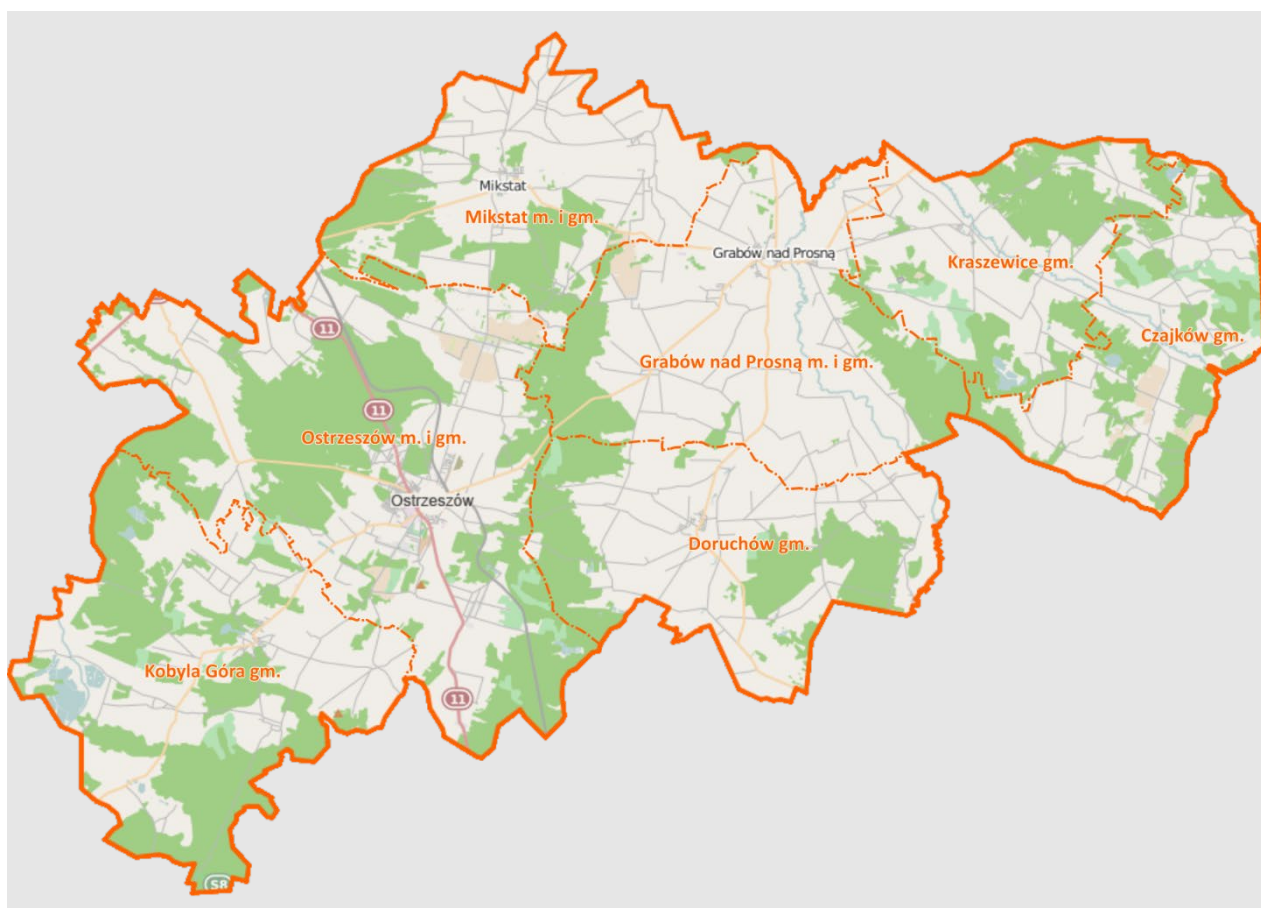
Powiat ostrzeszowski leży w południowej części wielkopolski. Od północy graniczy z powiatami ostrowskim i kaliskim (ziemskim), od południa z powiatem kępińskim oraz powiatem wieruszowskim w województwie łódzkim. Od wschodu powiat ostrzeszowski graniczy z powiatem sieradzkim, od zachodu z powiatem oleśnickim w województwie dolnośląskim.

Powierzchnia powiatu ostrzeszowskiego to 773 km². Siedzibą powiatu jest miasto Ostrzeszów. Powiat ostrzeszowski zamieszkuje 55,4 tysiąca osób. Gęstość zaludnienia to 72 os/km². W miastach mieszka 17 971 osób (32,4%), a 37 432 osób (67,6%) na wsiach. Liczba ludności w latach 2010 – 2019 wzrosła o 0,82%.

Dochody budżetu powiatu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (średnia trzyletnia) wyniosły **1 254,36 zł**.

Ryc. 2. Powiat ostrzeszowski: mapa sytuacyjna z podziałem na gminy

Opracowanie: ZMP. Źródło mapy lokalizacyjnej: Wikipedia

1.1.4. Powiązania celów strategicznych gmin Partnerstwa

Gminy partnerstwa i powiat mają znaczną liczbę wspólnych celów strategicznych. Wśród 29 celów, które deklaruje więcej niż jedna gmina Partnerstwa w swoich dokumentach definiujących rozwój strategiczny, najpowszechniejszymi (wszystkie osiem jednostek samorządu terytorialnego - JST) są: poprawa stanu infrastruktury drogowej, jakość edukacji i rozwój zainteresowań, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, poprawa stanu powietrza i OZE, oraz promocja obszaru i budowanie marki. Niemal tak samo popularne są cele związane z infrastrukturą wodociągową i kanalizacyjną, poprawą stanu infrastruktury społecznej, zabytki i zachowanie dziedzictwa, rozwój opieki przedszkolnej i żłobkowej, oferta kulturalna i włączanie mieszkańców, wspieranie inicjatyw obywatelskich, wspieranie działalności agroturystycznej, racjonalne zużycie zasobów i energii, efektywność energetyczna i termomodernizacja budynków, oraz uporządkowanie przestrzeni publicznej (7 JST). Po 6 JST deklaruje konieczność rozwoju infrastruktury turystycznej, wspierania produktów turystycznych, infrastruktury działalności gospodarczej, podnoszenie kwalifikacji i adaptacyjność, oraz zmniejszenie emigracji osób młodych. Ponad połowa JST chce także inwestować w selektywną zbiórkę odpadów, a także wspierać usługi i działalność pozarolniczą. Po cztery JST przyjmują jako cel rozwój infrastruktury sportu i rekreacji oraz kulturalnej, jak również rozwój współpracy międzynarodowej. Dwa inne cele popierane są przez trzy gminy, a jeden dalszy – przez dwie JST.

**Tabela 1. Powiązania celów strategicznych samorządów partnerstwa
Południe Wielkopolski Dział Wspólnie**

Cele strategiczne:	Czajków	Doruchów	Grabów nad Prosną	Kobyła Góra	Kraszewice	Mikstat	Ostrzeszów	Pow. ostrzeszowski
INFRASTRUKTURALNE								
Modernizacja infrastruktury drogowej	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Infrastruktura wodociągowa i kanaliz.	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
Selektywna zbiórka odpadów	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK			
Infrastrukt. społeczeństwa informacyjnego	TAK		TAK			TAK		
Rozbudowa oświetlenia ulicznego	TAK	TAK			TAK			
Rozwój infrastruktury sportu i rekreacji oraz kulturalnej	TAK	TAK			TAK			TAK

Cele strategiczne:	Czajków	Doruchów	Grabów nad Prosną	Kobyła Góra	Kraszewice	Mikstat	Ostrzeszów	Pow. ostrzeszowski
SPOŁECZNE								
Jakość edukacji, rozwój zainteresowań	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Poprawa stanu infrastruktury społecznej	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Zabytki i zachowanie dziedzictwa	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Rozwój opieki przedszkolnej i żłobkowej	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
Oferta kulturalna i włączanie mieszkańców	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Aktywna walka z bezrobociem			TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Wspieranie inicjatyw obywatelskich	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
EKOLOGICZNE								
Poprawa stanu powietrza, OZE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Racjonalne zużycie zasobów i energii	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Efektywność energetyczna, termomodernizacja budynków	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Związane z TURYSTYKĄ								
Rozwój infrastruktury turystycznej			TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Wspieranie działalności agroturystycznej		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Wspieranie produktów turystycznych			TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
GOSPODARCZE								
Infrastruktura działalności gospodarczej	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Podnoszenie kwalifikacji i adaptacyjność	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Wspieranie usług i działalności pozarolniczej			TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Wzrost konkurencyjności rolnictwa					TAK	TAK		
INNE								
Promocja obszaru, budowanie marki	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Uporządkowanie przestrzeni publicznej	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK		TAK
Współpraca międzynarodowa	TAK		TAK	TAK				TAK
Zmniejszenie emigracji osób młodych	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK		TAK

Opracowanie: ZMP

1.2. Geograficzny kontekst położenia

Partnerstwo leży w większości w dwóch mezoregionach geograficznych, a niewielkimi fragmentami swego terytorium wkracza na trzy kolejne mezoregiony. Zachodnia część Partnerstwa leży na Wzgórzach Ostrzeszowskich, wkraczając jedynie niewielką, północną częścią gminy Ostrzeszów w Kotlinę Milicką, zaś wschodnia część obszaru Partnerstwa leży w mezoregionie Kotliny Grabowskiej. Niewielki fragment południowej części gminy Ostrzeszów, to z kolei mezoregion Wysoczyzny Wieruszowskiej. Wzdłuż wschodniej granicy gminy Czajków zaczyna się już Wysoczyzna Złoczewska.

Ryc. 3. Położenie partnerstwa Południe Wielkopolski Dział Wspólnie

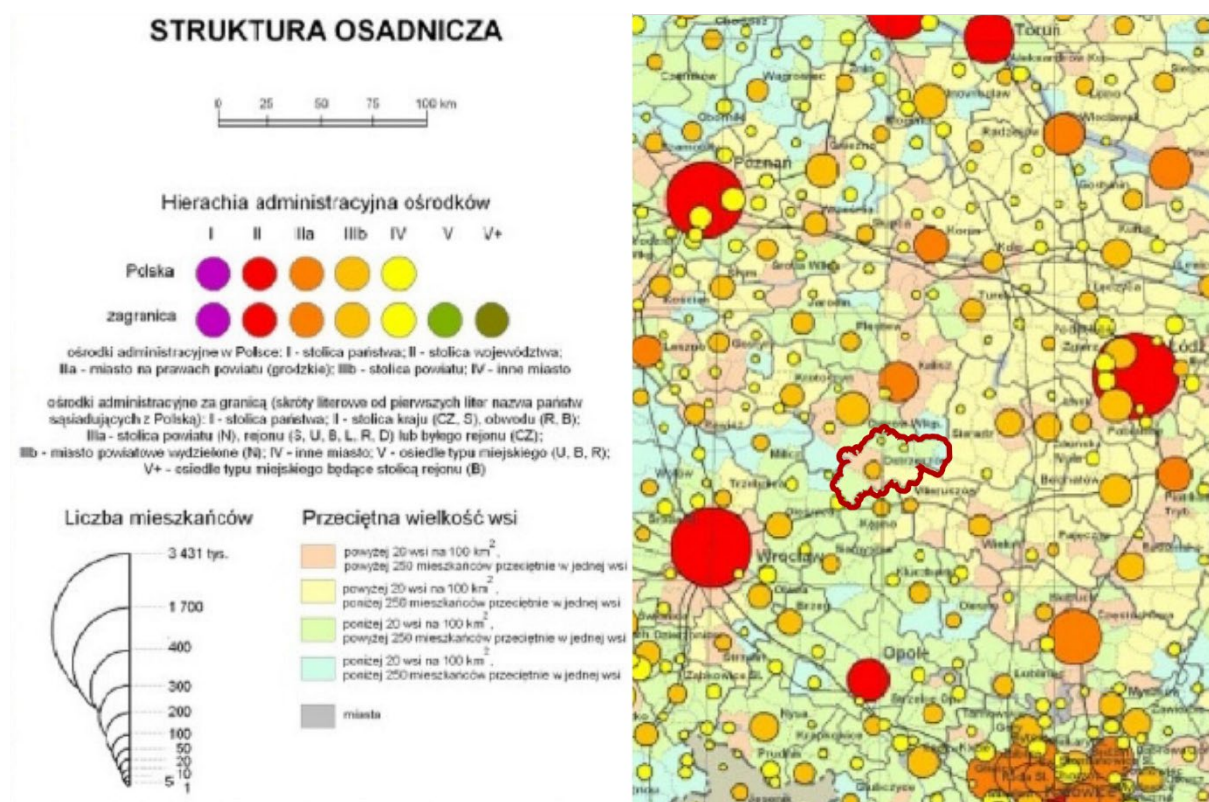

Opracowanie ZMP na podstawie map GUGIK i GDDKiA

Usytuowanie Partnerstwa na południowo-wschodnim krańcu województwa wielkopolskiego (drugiego co do wielkości województwa Polski), w lokalizacji oddalonej o ponad 150 km. od własnego ośrodka wojewódzkiego – Poznania, zaś zaledwie 81 km od Wrocławia stwarza szczególny kontekst rozwojowy obszaru partnerstwa, tym bardziej, że także ośrodek łódzki – fizycznie oddalony o odległość podobną jak Poznań, faktycznie jest dostępny w znacznie krótszym czasie. Można też dodać, że w zasięgu ok. 105 km od obszaru Partnerstwa leży także Opole, a więc trzy inne ośrodki wojewódzkie są dla Partnerstwa dostępne łatwiej niż stolica własnego województwa (w tym czas dojazdu do Wrocławia to jedna trzecia czasu dojazdu do Poznania). To sytuacja bardzo nietypowa.

Z kolei w skali subregionalnej obszar partnerstwa leży w strefie zrównoważonego oddziaływania zarówno Kalisza, jak i Ostrowa Wlkp. Oba miasta tworzą strukturę aglomeracyjną – Aglomeracja Kalisko – Ostrowska (AKO). Dla gmin Czajków, Kraszewice, Grabów n. Prosną czy Doruchów naturalnym ośrodkiem ciężenia jest raczej Kalisz, zaś dla Ostrzeszowa, Mikstatu i Kobylej Góry – raczej Ostrów Wielkopolski.

Ryc. 4. Położenie obszar Partnerstwa w kontekście otaczającej je sieci miast.

Opracowanie ZMP na podstawie mapy przygotowanej do SPZK 2030 (za: P. Śleszyński, Polska Średnich Miast. Założenia i koncepcja deaglomeracji w Polsce. Klub Jagielloński, Warszawa 2018, s. 51.)

1.3. Powiązania i funkcje w obszarze Partnerstwa

1.3.1. Przepływy funkcji/usług w obszarze Partnerstwa

Za pomocą narzędzia analitycznego „Matryca bilansu usług na terenie Partnerstwa” przebadano opinię mieszkańców Partnerstwa o przepływach 61 usług pomiędzy poszczególnymi gminami a także pomiędzy Partnerstwem a jego otoczeniem.

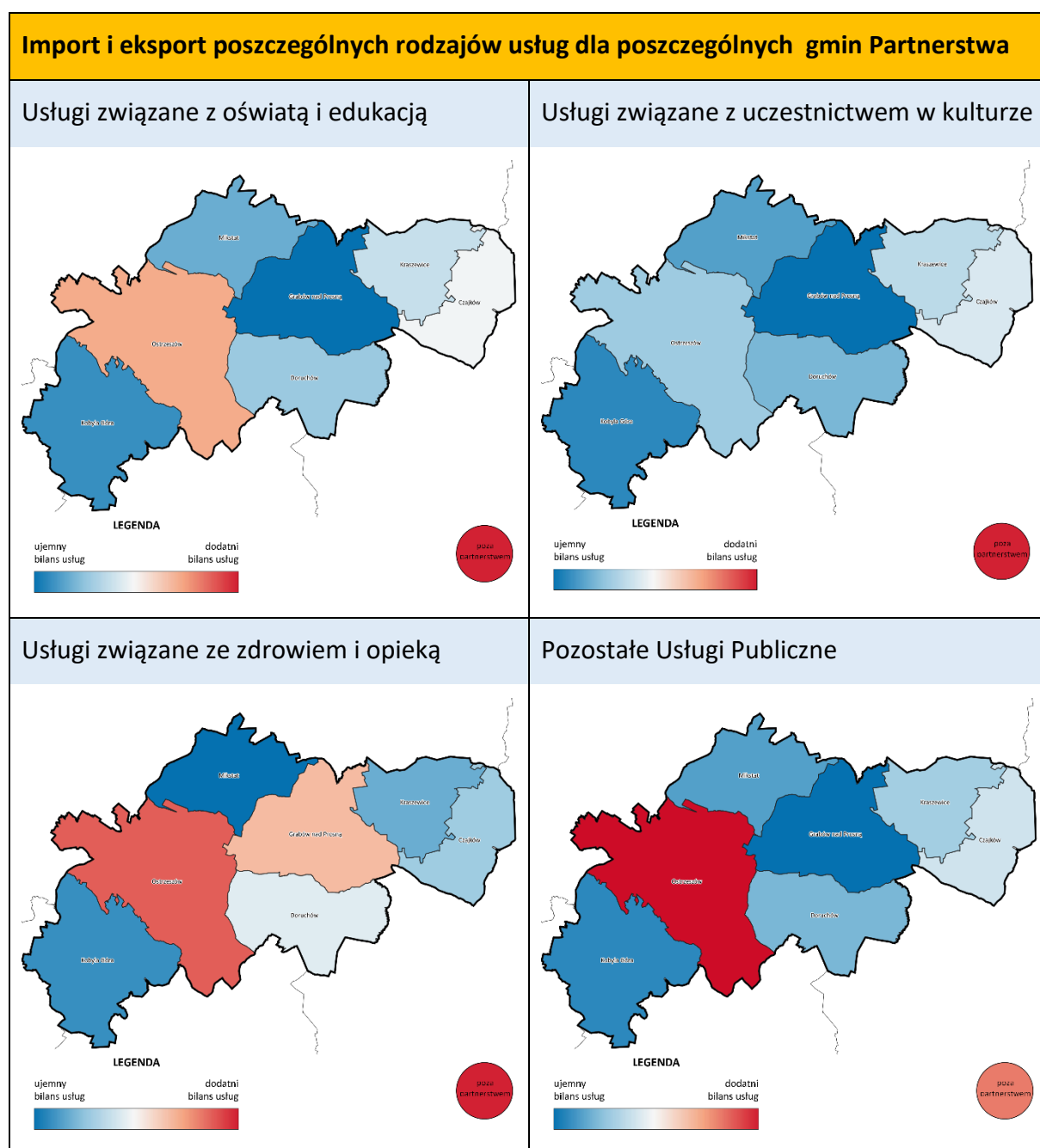
Należy pamiętać, że badanie przepływu usług jest badaniem opinii i dotyczy **przekonania mieszkańców** o tym, jak wygląda najczęściej korzystanie z danej usługi (a nie jest badaniem stanu faktycznego korzystania z nich). Przekonania takie są kluczowo ważne, ponieważ to one są następnie podstawą faktycznych decyzji konsumenckich. Przykładowo: jeśli wśród mieszkańców panuje przekonanie, że po daną usługę „jeździ się do Wrocławia”, to następnie wielu konsumentów faktycznie tam skieruje swój popyt, nawet jeśli usługa jest realnie dostępna na miejscu.

Dane dla każdej z gmin Partnerstwa, zarówno w zakresie importu jak i eksportu usług wprowadzały do matrycy przeliczeniowej zróżnicowane wewnętrznie zespoły respondentów z danej gminy (lub zasięgano opinii takich osób spoza zespołu), aby uzyskać możliwie zobiektywizowany obraz przekonań co do przepływów usług. Badano bilans „importu” i „eksportu” poszczególnych usług (szacowaną proporcję między strumieniem wyjazdów w celu skorzystania z danej usługi poza gminą a strumieniem przyjazdów z zewnątrz w celu skorzystania z tej usługi w analizowanej gminie). Ponadto odrębnie badano saldo importu i eksportu (a więc import/eksport netto). Wreszcie dla pewnych kategorii usług przeanalizowano skalę importu/eksportu ogółem i zewnętrznego dla każdej usługi w danej kategorii, aby prześledzić ich rozkład. Wszystkie te badania potwierdziły zasadniczo spodziewany obraz sytuacji.

1.3.1.1. Rozkład importu i eksportu rodzajami usług

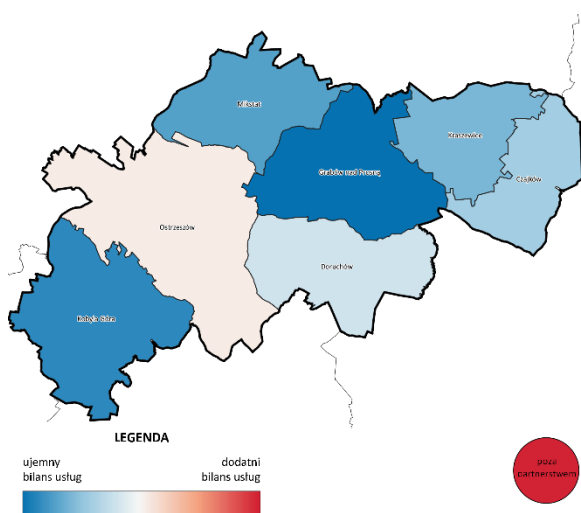
Przebadano dość szczegółowo, jaki jest obraz korzystania przez mieszkańców z 61 usług zarówno publicznych, jak i rynkowych. Usługi te można pogrupować w sześć obszarów: usługi związane z oświatą i edukacją, usługi związane z uczestnictwem w kulturze, usługi związane ze zdrowiem i opieką, pozostałe publiczne, usługi rynku pracy i usługi rynkowe (komercyjne). Dla każdej z grup zbilansowano „eksport” i „import” danej grupy usług w każdej z gmin. Oto zbiorcze wyniki.

Ryc. 5. Kartogramy bilansu korzystania z sześciu rodzajów usług oraz z usług ogółem

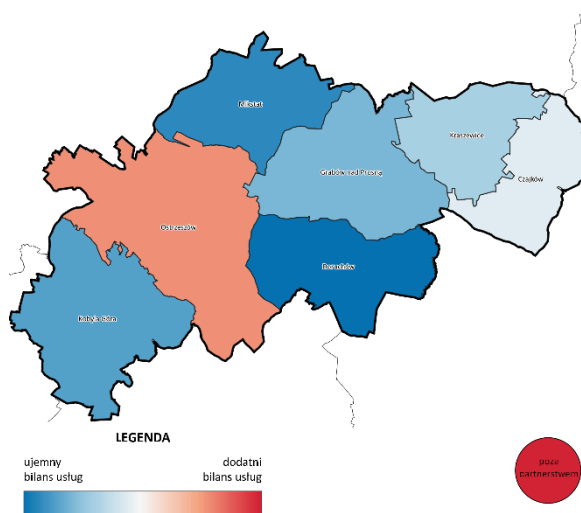

Import i eksport poszczególnych rodzajów usług dla poszczególnych gmin Partnerstwa

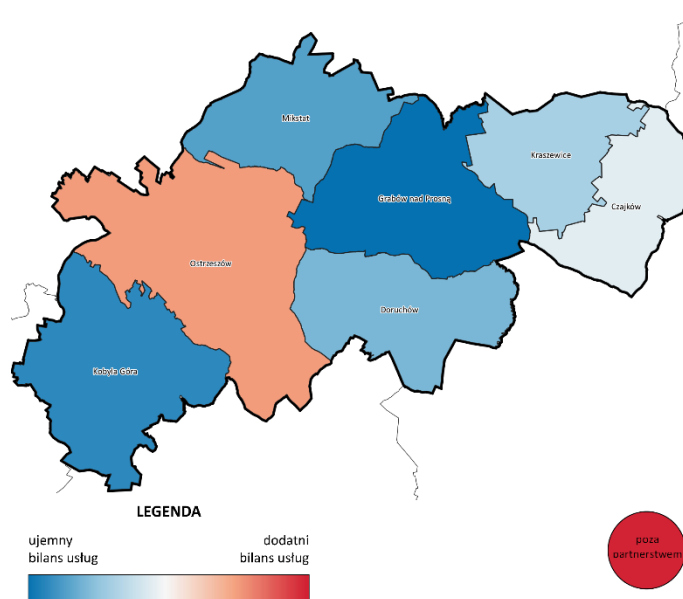
Usługi związane z rynkiem pracy

Usługi rynkowe (komercyjne) ogółem

Bilans usług OGÓŁEM

Opracowanie ZMP. Źródło: „Matryca bilansu usług na terenie Partnerstwa”

Kartogramy ujawniają dość monotony obraz podobny w niemal każdej dziedzinie i każdym rodzaju usług: Ostrzeszów jest eksporterem niemal wszystkich rodzajów usług (poza kulturalnymi), zaś importerami są w zasadzie wszystkie gminy wokół. Wyjątkowo w obszarze usług związanych ze zdrowiem i opieką niewielkim eksporterem jest też Grabów nad Prosną. We wszystkich grupach rodzajów usług odnotowano bardzo duży import z zewnątrz.

2. Portret statystyczny obszaru partnerstwa

Portret statystyczny obszaru partnerstwa zarysowano w oparciu o statystykę publiczną z trzech sfer funkcjonowania partnerstwa: (a) społecznej, (b) gospodarczej i (c) przestrzenno-środowiskowej. Na takie trzy główne podrozdziały jest też podzielony niniejszy rozdział diagnozy. Z kolei w każdym podrozdziale wydzielono dwa punkty:

- pierwszy z nich dotyczy zawsze kontekstu krajowego danej sfery i pokazuje partnerstwo w tym kontekście;
- drugi poprzez analizę wskaźnikową pokazuje wewnętrzne zależności i zróżnicowania pomiędzy gminami Partnerstwa w analizowanej dziedzinie.

Powstanie w ten sposób kontekstowy portret partnerstwa oparty o wskaźniki podstawowe. **Z kolei w dalszej części rozdziału zostaną powtórzone kolejno trzy podrozdziały, tym razem zawierające analizę pogłębioną sfery społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej.**

2.1. Wymiar społeczny

Jak wynika z delimitacji obszarów problemowych IGIPZ PAN , w części gmin Partnerstwa Południe Wielkopolski Działa Wspólnie pojawia się problemowość społeczna. Problemy nie mają tutaj wprawdzie nasilenia alarmującego, niemniej jednak występują i trzeba im się przyjrzeć z uwagą.

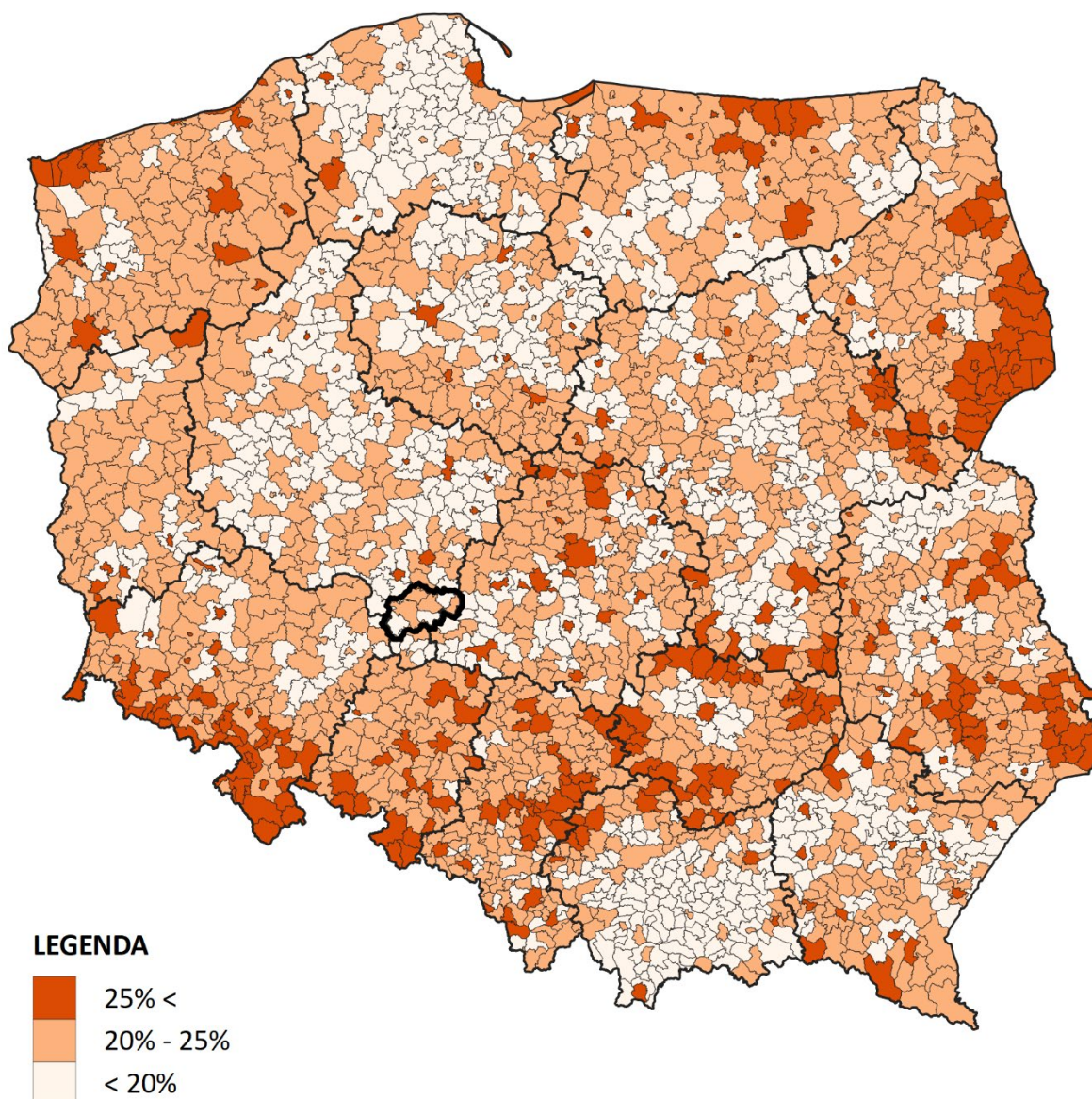
Stąd potrzeba wielowskaźnikowego przeanalizowania obszaru partnerstwa i przyjrzenia się, jakie realne różnice natężenia poszczególnych zjawisk mamy pomiędzy poszczególnymi gminami Partnerstwa. Posłuży temu analiza wskaźnikowa. A żeby poprawnie zinterpretować wielkości wskaźników, potrzebny jest najpierw szerszy kontekst badanych zjawisk.

2.1.1. Kluczowy kontekst: zmiany demograficzne w społeczeństwie

2.1.1.1. Demograficzna fala starzenia się społeczeństwa

Gwałtowny wzrost ilościowy udziału seniorów w populacji nazywany jest przez demografów „Srebrnym Tsunami”. Poniższa mapa pokazuje nieodległą przyszłość: za dziewięć lat gminy, w których seniorzy będą stanowić ponad jedną czwartą mieszkańców, nie będą należały do rzadkości.

Ryc. 6. Prognozowany odsetek ludności w wieku 65+ w populacji ogółem (2030 r.)

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Prognozy ludności gmin GUS na lata 2017-2030

Kraszewice, Doruchów i Kobyla Góra będą za dziewięć lat mieć nadal mniej niż 20% seniorów, ale pozostałe gminy przekroczą już ten próg: seniorem będzie co piąta a może i co czwarta osoba. A warto pamiętać, że dla roku 2050 GUS prognozuje udział seniorów w populacji całego kraju na poziomie 34%, więc trzeba brać pod uwagę, że w wówczas w najszybciej starzejących się gminach, co drugi mieszkaniec może być seniorem. **Starzenie się społeczeństwa jest kluczowym kontekstem tej diagnozy i powstającej na jej podstawie strategii.** Należy brać pod uwagę, że wszystkie plany wieloletnie muszą uwzględniać ten kontekst: **przyszłe społeczeństwo, szczególnie wiejskie, będzie zdominowane ilościowo przez seniorów i to seniorów samotnych.**

2.1.1.2. Wyludnianie się terenów peryferyjnych

Tereny peryferyjne – zarówno w znaczeniu przestrzennym (oddalenia od regionalnych centrów rozwoju), jak i w znaczeniu kulturowym (pozbawienia dostępu do węzłów sieci przepływu idei), już obecnie wyludniają się szybko, a w przyszłości będą wyludniać się jeszcze szybciej. Składają się na to dwa zjawiska demograficzne (oba nasilające się z roku na rok):

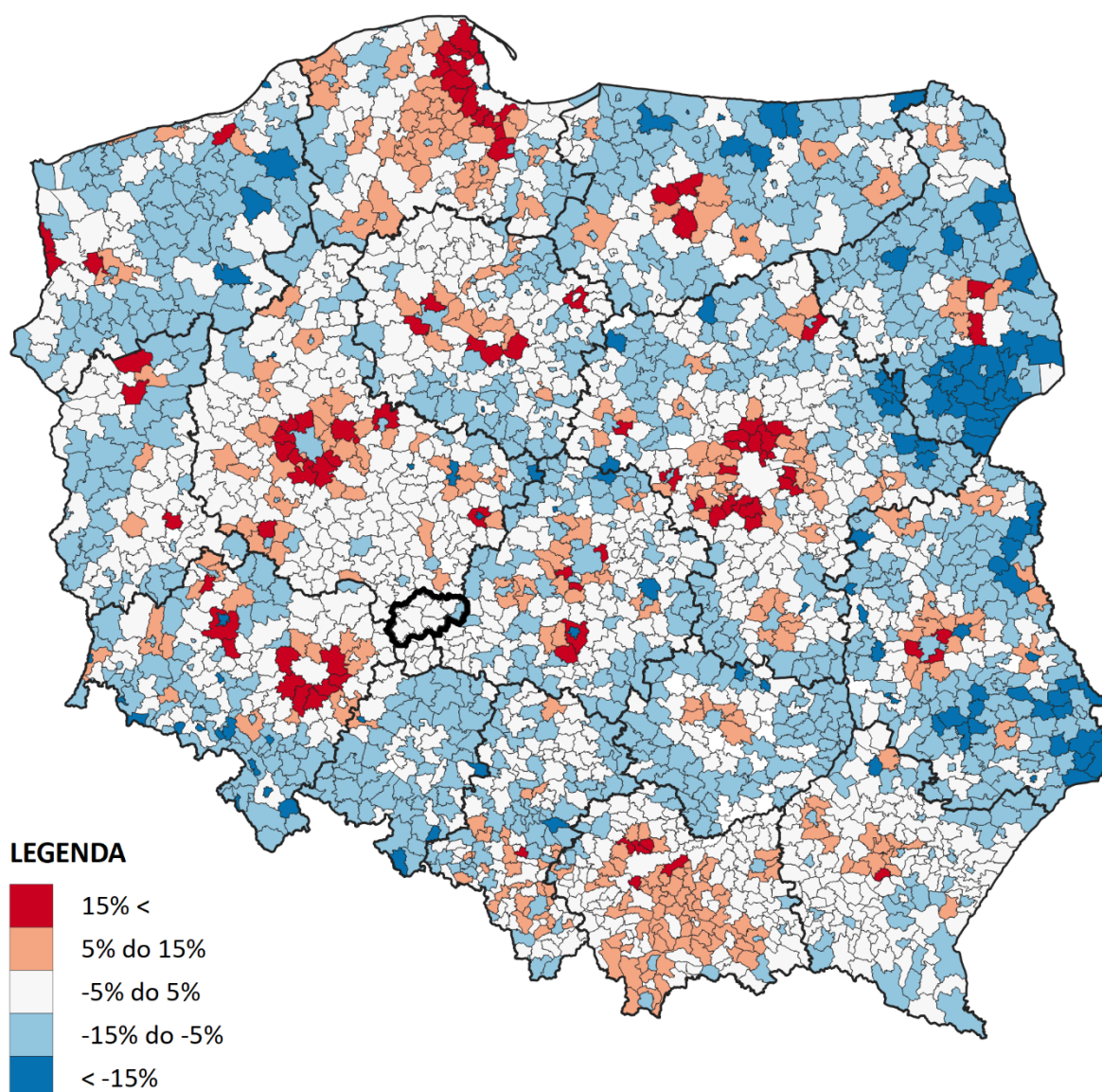
1. ubytek (ujemny przyrost) naturalny, a więc liczba żywych urodzeń nie kompensująca liczby zgonów.
2. emigracja do większych ośrodków oraz na tereny podmiejskie wokół wielkich miast.

Oba te zjawiska – przyrost naturalny oraz saldo migracji – sumują się w zmianę liczby ludności ogółem. Jeżeli oba zjawiska równocześnie przybierają wymiar ujemny, a więc urodzeń jest mniej niż zgonów, zaś wyjazdów więcej niż przyjazdów, to mamy do czynienia z szybkim wyludnianiem się terenu.

Z punktu widzenia bieżącej sytuacji danego obszaru drugorzędne jest, które z tych dwóch zjawisk wyludnia daną lokalizację silniej, a które słabiej. Istotne jest, że ogólna liczba ludności się kurczy. Taki stan rzeczy działa bardzo odstraszaюще na większość mobilnych czynników rozwoju, w szczególności na kapitał, dla którego szybkie wyludnianie się jest ostrzegawczym wskaźnikiem braku wiary mieszkańców w swój teren. Tereny silnie wyludniające się mogą z czasem przyciągać niekorzystne „zatrute” inwestycje, przed którymi inne lokalizacje się aktywnie bronią: składowiska odpadów, uciążliwą produkcję itp.

Jak pokazuje mapa poniżej, już w ciągu najbliższych dziewięciu lat, a więc w okresie objętym strategią, opracowywanej na podstawie tej diagnozy, tereny peryferyjne w całej Polsce będą się wyludniać zaś rosnać będzie generalnie liczba ludności w gminach wokół dużych i niektórych średnich miast (wyjątkiem od tej zasady jest województwo małopolskie).

Ryc. 7. Prognoza zmiany liczby ludności ogółem do 2030 r.

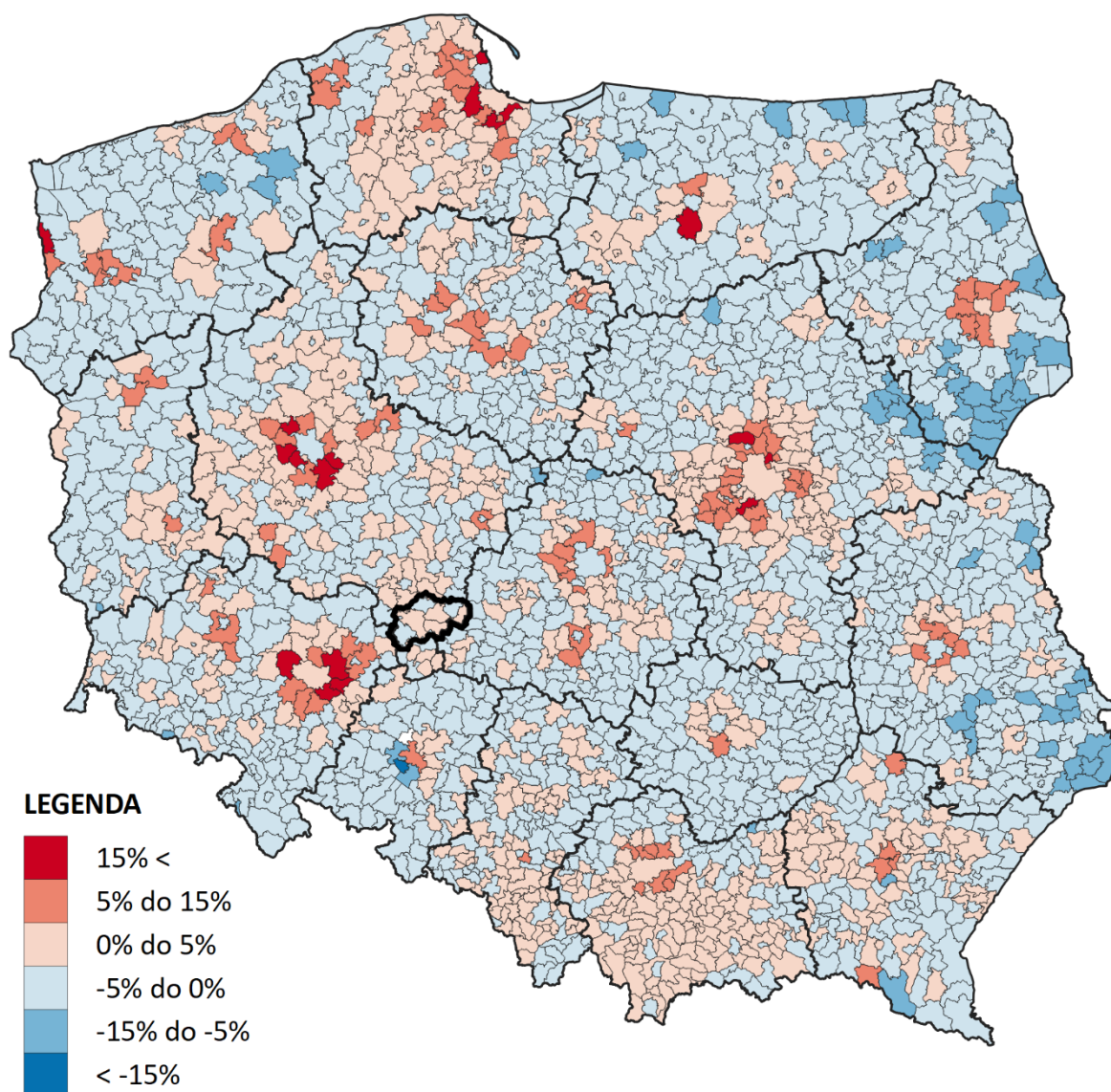

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Prognozy ludności gmin GUS na lata 2017-2030

Jak wygląda sytuacja w partnerstwie? Liczba ludności będzie raczej stabilna w granicach +/- 5%. Spośród gmin Partnerstwa PWDW jedynie gmina Czajków będzie się wyludniać w tempie przekraczającym 5%.

Trzeba jednak pamiętać, że procesy migracyjne trwają cały czas i prognozowane zmiany to tylko kontynuacja tego, co dzieje się już obecnie. Poniższa mapa pokazuje, jakie zmiany nastąpiły w liczbie ludności gmin w ostatnich pięciu latach. Poza gminami Kobyla Góra, Mikstat i Kraszewice, pozostałe gminy rosły demograficznie. Więc zapowiadana na przyszłość stabilizacja liczby ludności to w ich przypadku przerwanie trendu pozytywnego i stagnacja. **W przyszłości należy spodziewać się jednak rozpoczęcia zjawisk depopulacyjnych.**

Ryc. 8. Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako odsetek ludności w roku bazowym (2019)¹

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUS za rok 2019.

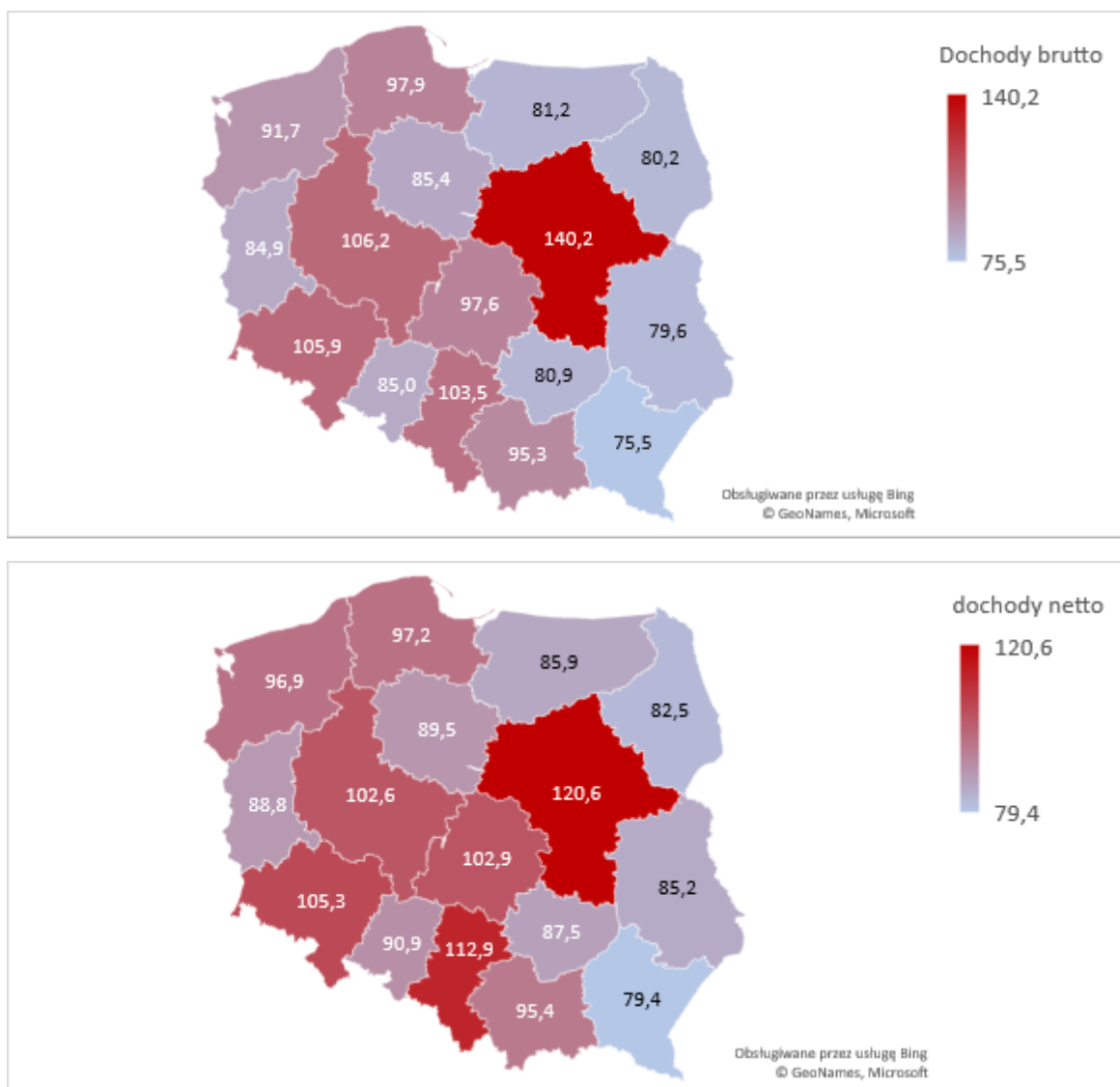
Podsumowując: **obszary oddalone od dużych miast w całym kraju będą w najbliższych latach przeżywać rewolucję demograficzną polegającą na jednoczesnym starzeniu się populacji i jej kurczeniu.** Tymczasem obszar partnerstwa PWDW nie jest aż tak zagrożony depopulacją. To jednak nie oznacza, że można depopulację zlekceważyć. Trzeba brać ją pod uwagę jako zagrożenie odroczone i już teraz podejmować działania dostosowawcze.

¹ W chwili sporządzania tej diagnozy (koniec marca 2021) dane o zmianach liczby ludności w 2020 roku nie są jeszcze dostępne.

2.1.1.3. Regionalne zróżnicowanie warunków życia

Ważnym kontekstem lokalnych danych o ludności obszaru Partnerstwa jest ogólna charakterystyka regionu pod względem ekonomicznych warunków życia. Pierwszym parametrem, który daje obraz sytuacji regionalnej, są **dochody per capita w gospodarstwach domowych**. Kartogramy poniżej ilustrują poziom **dochodów pierwotnych** w rodzinach, nazwanych tu krótko dochodami brutto (kartogram pierwszy), oraz **dochodów dyspozycyjnych** – skorygowanych o wskaźnik kosztów życia, które w poszczególnych województwach są różne (dochody netto, kartogram drugi).

Ryc. 9. Dochody brutto i netto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w stosunku do średniej krajowej

Źródło: GUS BDL: Grupa G550 Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych, Podgrupy: P3522 Dochody pierwotne brutto na 1 mieszkańca oraz P3524 Dochody do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca

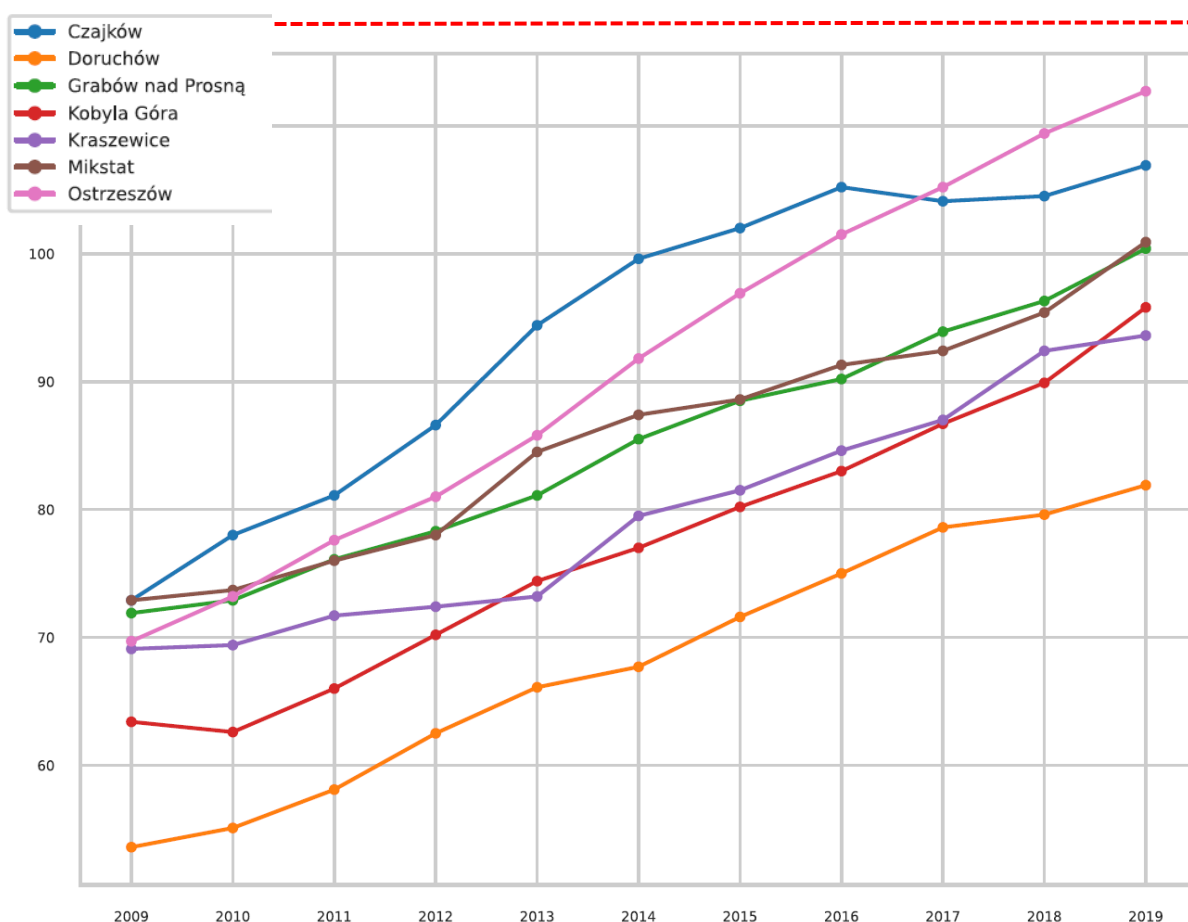
Sytuacja jest wymowna: pod względem dochodów brutto Wielkopolska jest województwem o drugich najwyższych dochodach rodzin per capita w kraju, zaś pod względem dochodów netto i tak mieści się w pierwszej piątce województw, gdzie żyje się najzasobniej. **To istotny kontekst planów życiowych młodzieży z obszaru Partnerstwa, które omówimy w ramach analizy pogłębionej.**

2.1.2. Analiza wskaźnikowa

2.1.2.1. Starzenie się populacji

Ludność podlega takim samym procesom demograficznym, jak ludność całego kraju: następuje starzenie się populacji i powolna utrata zastępowalności pokoleń. Przekroczenie poziomej linii czerwonej na wykresie oznacza utratę zastępowalności pokoleń: w Czajkowie nastąpiło to w 2014 roku, w Ostrzeszowie w 2015, w Mikstacie i Grabowie w 2019.

Ryc. 10. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

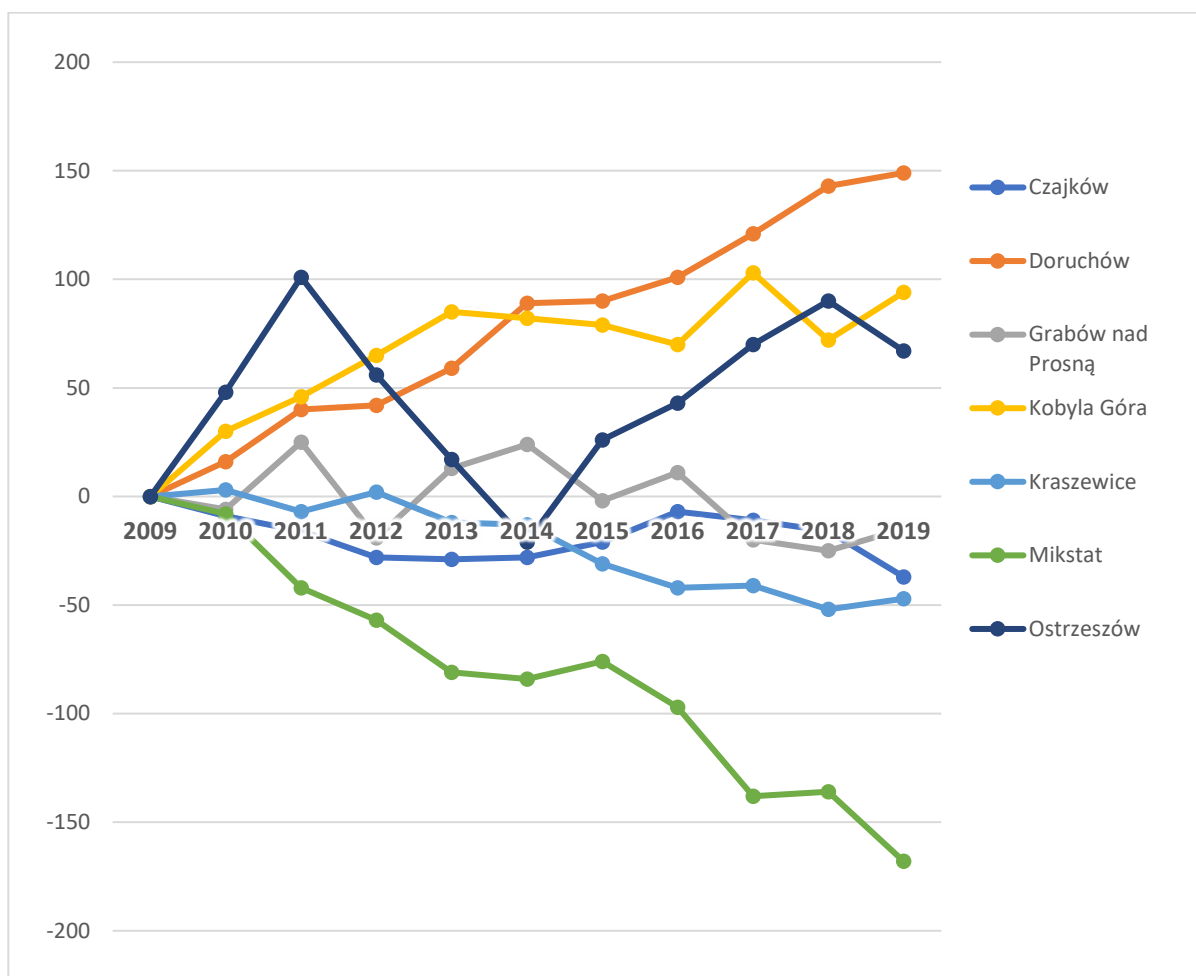

Opracowanie: ZMP na podstawie danych MRL

Doruchów ma na razie dobrą sytuację demograficzną, a Kobyla Góra i Kraszewice stoją przed utratą zastępowalności w roku 2021. **Generalnie proces starzenia się populacji nie ma w gminach partnerstwa nasilenia skrajnego. To bardzo dobry moment, aby teraz przedsięwziąć działania strategiczne w zakresie polityki senioralnej.**

2.1.2.2. Wyludnianie się obszaru

Problem wyludniania się nie ma na obszarze Partnerstwa charakteru ostrego i dotyczy na razie tylko niektórych gmin, podczas gdy w innych nadal zwiększa się liczba ludności.

Opracowanie ZMP na podstawie danych MRL

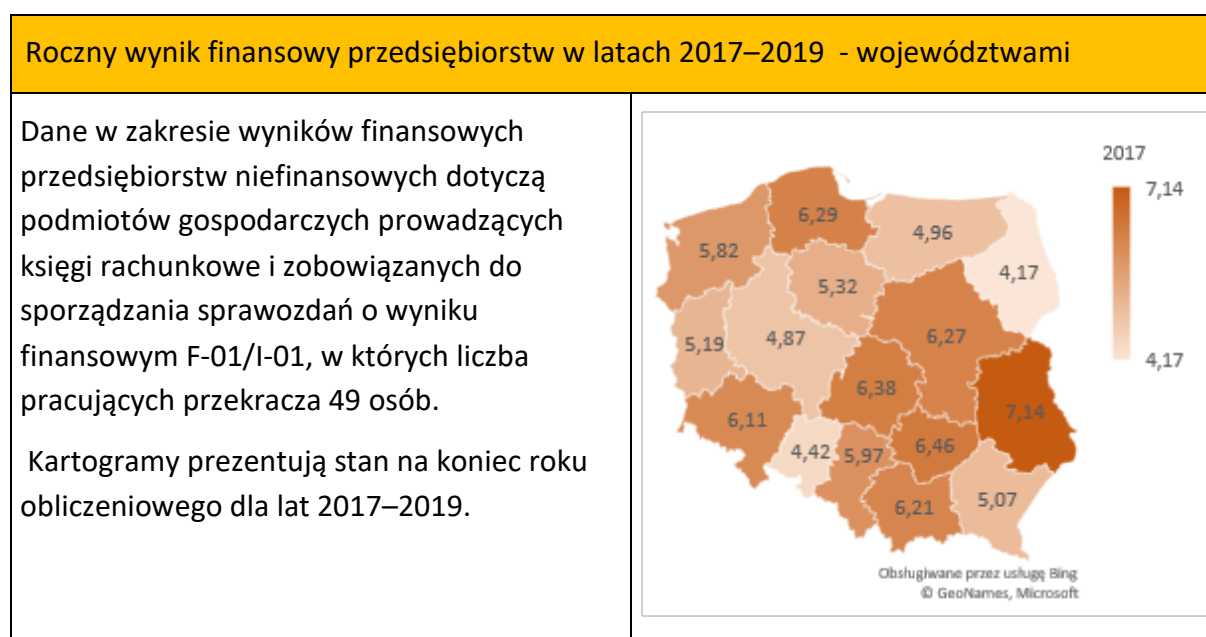
Szybko wyludnia się Mikstat, ale powoli także maleje liczba ludności w Kraszewicach, Czajkowie i Grabowie nad Prosną. Liczba ludności Ostrzeszowa w ostatnich latach miała zarówno okresy wzrostu, jak i spadku, ale suma jest dodatnia. Natomiast w Kobylej Górze i Doruchowie ludności przybywa.

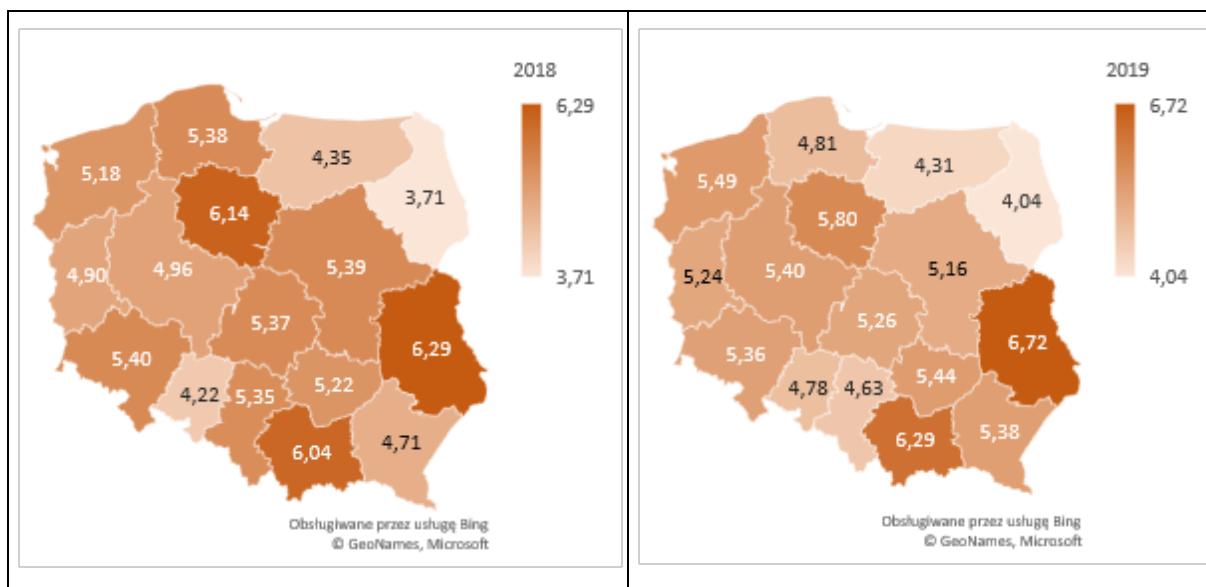
2.2. Wymiar gospodarczy

2.2.1. Kontekst krajowy

Województwo wielkopolskie – region kojarzący się z gospodarnością – **nie jest wcale liderem województw, jeśli chodzi o roczny wynik finansowy przedsiębiorstw**. W 2019 roku zajęło 6 miejsce, ale rok wcześniej było dziesiąte a w 2017 roku – czternaste na 16 województw. Wynik finansowy (różnica pomiędzy przychodami a kosztami ich uzyskania ustalana w rachunku zysków i strat) informuje w sposób syntetyczny o finansowym rezultacie działalności gospodarczej i jest powszechnie uznanym i stosowanym miernikiem oceny działalności przedsiębiorstwa, a w skali regionu – całej lokalnej gospodarki.

Ryc. 11. Wynik finansowy przedsiębiorstw – miernik koniunktury regionalnej

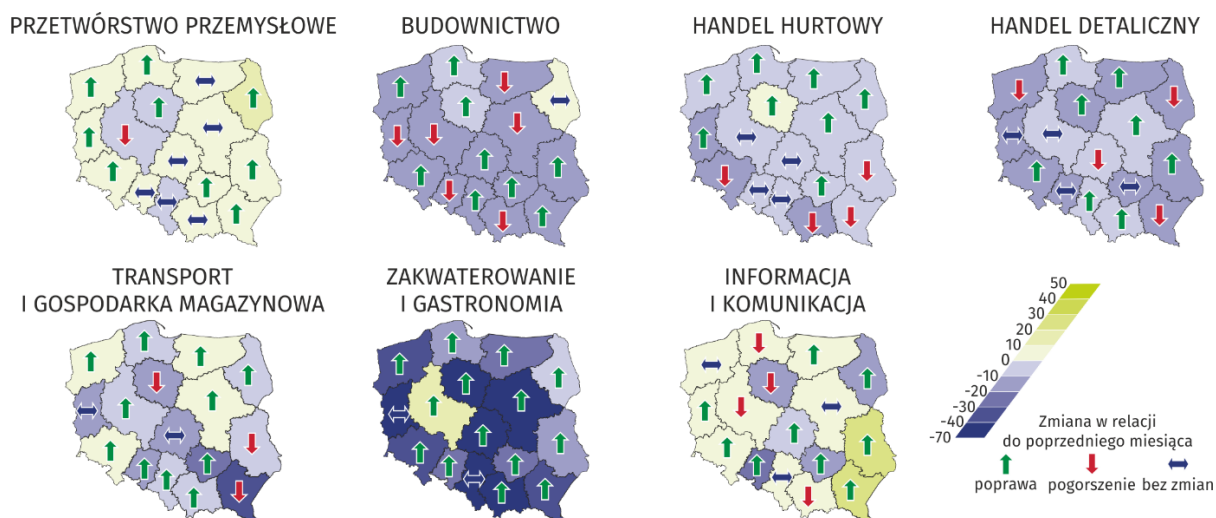

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS; wyniki finansowe przedsiębiorstw (G418)

Ze zmiennym szczęściem Wielkopolska radzi sobie też z sytuacją pandemii. Komunikat GUS z lutego 2021 pokazuje zmiany koniunktury w siedmiu sektorach gospodarki województwami: Wielkopolska odnotowuje spadek w trzech obszarach (przemśle, budownictwie oraz informacji i komunikacji) stabilność w dwóch (handlu hurtowym oraz handlu detalicznym) i wzrost w dwóch (transportie i magazynowaniu oraz zakwaterowaniu i gastronomii).

Ryc. 12. Ogólny klimat koniunktury gospodarczej w województwach

Źródło: Główny Urząd Statystyczny (<https://stat.gov.pl/infografiki-widzety/infografiki/infografika-koniunktura-gospodarcza-w-lutym-2021-r-,99,1.html>)

2.2.2. Lokalna gospodarka – wskaźniki podstawowe

2.2.2.1. Sektor rynkowy

Dynamiczny rozwój przemysłu metalowego i budowlanego po 1970 roku na tym terenie stał się podstawą lokalnego rozwoju gospodarczego. Był to również czynnik rozwoju Ostrzeszowa i okolic. Od 1989 roku trwają na ziemi powiatu procesy restrukturyzacyjne w przemyśle połączone z przekształceniami własnościowymi, jak również z likwidacją niektórych zakładów pracy. Ciągłe zwiększa się udział sektora prywatnego w gospodarce powiatu. Proces ten wymagał wielkiego wysiłku samorządów oraz firm, bowiem w latach 1991-94 bezrobocie wynosiło ponad 26%, a obecnie wynosi ok. 6,5% (stan w końcu lutego 2021r.). Stworzone zostały dobre warunki do pozyskania inwestorów zewnętrznych, w tym kapitału zagranicznego oraz powstania i rozwoju miejscowych firm.

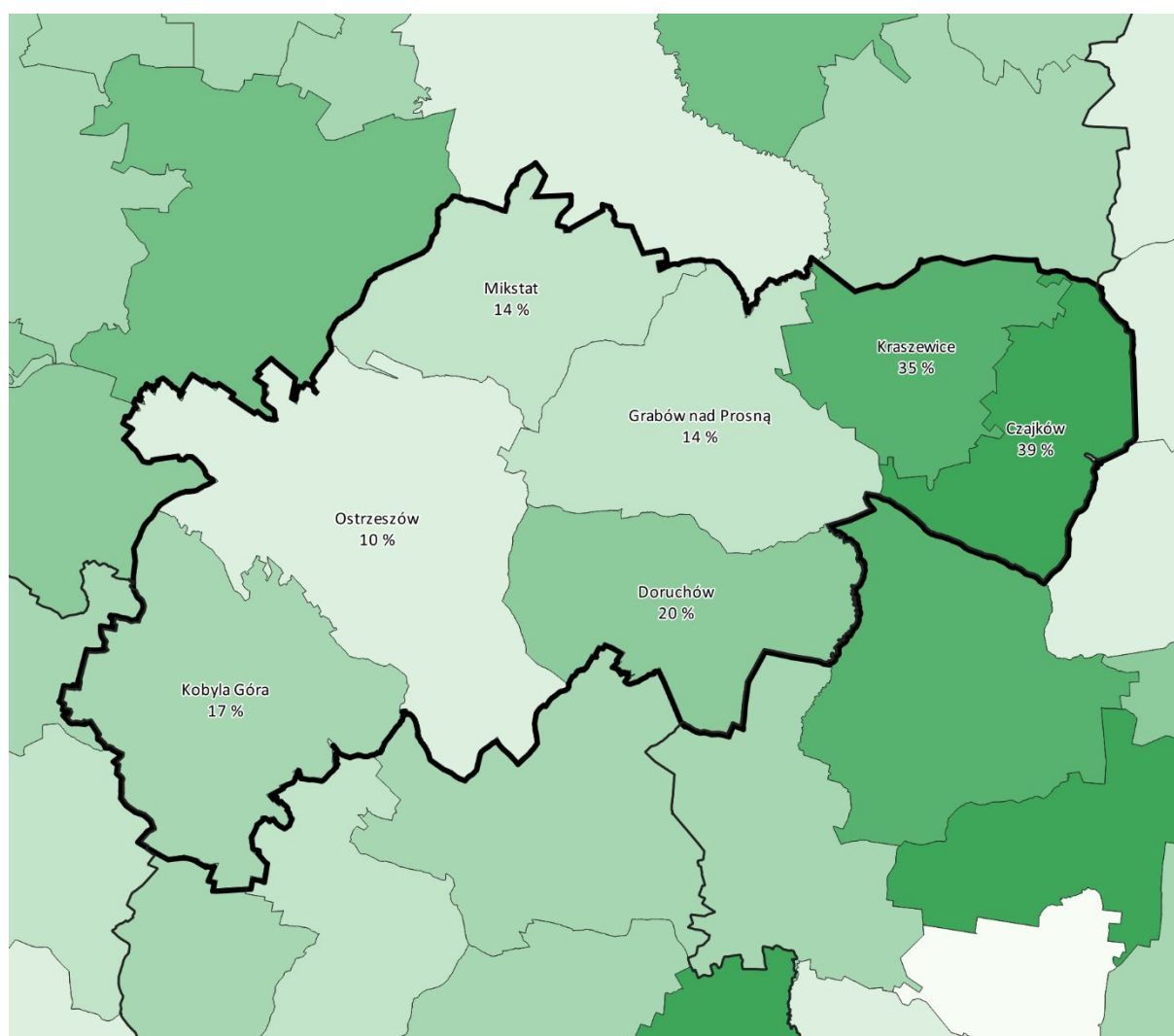
Przemysł ceramiczny, elektromaszynowy, budownictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, meblarstwo oraz transport to główne branże przemysłowe powiatu. W produkcji rolniczej przeważają uprawy zbóż i ziemniaków, w tym produkcja nasienna. Dobrze rozwinięta jest hodowla bydła i drobiu. Bogate tradycje hodowlane mają gospodarstwa rybackie. Przyszłość rolnictwa na Ziemi Ostrzeszowskiej to zespoły producenckie, produkcja mleka, hodowla trzody chlewnej i drobiu, jak również rozwój upraw ekologicznych w skojarzeniu z agroturystyką. Atrakcyjność krajobrazowa powiatu, szczególnie Kobyłej Góry i innych miejscowości oraz pobliskiego Antonina, położonego w powiecie ostrowskim, przyczyniła się do rozwoju turystyki i agroturystyki. Na terenie powiatu zlokalizowane są liczne inwestycje kapitału zagranicznego.

2.2.2.2. Sektor publiczny

Ważnym kontekstem dla lokalnej gospodarki jest sektor publiczny i jego potencjał budżetowy. Oba sektory – rynkowy i publiczny – są powiązane zarówno w ten sposób, że sektor publiczny odpowiada za liczne regulacje i warunki dla sektora rynkowego, jak i w ten sposób, że inwestycje i zamówienia sektora publicznego współtworzą lokalny rynek. Wreszcie warto widzieć potencjał partnerstw publiczno-prywatnych, które w przyszłości mogłyby się rozwijać dużo szerzej, niż obecnie. Stąd potrzeba omówienia stanu finansów publicznych na obszarze partnerstwa, jako kontekstu istotnego dla lokalnej gospodarki.

Pierwszy wskaźnik, jaki warto przeanalizować, to udział wydatków majątkowych budżetów poszczególnych gmin w ich wydatkach ogółem (poziom wydatków majątkowych względem całkowitych wydatków). Za wartość bezpieczną uznaje się wskaźnik nie przekraczający 25%. Po przekroczeniu tej wielkości należy przeanalizować źródła finansowania wydatków majątkowych.

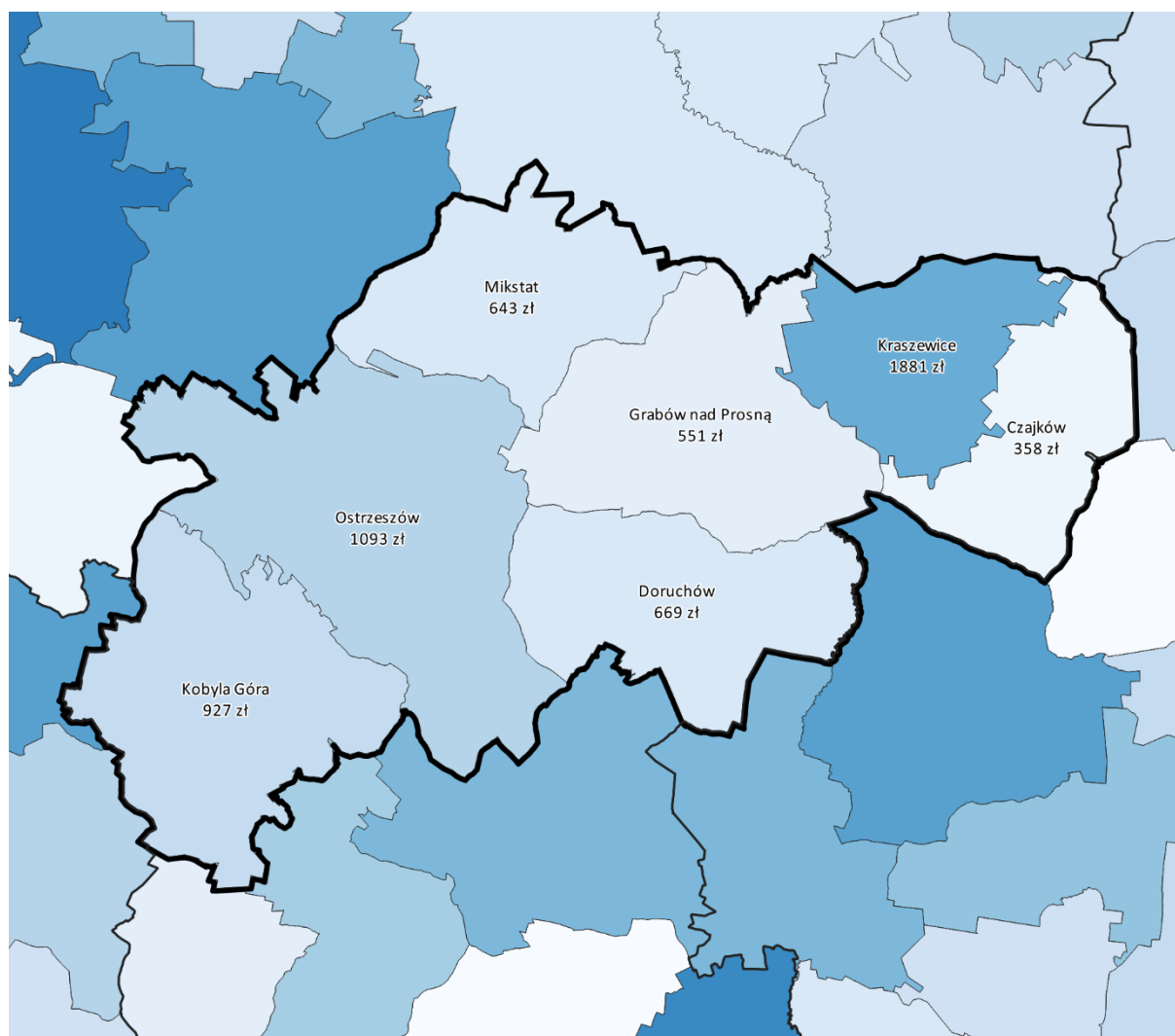
Ryc. 13. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie sprawozdań budżetowych za 2019 r.

Jak widzimy **próg 25% przekraczają gminy Kraszewice (35%) i Czajków (39%)**. To poziom wskaźnika niepokojący (choć na razie nie alarmujący). Nadmierny udział wydatków majątkowych w wydatkach budżetu gminy (przekraczający 50%) świadczy na ogół o tzw. „przeinwestowaniu” i wkraczaniu JST na ścieżkę ku programowi postępowania naprawczego. Warto przeanalizować przyczyny tak wysokich wydatków majątkowych w gminach Czajków i Kraszewice.

Ryc. 14. Kwota długu na jednego mieszkańca z podziałem na gminy w ramach partnerstwa

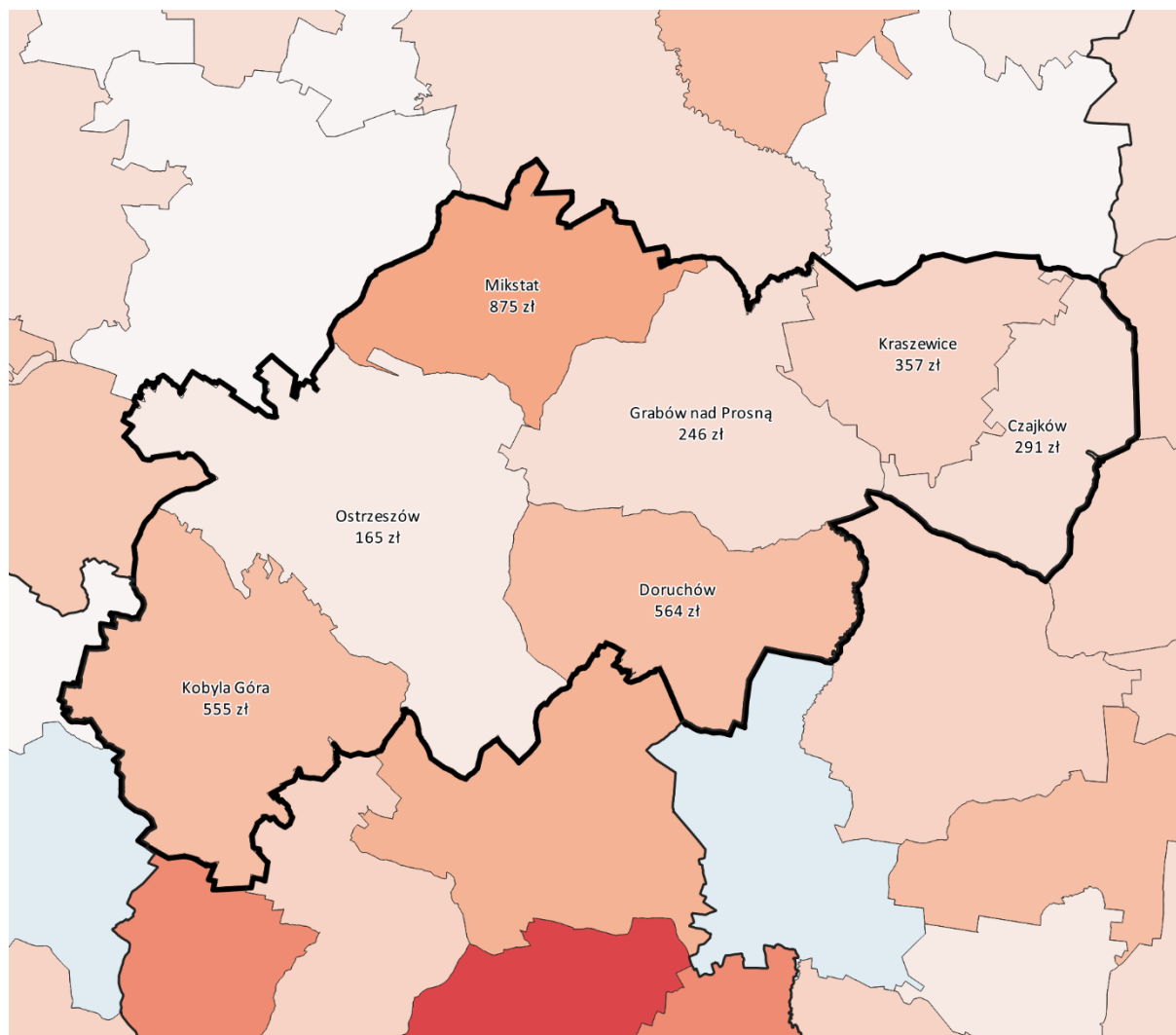

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie sprawozdań budżetowych za 2019 r.

Wskaźnik informuje o zadłużeniu JST w przeliczeniu na mieszkańca. Wzrost wartości wskaźnika może wskazywać na potencjalne ryzyko konieczności wzrostu obciążeń podatkowych mieszkańców w przyszłości.

Największe zadłużenie jednego na mieszkańca, przekraczające 1 000 zł na mieszkańca mają gminy Kraszewice (1 881 zł) i Ostrzeszów (1 091 zł). Najmniejsze zadłużenie na mieszkańca posiada gmina Czajków (358 zł).

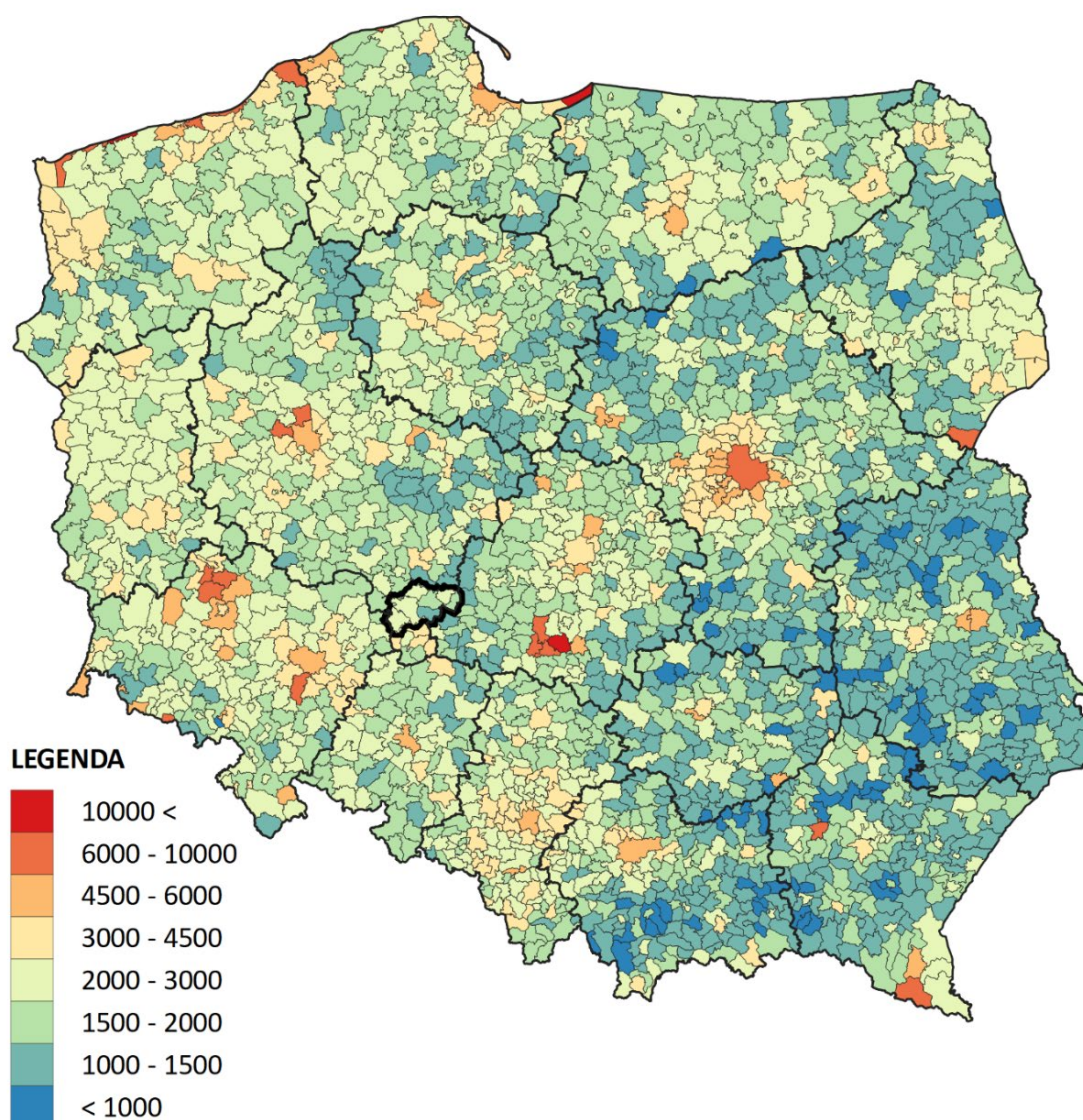
Ryc. 15. Kwota nadwyżki operacyjnej pomniejszona o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie sprawozdań budżetowych za 2019 r.

Wskaźnik informuje o tym, jaka część dochodów bieżących pozostaje w dyspozycji JST po spłacie długu oraz zrealizowaniu wydatków bieżących. Im wyższa jest wartość wskaźnika tym więcej środków może być przeznaczane na wydatki majątkowe. Ujemna wartość wskaźnika może wskazywać na potencjalną utratę zdolności do finansowania spłaty aktualnego zadłużenia i można ją interpretować jako kwotę pieniędzy w przeliczeniu na mieszkańca niezbędną do uzupełnienia niedoboru środków na spłatę długu. Należy wówczas przeanalizować poziom i dynamiki wskaźników jednorocznych tej średniej w dłuższym okresie czasu, a także przyrzeć się (poza MRL) środkom zagranicznym (dochodom) na refundację wcześniej poniesionych wydatków majątkowych. Najlepsze wartości wskaźnik mają gminy Mikstat (875 zł), Doruchów (564 zł) i Kobyla Góra (555 zł). Najniższe wartości wskaźnik przybiera w gminach Ostrzeszów (165 zł), Grabów nad Prosną (246 zł) i Czajków (291 zł).

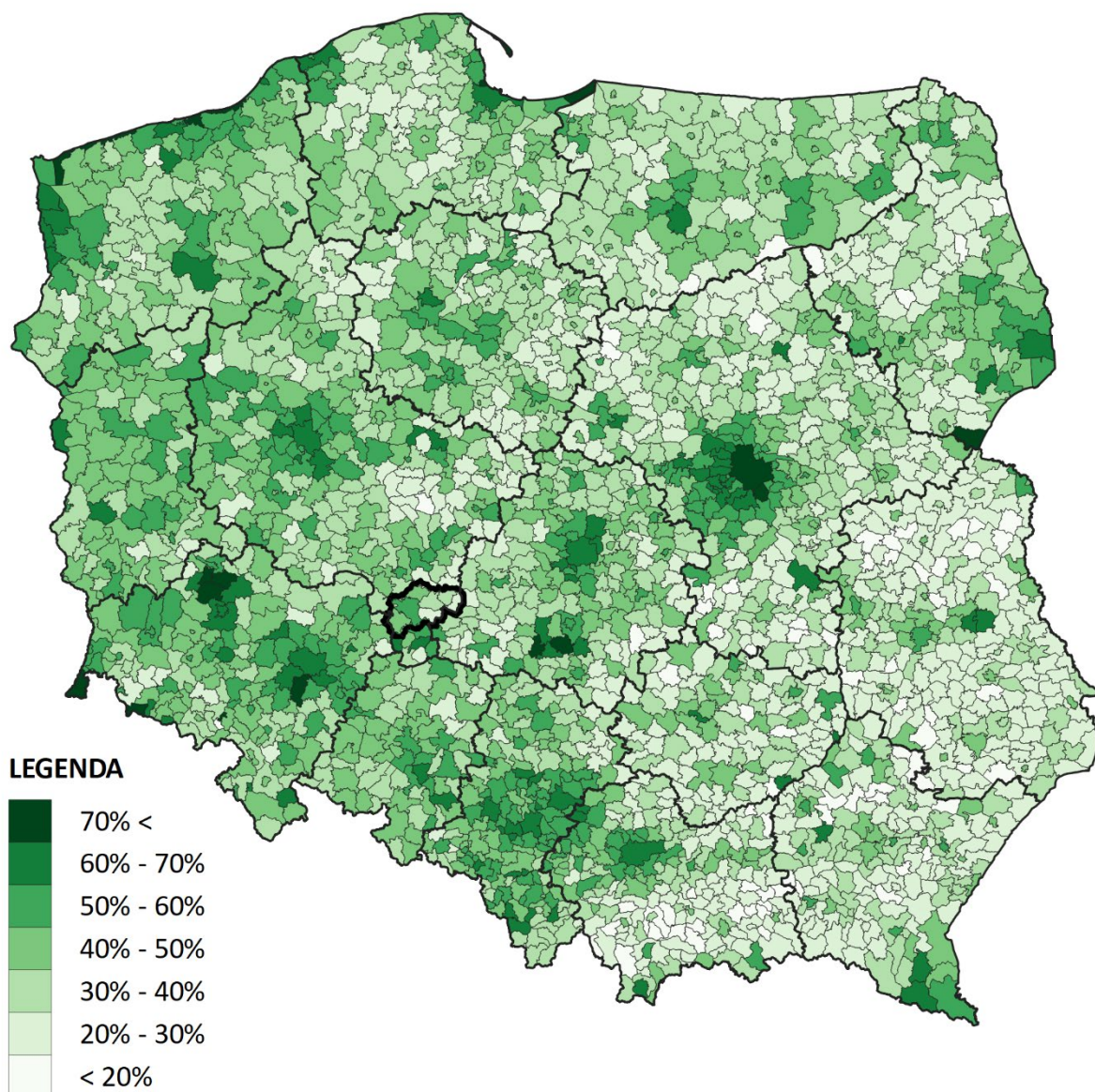
Ryc. 16. Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie sprawozdań budżetowych za 2019 r.

Dochody własne - część dochodów (bez dotacji i subwencji), która może być przeznaczana na dowolne cele gminy. Im wyższe dochody własne, tym wyższe możliwości finansowania zadań własnych JST.

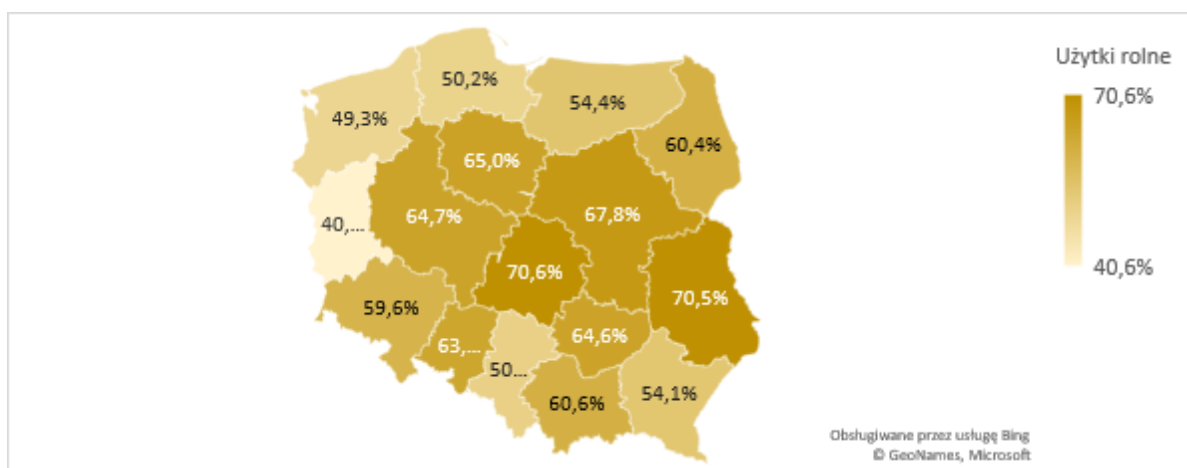
Ryc. 13. Obraz z kartogramem pokazującym udział dochodów własnych w dochodach ogółem z podziałem na gminy w ramach partnerstwa

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie sprawozdań budżetowych za 2019 r.

Dochody własne - część dochodów (bez dotacji i subwencji), która może być przeznaczana na dowolne cele gminy. Wzrost wskaźnika świadczy o wzroście samodzielności finansowej JST, tzn. wskazuje na mniejsze uzależnienie od innych budżetów (w szczególności od transferów budżetu państwa). Może być wykorzystany również do oceny możliwości rozwojowych JST, ale wówczas należy analizować go w połączeniu ze wskaźnikami obrazującymi poziom nadwyżki operacyjnej.

Ryc. 18. Użytki rolne jako odsetek powierzchni województwa ogółem

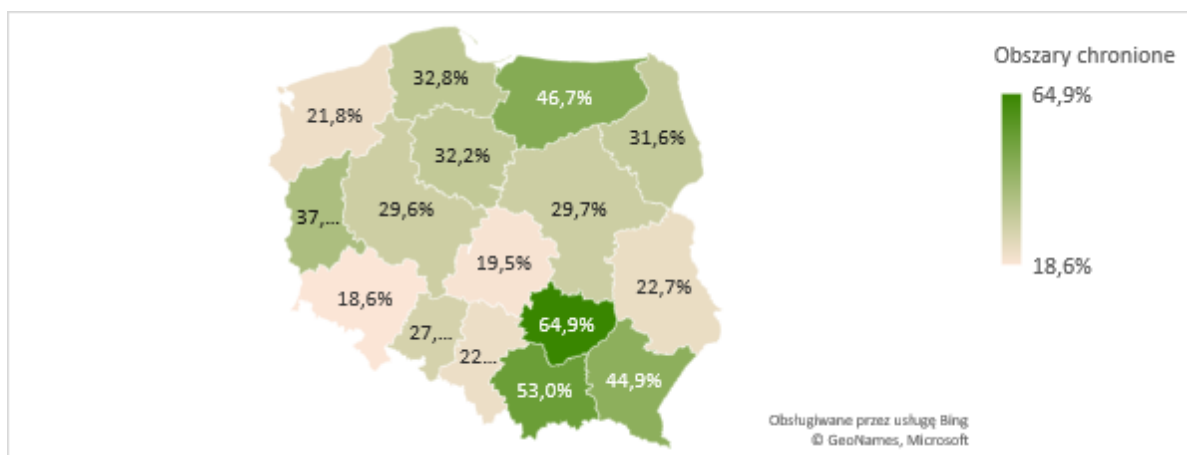

Źródło: GUS, Podgrupa P2779 Powierzchnia geodezyjna kraju wg kierunków wykorzystania (<https://bdl.stat.gov.pl/BDL>)

2.3.1.3. Zasięg prawnej ochrony przyrody w województwach

Warto przeanalizować, czy województwo wielkopolskie na tle reszty kraju jest regionem intensywnej ochrony obszarowej walorów przyrodniczych, czy też wypada pod tym względem niekorzystnie.

Ryc. 19. Odsetek powierzchni województw objęty prawnymi formami obszarowej ochrony przyrody

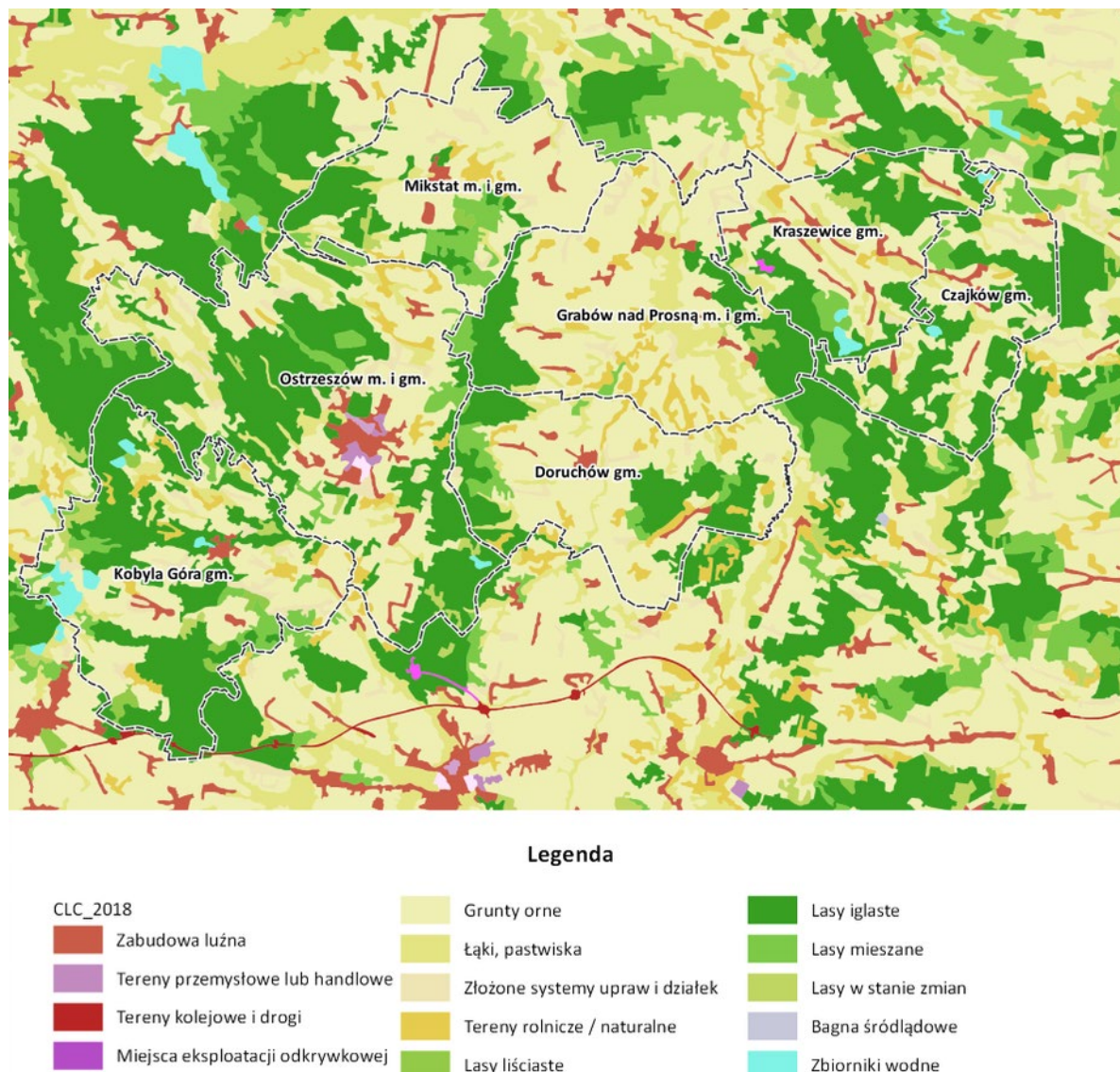
Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/BDL>)

Jeśli założyć, że miarą intensywności ochrony przyrody jest odsetek powierzchni, na której taką ochronę ustanowiono, to Wielkopolska wypada niezbyt imponująco: na szesnaście województw zajmuje dopiero 10 miejsce ze wskaźnikiem 29,6% powierzchni ogółem objętej przynajmniej jedną z form prawnych obszarowej ochrony walorów przyrodniczych.

2.3.2. Lokalne wskaźniki środowiskowo-przestrzenne

2.3.2.1. Lesistość

Ryc. 20. Klasy pokrycia terenu w obszarze partnerstwa.

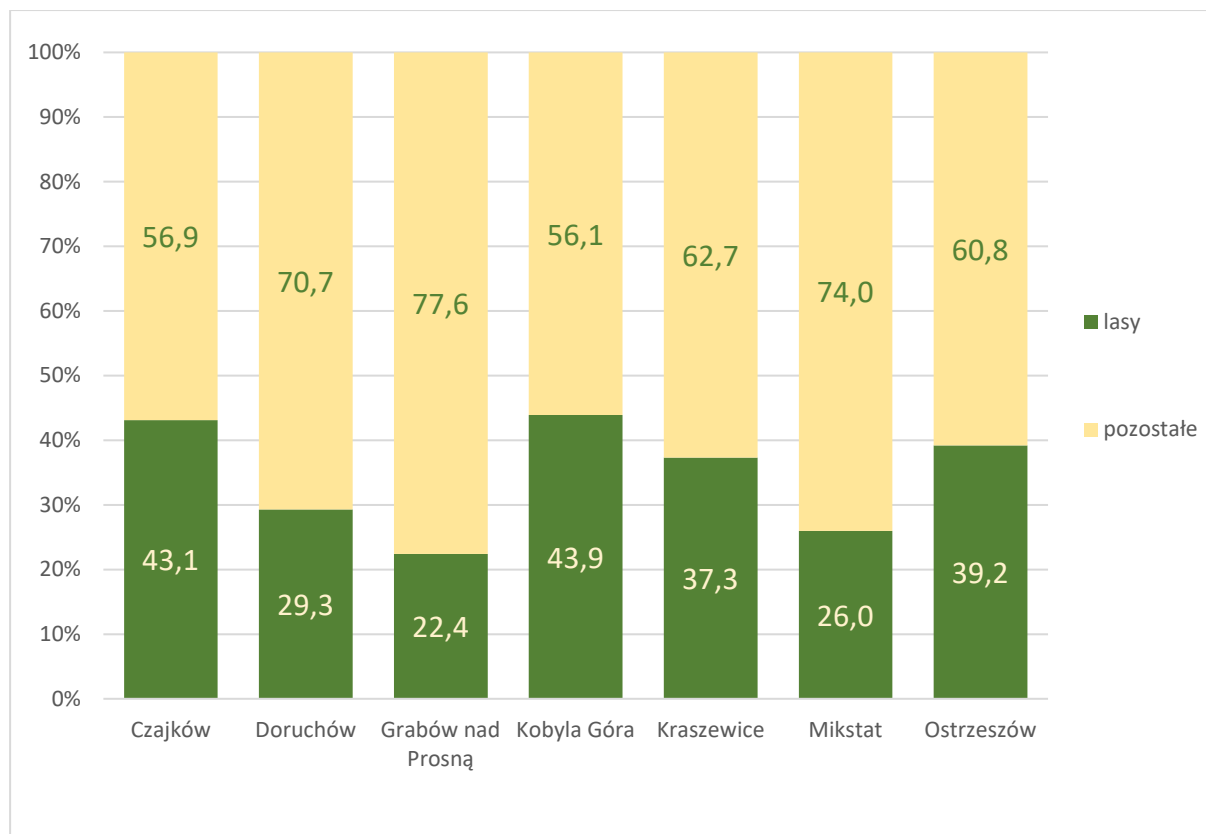

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych CLC_2018. Projekt Corine Land Cover 2018 w Polsce został zrealizowany przez Instytut Geodezji i Kartografii i sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Wyniki projektu zostały pozyskane ze strony internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska clc.gios.gov.pl

Powyższa mapa prezentuje zróżnicowane klasy pokrycia terenu na obszarze Partnerstwa. Zwraca uwagę znaczna lesistość partnerstwa (34,37% powierzchni) oraz zróżnicowane zagospodarowanie w gminach Czajków, Kobyla Góra i częściowo Kraszewice, gdzie użytki leśne tworzą swoistą mozaikę z użytkami rolnymi. Kobyla

Góra i Czajków mają ponad 43% lasów, podczas gdy Grabów, Mikstat i Doruchów – poniżej 30%. W gminach o wysokiej lesistości należy spodziewać się istotnego potencjału turystycznego.

Ryc. 21. Udział Lasów w ogólnej powierzchni gmin (2019)

Opracowanie: ZMP. Źródło: MRL Analizy

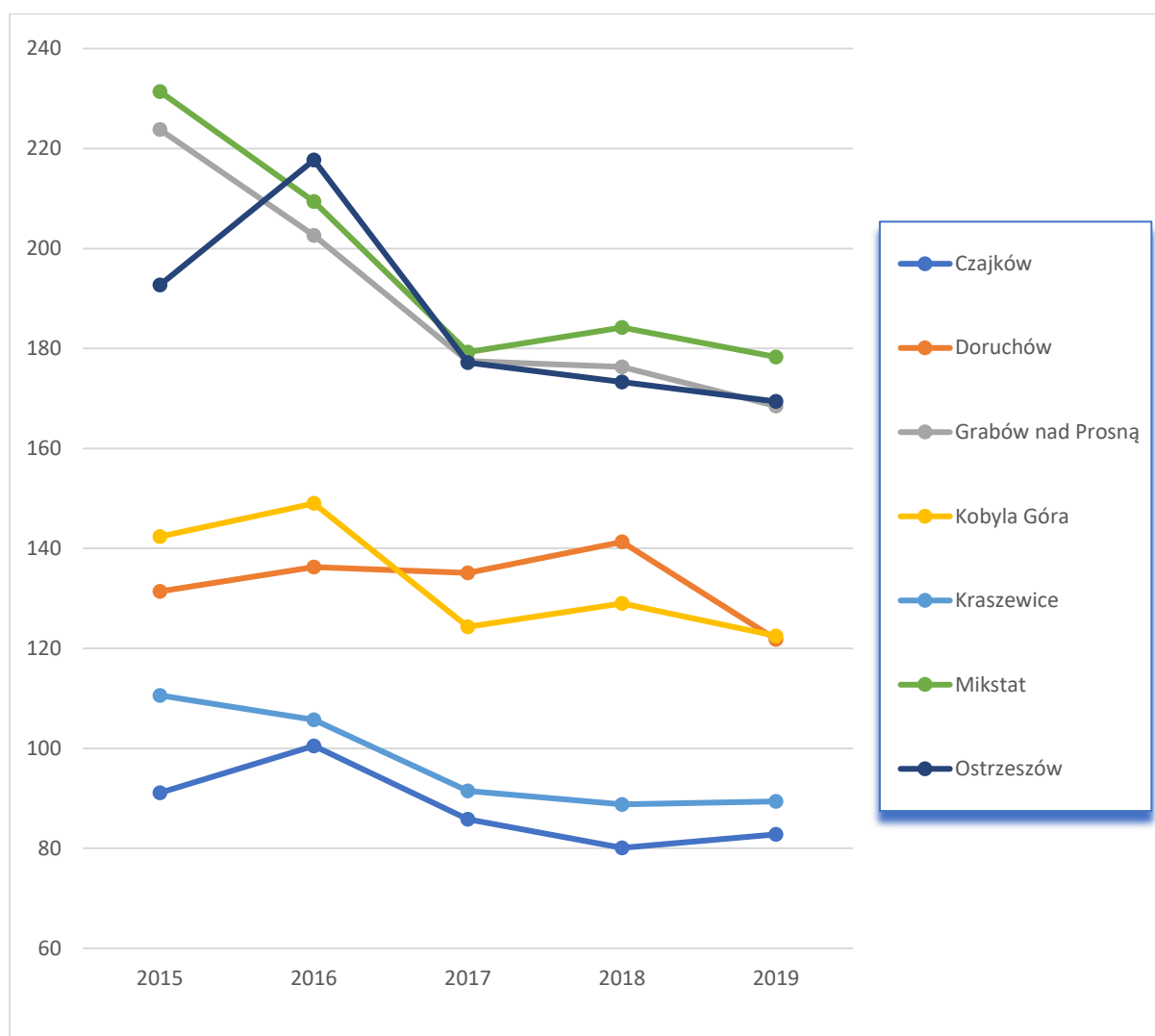
2.3.2.2. Pokrycie planami miejscowymi

Pokrycie planami miejscowymi jest skrajnie zróżnicowane: w Doruchowie i Kobyłej Górze mamy pokrycie niemal stuprocentowe, w Ostrzeszowie 7,8%, w Mikstacie 3,2% zaś w pozostałych gminach bliskie zera (poniżej 1%)

2.3.2.3. Wskaźniki środowiskowe

Przyjrzymy się dokładniej komunalnej gospodarce odpadami w poszczególnych gminach, w celu porównania sposobów wykonania zadania, które z istoty jest zasadniczo podobne w każdej gminie. Poniższy wykres pokazuje ilość **zmieszanych odpadów komunalnych rocznie na mieszkańca**. Zakłada się, że skuteczny system selektywnej zbiórki odpadów powinien uzyskiwać możliwie duży odsetek odpadów posegregowanych, a duża ilość odpadów zwieszanych świadczy o nieefektywności systemu segregacji i zbiórki selektywnej.

Ryc. 22. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych rocznie na mieszkańca (kg)

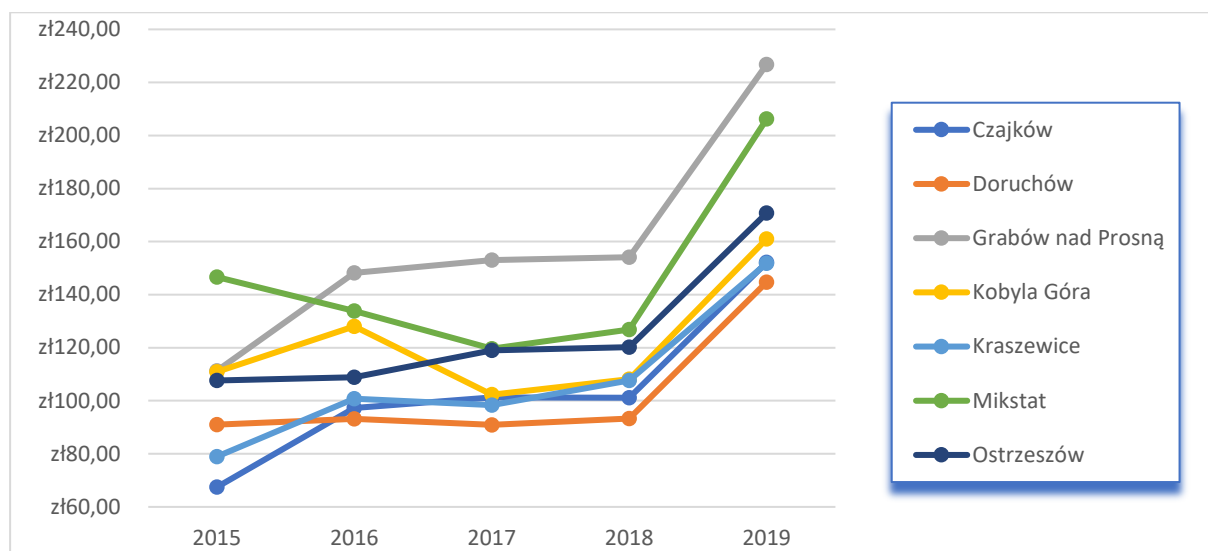

Opracowanie: ZMP, Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego – analizy

Wykres ujawnia, że Kraszewice i Czajków wytwarzają poniżej 90 kg nieposegregowanych odpadów na mieszkańca rocznie (w 2019 r.), Kobyla Góra i Doruchów – pomiędzy 120 a 130 kg i wreszcie pozostałe gminy po ok. 170 – 180 kg. Ponieważ średnia dla Polski wynosi **315 kg odpadów ogółem na mieszkańca rocznie**, należy szacować, że w gminach Czajków i Kraszewice nieposegregowanych zostaje poniżej 30% odpadów, w Kobylej Górze i Doruchowie niemal 40%, zaś w pozostałych gminach ponad 50% (przy czym Mikstat ma wskaźnik aż 57% odpadów nieposegregowanych skutecznie). To bardzo zróżnicowany poziom skuteczności systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Z kolei jeśli spojrzymy na wydatki gmin w rozdziale 90002 Gospodarka odpadami komunalnymi, wydatki te (w przeliczeniu na 1 mieszkańca) są bardzo zróżnicowane i w 2019 roku wahają się od 145 zł w Doruchowie do 227 zł w Grabowie n. Prosną.

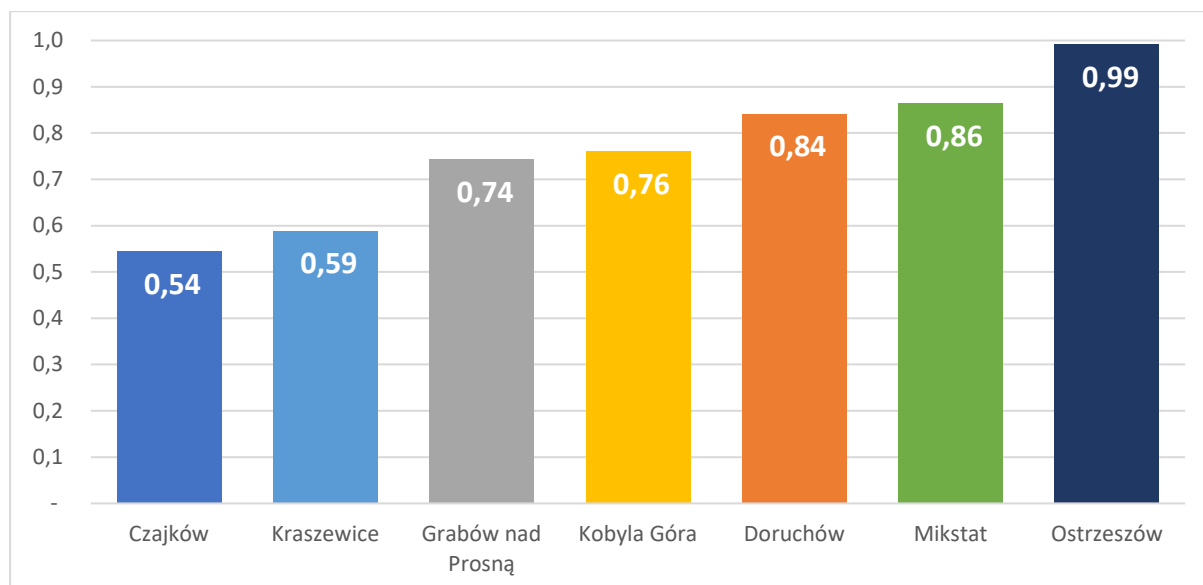
Ryc. 23. Wydatki budżetów gmin w rozdziale 90002 (gospodarka odpadami komunalnymi) w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Opracowanie: ZMP, Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego – analizy

Jak widać, zróżnicowanie kosztów wcale nie pokrywa się ze zróżnicowaniem efektywności i zarówno Czajków, jak i Kraszewice mają zarówno najskuteczniejszy system, jak i jedne z najniższych kosztów na mieszkańca rocznie (po ok. 152 zł). Poniższy wykres przedstawia **efektywność wydatków na selektywną zbiórkę odpadów**: im niższy słupek tym mniej odpadów nieposegregowanych, a więc większa efektywność każdej wydanej złotówki. Przodują Czajków i Kraszewice.

Ryc. 24. Masa odpadów nieposegregowanych na mieszkańca rocznie – w przeliczeniu na 1 zł wydatku na system segregacji

Opracowanie: ZMP, Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego – analizy

2.4. Analiza pogłębiona, wymiar społeczny

2.4.1. Mieszkańcy obszaru partnerstwa

2.4.1.1. Zastosowane narzędzia badawcze.

Postrzeganie obszaru partnerstwa przez jego mieszkańców było diagnozowane trzema wzajemnie się uzupełniającymi rodzajami narzędzi badawczych:

1. trzema odrębnymi badaniami ilościowymi opinii mieszkańców – ankietami skierowanymi odpowiednio do:
 - (a) dorosłych mieszkańców gmin Partnerstwa ogółem,
 - (b) liderów społeczności lokalnych,
 - (c) młodzieży z ostatnich klas szkoły ponadpodstawowej;
2. ponadto wyniki ankiet interpretowano w kontekście dodatkowego badania jakościowego – serii indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) z liderami społecznymi wybranymi spośród grupy respondentów, którzy wcześniej wypełniali ankietę;
3. jako tło interpretacji posłużyły też materiały pozyskane z przeszukania jakościowych źródeł wtórnych (dokumentów, badań, publikacji).

W ten sposób uzyskano triangulację umożliwiającą wyciągnięcie pogłębionych wniosków o sposobie, w jaki sami mieszkańcy postrzegają obszar Partnerstwa oraz o różnicowaniach tego postrzegania.

2.4.1.2. Obszar Partnerstwa jako miejsce do życia i rozwoju

We wszystkich trzech ankietach, zarówno skierowanej do mieszkańców, młodzieży jak i liderów społecznych, zawarto na samym początku bardzo podobne pytanie o **ogólną subiektywną ocenę Partnerstwa jako miejsca do życia i rozwoju**.

Znaczące są różnice odpowiedzi udzielonych przez każdą z badanych grup, ale także różnice terytorialne odpowiedzi formułowanych w poszczególnych gminach (zawsze pytano o **całe partnerstwo**, a nie tylko o gminę zamieszkania respondenta).

2.4.1.3. Opinia mieszkańców o obszarze Partnerstwa

W wypadku mieszkańców na ankietę odpowiedziało blisko 760 respondentów.

Wyniki w zróżnicowaniu terytorialnym przedstawia poniższy wykres oraz tabela.

Ryc. 25. Rozkład odpowiedzi mieszkańców poszczególnych gmin Partnerstwa na pytanie: „Czy obszar Partnerstwa jest dobrym miejscem do życia i rozwoju?”

Opracowanie ZMP

Tabela 2. Mieszkańcy. Czy obszar Partnerstwa jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?

Pytanie	Odpowiedź %
Raczej tak	55,75
Zdecydowanie tak	21,47
Raczej nie	8,37
Trudno powiedzieć	7,59
Zdecydowanie nie	2,62

Opracowanie ZMP

2.4.1.4. Opinia liderów o obszarze Partnerstwa

W przypadku liderów na ankietę odpowiedziało 81 osób zaproponowanych przez gminy spośród czterech grup:

1. liderów i liderów samorządu,
2. osób opiniotwórczych z kręgów biznesu,

3. liderów i liderek organizacji pozarządowych,
4. nieformalnych liderów i liderek opinii.

Wprawdzie 81 ankiet to stosunkowo niewiele, lecz w tym przypadku można założyć, że odpowiedzi osób opiniotwórczych, jakimi są liderki i liderzy samorządu, biznesu, organizacji społecznych a wreszcie – opinii, mogą być bardziej znaczące nie przez ich liczebność, ale poprzez siłę indywidualnego oddziaływania.

Tabela 3. Liderzy. Czy obszar Partnerstwa jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?

Pytanie	Odpowiedź %
Raczej tak	40,57
Zdecydowanie tak	50,62
Raczej nie	4,94
Trudno powiedzieć	3,70
Zdecydowanie nie	0,00

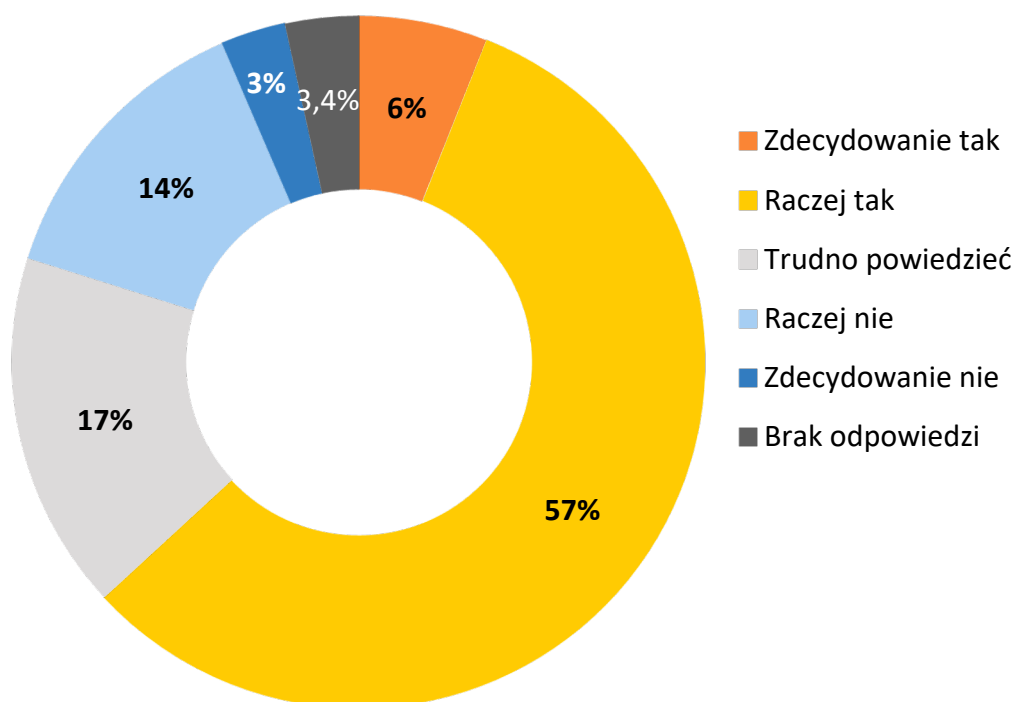
Opracowanie ZMP

Zdecydowana większość lokalnych liderów biorąca udział w badaniu (91.36%) uważa że obszar Partnerstwa jest dobrym miejscem do życia i dalszego rozwoju (raczej tak i zdecydowanie tak) a zdanie przeciwne ma (8,64%). Liderzy ocenili warunki do życia i rozwoju na obszarze Partnerstwa zdecydowanie lepiej, niż mieszkańcy, wręcz entuzjastycznie.

2.4.1.5. Opinia młodzieży o obszarze Partnerstwa

Prawie dla dwóch trzecich (63,1%) ankietowanych z obszaru partnerstwa siedmiu gmin (gmin wiejskich: Czajków, Doruchów, Kobyla Góra, Kraszewice oraz miejsko-wiejskich: Grabów nad Prosną, Mikstat i Ostrzeszów) uważa, że są to dobre miejsca do życia i rozwoju. Nie podziela tej opinii 16,7% respondentów oraz tyleż samo nie ma zdania w tej sprawie i wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Z kolei 3,4% ankietowanych nie wybrało żadnej odpowiedzi.

Ryc. 26. Maturzyści. Czy obszar Partnerstwa jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?

Opracowanie ZMP

Widać wyraźnie dość wysoki optymizm niemal całego Partnerstwa: **dominują wyraźnie oceny dobre i bardzo dobre**. Proporcje odpowiedzi pozytywnych i negatywnych układają się jednak w charakterystyczny sposób, najwięcej ocen pozytywnych mają liderzy, mniej mieszkańcy a najmniej młodzież. W przypadku młodzieży wyraźnie też mniej jest odpowiedzi „zdecydowanie tak”, a za to więcej jest odpowiedzi „zdecydowanie nie”: młodzież jest ostrożniejsza w ocenach pozytywnych, za to ostrzejsza w ocenach negatywnych.

2.4.1.6. Silne a słabe strony: mieszkańcy i liderzy: WYKRESY – porównanie

Zarówno mieszkańcy, jak i liderzy lokalni byli pytani o silne i słabe strony obszaru gminy, w której mieszkają. Należy podkreślić, że pytanie NIE dotyczyło obszaru Partnerstwa jako całości, ale właśnie obszaru konkretnej gminy, w której mieszka respondent. Chodziło więc o odpowiedzi głęboko oparte o osobiste doświadczenie i osobiste odczucia. Przyjrzyjmy się najpierw, jak odpowiedzieli na to pytanie liderzy.

2.4.1.7. Silne a słabe strony mojej gminy – opinia lokalnych liderów i liderów

Ryc. 27. Odpowiedzi liderów na pytanie: „Które z wymienionych czynników Pana/i zdaniem są silną, a które silną stroną Waszej gminy?”

Kolejność silnej strony (atutu) gminy	Odp. (%)
Więzi i tradycje rodzinne	87,65
Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	87,65
Oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna	76,54
Bezpieczeństwo	75,31
Działania i jakość pracy samorządu lokalnego (UG)	74,07
Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych	69,14
Opinia o gminie i jej mieszkańcach	69,14
Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi	67,90
Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki	64,20
Jakość i zakres usługi komunalnych (np. woda, gaz, parkingi, śmieci)	60,49
Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni)	58,02
To z czego gmina jest znana: lokalne produkty, kultura, wyroby, usługi	55,56
Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców	50,62
Warunki dla rolnictwa - prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	49,38
Warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy	41,98
Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami	41,98
Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm	40,74
Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa	37,04

Kolejność silnej strony (atutu) gminy	Odp. (%)
Oferta usług społecznych (zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych)	25,93
Skomunikowanie z większymi miastami	24,69
Oferty pracy, rynek pracy	20,99
Możliwości kontynuowania nauki, kształcenia się	16,05
Komunikacja i transport zbiorowy	14,81
Dostępność i ceny mieszkań	14,81
Wysokość zarobków i płac	8,64

Opracowanie ZMP

Liderzy lokalni podobnie jak inne badane grupy (młodzież, mieszkańcy) uważają, że atuty miejsca zamieszkania to więzi, tradycje rodzinne, lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia, oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna. Wysoko notowane jest bezpieczeństwo, działania i jakość pracy samorządu lokalnego.

Kolejność słabej strony, deficytu gminy	Odpowiedzi (%)
Możliwości kontynuowania nauki, kształcenia się	70,37
Komunikacja i transport zbiorowy	60,49
Skomunikowanie z większymi miastami	60,49
Dostępność i ceny mieszkań	59,26
Wysokość zarobków i płac	54,32
Oferty pracy, rynek pracy	53,09
Oferta usług społecznych (zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych)	49,38
Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami	41,98
Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa	35,80

Kolejność słabej strony, deficytu gminy	Odpowiedzi (%)
Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm	29,63
Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni)	18,52
Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki	16,05
To z czego gmina jest znana: lokalne produkty, kultura, wyroby, usługi	16,05
Warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy	14,81
Jakość i zakres usług komunalnych (np. woda, gaz, parkingi, śmieci)	13,58
Warunki dla rolnictwa - prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	11,11
Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych	11,11
Oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna	11,11
Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi	11,11
Bezpieczeństwo	6,17
Opinia o gminie i jej mieszkańcach	6,17
Działania i jakość pracy samorządu lokalnego (urzędu gminy)	2,47
Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	2,47
Więzi i tradycje rodzinne	0,00

Opracowanie ZMP

Za słabą stronę liderzy uważają możliwości kontynuowania nauki i kształcenia się. Dużym widocznym deficytem jest komunikacja i transport zbiorowy, skomunikowanie z większymi miastami oraz dostępność i ceny mieszkań.

2.4.1.8. Silne a słabe strony mojej gminy – opinia mieszkanki i mieszkańców

Tabela 4. Odpowiedzi mieszkańców na pytanie: „Co jest silną stroną (atutem), a co słabą stroną (deficytem) Pana/i gminy?”

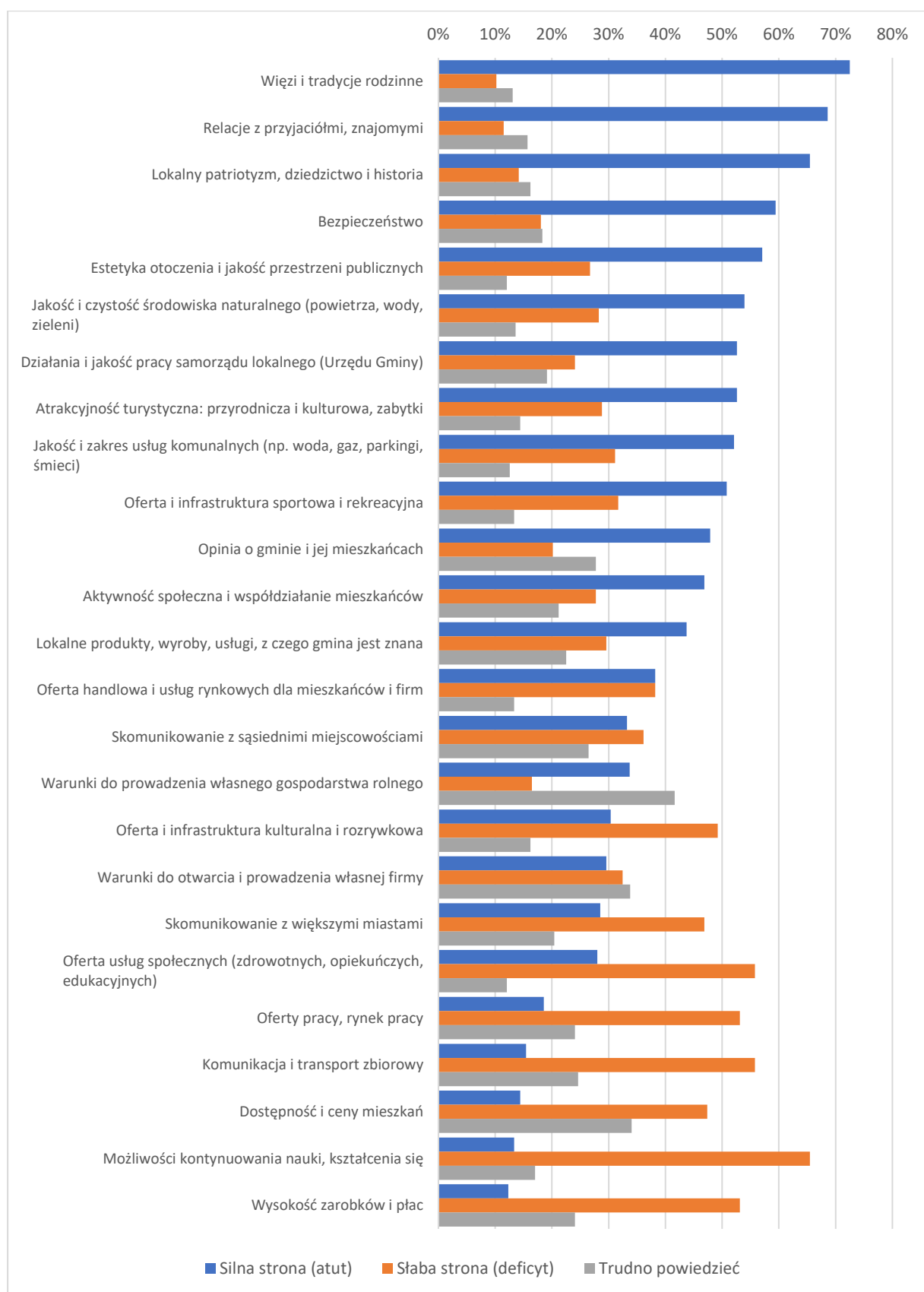
Kolejność wg. silnej strony	Atut (%)	Deficyt (%)	Trudno powiedzieć (%)
Więzi i tradycje rodzinne	72,51	10,21	13,09
Relacje z przyjaciółmi, znajomymi	68,59	11,52	15,71
Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	65,45	14,14	16,23
Bezpieczeństwo	59,42	18,06	18,32
Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych	57,07	26,70	12,04
Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni)	53,93	28,27	13,61
Działania i jakość pracy samorządu lokalnego (Urzędu Gminy)	52,62	24,08	19,11
Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki	52,62	28,80	14,40
Jakość i zakres usług komunalnych (np. woda, gaz, parkingi, śmieci)	52,09	31,15	12,57
Oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna	50,79	31,68	13,35
Opinia o gminie i jej mieszkańcach	47,91	20,16	27,75
Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców	46,86	27,75	21,20
Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana	43,72	29,58	22,51
Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm	38,22	38,22	13,35

Kolejność wg. silnej strony	Atut (%)	Deficyt (%)	Trudno powiedzieć (%)
Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami	33,25	36,13	26,44
Warunki do prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	33,70	16,49	41,62
Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa	30,37	49,21	16,23
Warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy	29,58	32,46	33,77
Skomunikowanie z większymi miastami	28,53	46,86	20,42
Oferta usług społecznych (zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych)	28,01	55,76	12,04
Oferty pracy, rynek pracy	18,59	53,14	24,08
Komunikacja i transport zbiorowy	15,45	55,76	24,61
Dostępność i ceny mieszkań	14,40	47,38	34,03
Możliwości kontynuowania nauki, kształcenia się	13,35	65,45	17,02
Wysokość zarobków i płac	12,30	53,14	24,08

Opracowanie ZMP

Więzi i tradycje rodzinne – 72,51%, relacje z przyjaciółmi, znajomymi – 68,59%, lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia – 65,45% oraz bezpieczeństwo – 52,42% to największe silne strony gminy, w której mieszkają badani. Te kategorie są dominujące, to najważniejsze atuty które wiążą respondentów z swoją gminą, swoim Partnerstwem i decydują, że wiążą dalsze życie z tym obszarem.

Ryc. 28. Co jest silną stroną (atutem), a co słabą stroną (deficytem) gminy?

Opracowanie ZMP

2.4.1.9. Co zachęca do pozostania a co do emigracji? Opinie młodzieży

Warto skonfrontować poprzednie opinie z odpowiedziami młodzieży z ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, a więc tych osób, które w najbliższym czasie będą podejmować decyzję życiową o wyjeździe lub pozostaniu na obszarze Partnerstwa. Pytanie do młodzieży było sformułowane właśnie jako pytanie o czynniki zachęcające do pozostania lub wyjazdu (co można traktować jako analogię do mocnych i słabych stron (atutów i deficytów) z poprzednio cytowanych ankiet).

Tabela 5. Odpowiedzi na pytanie: „Co zachęca Ciebie do mieszkania (teraz i w przyszłości) w Twojej gminie/miejscowości, a co do jej opuszczenia?”

Lp	Czynniki zachęcające do pozostania w gminie/miejscowości	Zachęca do mieszkania	Zachęca do opuszczenia	Nie ma znaczenia
1	Oferty pracy, rynek pracy	22,4	56,6	21,0
2	Wysokość zarobków i płac	16,7	69,5	13,8
3	Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa	36,2	41,4	22,4
4	Oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna	50,0	28,6	21,4
5	Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm	30,5	45,2	24,3
6	Oferta usług społecznych (zdrowotnych, opiekuńczych edukacyjnych)	30,0	55,2	14,8
7	Możliwości kontynuowania nauki, kształcenia się	29,5	57,6	12,9
8	Warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy	40,0	39,0	21,0
9	Warunki do prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	48,6	14,3	37,1
10	Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych	51,9	29,0	19,1
11	Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni)	63,4	21,4	15,2

Lp	Czynniki zachęcające do pozostania w gminie/miejscowości	Zachęca do mieszkania	Zachęca do opuszczenia	Nie ma znaczenia
12	Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki	49,1	29,5	21,4
13	Bezpieczeństwo	70,5	12,4	17,1
14	To z czego gmina jest znana, lokalne produkty, kultura, wyroby, usługi	50,5	14,3	35,2
15	Działania i osiągnięcia samorządów lokalnych	25,2	28,6	46,2
16	Jakość i zakres usługi komunalnych (np. woda, gaz, parkingi, śmieci)	46,7	23,8	29,5
17	Komunikacja i transport zbiorowy	28,1	51,4	20,5
18	Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami	50,0	27,1	22,9
19	Skomunikowanie z większymi miastami	41,9	33,8	24,3
20	Dostępność i ceny mieszkań	40,0	36,7	23,3
21	Opinia o gminie/miejscowości i jej mieszkańcach	50,5	19,5	30,0
22	Relacje z przyjaciółmi, znajomymi	83,8	4,8	11,4
23	Więzi rodzinne	81,4	7,6	11,0
24	Sentyment, lokalny patriotyzm, historia	69,0	8,6	22,4
25	Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców	49,5	20,5	30,0

Opracowanie ZMP

Ankietowani wyrażają niewielkie zainteresowania działaniami samorządu gminnego. Z kolei wysokość zarobków i płac, możliwości kontynuowania nauki, kształcenia się oraz oferty pracy i lokalny rynek pracy zachęcają badanych abiturientów do opuszczenia gminy/miejscowości. Natomiast do pozostania w gminie/miejscowości zachęcają ankietowanych przede wszystkim: relacje z przyjaciółmi, znajomymi i

więzi rodzinne. Należy odnotować, że „*działania i osiągnięcia samorządów lokalnych*” nie mają większego znaczenia do zamieszkania (teraz i w przyszłości), aż dla 46,2% ankietowanych. Natomiast działania te dla 28,3% ankietowanych zachęcają do opuszczenia gminy/miejscowości oraz tylko dla co czwartego (25,2%) ankietowanego do pozostania.

Relacje z przyjaciółmi, znajomymi” (83,8%) oraz „*więzi rodzinne*” (81,4%) stanowią dla ankietowanych najsilniejsze czynniki skłaniające do pozostania w gminie/miejscowości. Na trzecim miejscu znalazło się „*bezpieczeństwo*” (70,5%) oraz tylko o 1,5 punktu procentowego mniej „*sentymen, lokalny patriotyzm, historia*” (69,0%). Wysokie piąte miejsce wśród czynników, które mogą mieć wpływ na pozostanie abiturientów w gminie/miejscowości jest „*jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni)*” (63,3%) oraz szóste miejsce „*estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych*” (51,6%).

Można przyjąć, że wszystkie wymienione czynniki zachęcające do pozostania w gminie mają raczej charakter emocjonalno-estetyczny. Należy odnotować, że czynniki materialne tylko w znikomym stopniu mają wpływ na pozostanie badanej młodzieży na pozostanie w gminie /miejscowości. Zdecydowanie najmniejszy wpływ mają: wysokość zarobków i płac (16,7%), oferty pracy, rynek pracy (22,4%) oraz działania i osiągnięcia samorządów lokalnych (25,2%).

Warto podkreślić, że ankietowani wykazali się konsekwencją w wyborach czynników mających wpływ na opuszczenie gminy/miejscowości. „*Relacje z przyjaciółmi, znajomymi*”, „*więzi rodzinne*” oraz „*sentymen, lokalny patriotyzm, historia*”, które były na pierwszych miejscach w tabeli nr 2 teraz znalazły się na dwóch ostatnich miejscach (4,8, 7,6 i 8,6 punktów procentowych).

Natomiast „*wysokość zarobków i płac*” w tym rankingu znalazły się na pierwszym miejscu (69,5%). Nie zachęca również do pozostania w gminie/miejscowości „*możliwości kontynuowania nauki, kształcenia się*” (57,6%), „*oferty pracy, rynek pracy*” (56,7%) czy „*oferta usług społecznych (zdrowotnych, opiekuńczych edukacyjnych)*” (55,2%).

Do czynników niemających większego znaczenia na decyzje opuszczenie gminy/miejscowości ankietowani wskazali przede wszystkim: „*działania i osiągnięcia samorządów lokalnych*” (46,2%), „*warunki do prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego*” (37,1%) oraz „*to z czego gmina jest znana, lokalne produkty, kultura, wyroby, usługi*” (35,2%).

Tabela 6. Odpowiedzi na pytanie: „Gdzie najbardziej chciał(a)byś w przyszłości mieszkać?”

Kolejność	Działania podejmowane dla zwiększenia atrakcyjności gminy/miejscowości	%
1	Więcej miejsc dobrej pracy (najemnej)	69,8
2	Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna)	64,4
3	Warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia	54,1
4	Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.	46,3
5	Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki)	43,4
6	Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury i warunków życia: chodniki, przystanki, ścieżki, rowerowe, obiekty sportowe	43,4
7	Stworzenie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe	33,7
8	Warunki i wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań	31,7
9	Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej	27,3
10	Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni , czystość powietrza, jezior, rzek, itd.	25,4
11	Aktywniejsza polityka prorodzinna: realne wsparcie dla rodzin, dzieci, matek (przedszkola, żłobki, itp.)	23,9
12	Pełniejsze i realne włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego	20,0
13	Podniesienie jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (czystość, woda, odpady komunalne, itp.)	19,5

Kolejność	Działania podejmowane dla zwiększenia atrakcyjności gminy/miejscowości	%
14	Poprawa bezpieczeństwa (przestępczość, bezp. drogowego, epidemiologicznego, itp.)	19,5
15	Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrych skojarzeń	17,6
16	Warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych	17,1
17	Budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lok. wartości	8,8

Opracowanie ZMP

Prawie dla pięciu siódmych (69,8%) ankietowanych „więcej miejsc dobrej pracy (najemnej)” może w przyszłości wpłynąć na pozostanie w gminie/miejscowości oraz w mniejszym stopniu o 5,4 punkty procentowe „lepszą i bardziej dostępną opieką zdrowotną (podstawowa i specjalistyczna)” (64,4%) i dla 54,1% ankietowanych „Warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia”. Tylko dla 8,8% ankietowanych „budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lok. wartości” może mieć wpływ na wiązanie swoich planów życiowych i zamieszkanie w swojej gminie/miejscowości.

Tylko 23,4% ankietowanych po zakończonej edukacji planuje podjąć pracę w swojej gminie/miejscowości oraz 15,9% w innej miejscowości w ramach obszaru partnerstwa. Łącznie w obszarze partnerstwa gmin planuje pracować prawie dwie piąte (39,3%) ankietowanych. Natomiast poza tym obszarem zamierza pracować 45,7% respondentów oraz 20,9% nie zastanawiało się jeszcze nad wyborem miejsca pracy. Prawie dla dwóch trzecich (63,1%) ankietowanych z obszaru partnerstwa siedmiu gmin (gmin wiejskich: Czajków, Doruchów, Kobyla Góra, Kraszewice oraz miejsko-wiejskich: Grabów nad Prosną, Mikstat i Ostrzeszów) uważa, że są to dobre miejsca do życia i rozwoju. Nie podziela tej opinii 16,7% respondentów oraz tyleż samo nie ma zdania w tej sprawie i wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Z kolei 3,4% ankietowanych nie wybrało żadnej odpowiedzi.

Ryc. 29. Odpowiedź na pytanie o planowane przyszłe miejsce zamieszkania

■ **Miejscowość w której mieszkam**

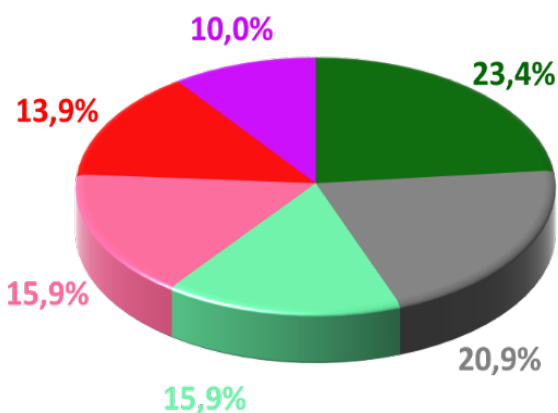
■ **Nie zastanawiałam/em się**

■ **Inna miejscowość w ramach obszaru partnerstwa**

■ **Zagranica**

■ **Miejscowość w innym województwie**

■ **Inna miejscowość poza obszarem partnerstwa, ale w województwie**

Opracowanie ZMP

Wysokie piąte miejsce wśród czynników, które mogą mieć wpływ na pozostanie abiturientów w gminie/miejscowości jest „*jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni)*” (63,3%) oraz szóste miejsce „*estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych*” (51,6%). Prawie dla 70% ankietowanych „*więcej miejsc dobrej pracy (najemnej)*” może w przyszłości wpłynąć na pozostanie w gminie/miejscowości oraz w mniejszym stopniu o 5,4 punkty procentowe „*lepszą i bardziej dostępną opieką zdrowotną (podstawową i specjalistyczną)*”; (64,4%) i dla 54,1% ankietowanych „*Warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia*”. Tylko dla 8,8% ankietowanych „*budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lok. wartości*” może mieć wpływ na wiązanie swoich planów życiowych i zamieszkanie w swojej gminie/miejscowości. Tylko 23,4% ankietowanych po zakończonej edukacji planuje podjąć pracę w swojej gminie oraz 15,9% w innej miejscowości partnerstwa. Łącznie w obszarze partnerstwa planuje pracować prawie dwie piąte (39,3%) ankietowanych. Natomiast poza tym obszarem zamierza pracować 45,7% respondentów oraz 20,9% nie zastanawiało się jeszcze nad wyborem miejsca pracy.

2.4.1.10. Plany i zamierzenia młodzieży

Plany młodzieży na najbliższą przyszłość wydają się konkretne i ambitne:

1. 49% chce kontynuować naukę, w tym:

- 39% zamierza kontynuować naukę jednocześnie pracując,
- 10% chce wyłącznie kontynuować naukę.

2. 39% planuje podjąć pracę,
3. 7% jeszcze nie dokonało wyboru,
4. 5% ma inne plany.

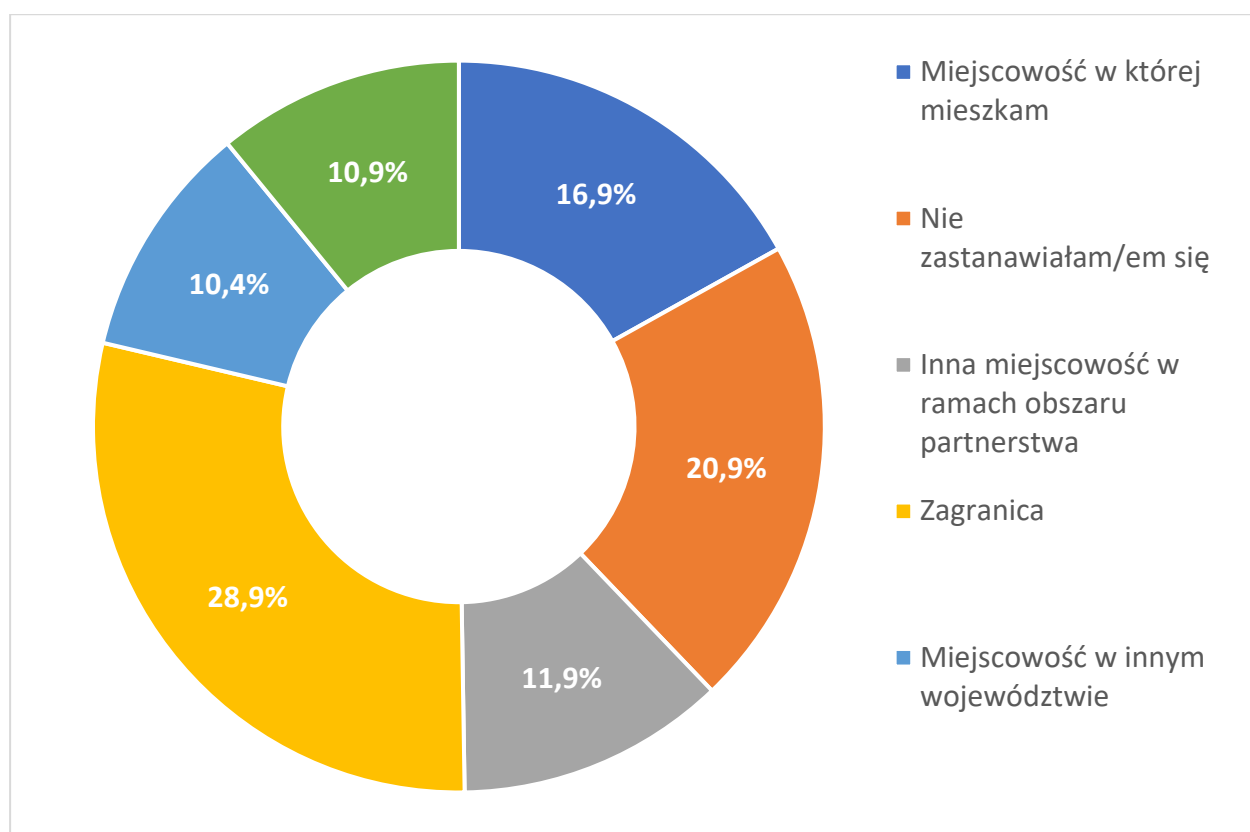
Tabela 7. Odpowiedzi na pytanie: „W czym potrzebujesz uzupełnić lub pogłębić wiedzę/kompetencje, aby znaleźć i podjąć wymarzoną pracę?”

Kolejność	Obszary zapotrzebowania na wiedzę i kompetencje	%
1	Praktycznych umiejętności związanych z zawodem	49,0
2	Znajomości języków obcych,	48,0
3	Wiedzy, jak i gdzie efektywnie szukać pracy	41,1
4	Wiedzy z zakresu planowania, zarządzania i prowadzenia własnej firmy, gospodarstwa rolnego	36,6
5	Wiedzy z zakresu sytuacji na rynku pracy i w branży związanej w wyuczonym zawodem	32,7
6	Wiedzy psychologicznej: jak wykorzystać własne predyspozycje, koncentrować się, znosić stres. itp.	31,2
7	Wiedzy specjalistycznej związanej z zawodem, możliwą do zdobycia na dalszych etapach edukacji	28,7
8	Kompetencji społecznych: komunikacja, współpraca, liderowanie, itp.	19,8
9	Nie wiem w czym brakuje mi wiedzy i kompetencji	10,4
10	Inne, jakie?	1,0

Opracowanie ZMP

Ankietowani uważają, że w celu zwiększenia swoich szans na rynku pracy potrzebują przede wszystkim zdobyć praktyczne umiejętności związane z zawodem (49,0%), wykazać się znajomością języków obcych (48,0%) oraz pozyskać wiedzę, jak i gdzie efektywnie szukać pracy (41,1%). Więcej niż jedna trzecia (36,6%) ankietowanych chciałoby uzupełnić i pogłębić wiedzę z zakresu planowania, zarządzania i prowadzenia własnej firmy, gospodarstwa rolnego. Natomiast co dziesiąty (10,4%) ankietowany nie wie w jakich obszarach brakuje mu wiedzy i kompetencji.

Ryc. 30. Odpowiedź na pytanie o planowane przyszłe miejsce pracy

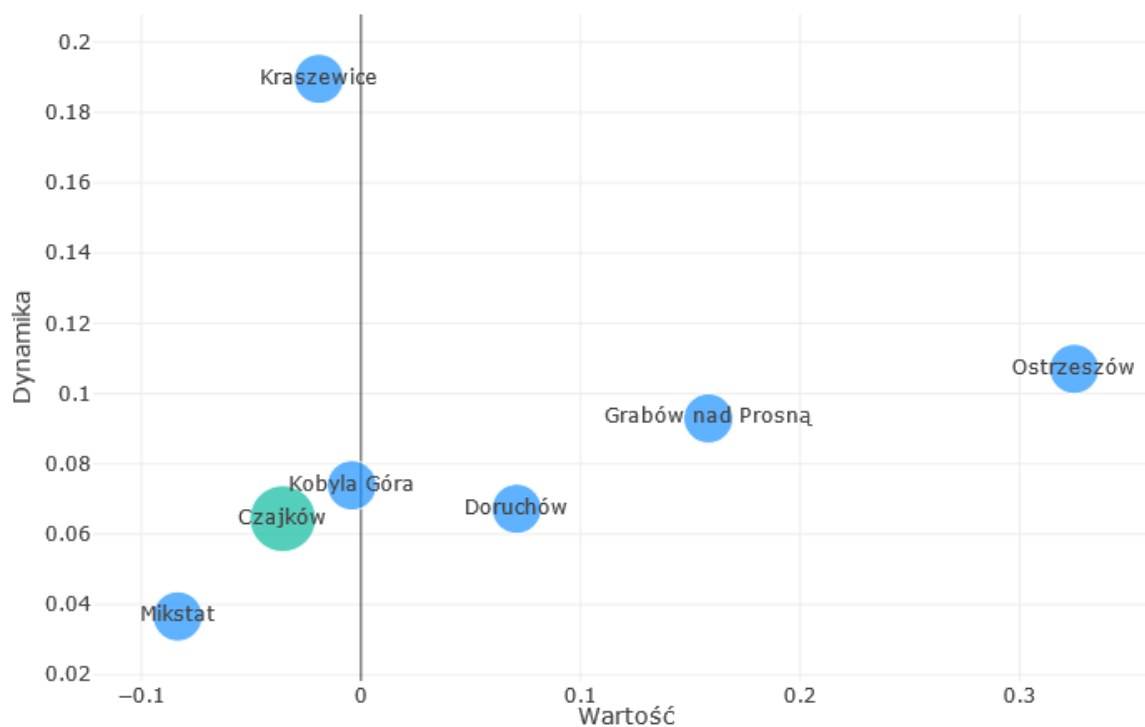
Opracowanie ZMP

Tylko 28,8% ankietowanych planuje pracować w obszarze gmin partnerstwa, w tym 16,9% w „miejscowości, w której mieszka”. Natomiast 10,9% respondentów zamierza podjąć pracę w „innej miejscowości poza obszarem partnerstwa, ale w województwie” oraz 10,4% ankietowanych „nie zastanawiało się” nad miejscem swojej przyszłej pracy. Z kolei prawie dwie piąte (39,3%) badanych abiturientów nie planuje pracować w obszarze gmin partnerstwa, w tym 28,9% planuje pracować za granicą.

2.4.2. Wybrane wskaźniki dla tego obszaru społecznego

Na wstępie zaprezentujemy syntetyczny wskaźnik rozwoju społecznego generowany przez Monitor Rozwoju Lokalnego na podstawie licznych wskaźników cząstkowych. Poniższy wykres prezentuje zarówno **poziom wskaźnik** (na osi poziomej: po lewej gminy o niższym wskaźniku, po prawej o wyższym), jak i **dynamikę wskaźnika** (na osi pionowej: u góry gminy, w których wskaźnik poprawia się, zaś u dołu poniżej zera – gminy, w których wskaźnik się pogarsza). W przypadku Partnerstwa PWDW **wskaźnik we wszystkich gminach poprawia się** (dynamika dodatnia), przy czym najdynamiczniejszy wzrost mamy w Kraszewicach.

Ryc. 31. Ogólny wskaźnik wymiaru społecznego dla gmin Partnerstwa

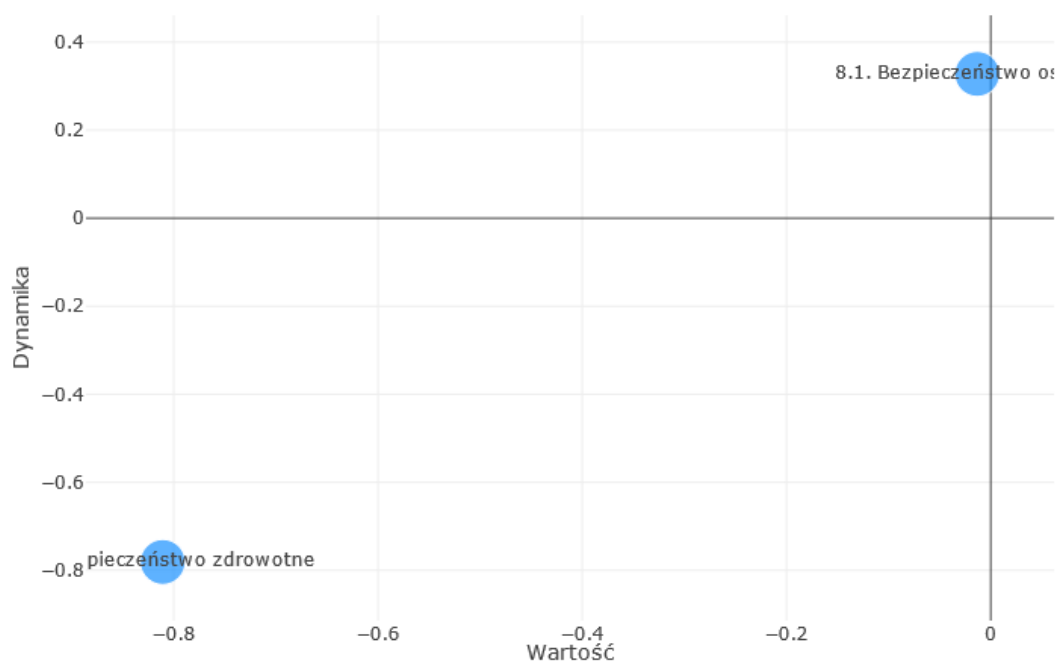

Nazwa	Wartość	Dynamika
Czajków	-0,04	0,06
Doruchów	0,07	0,07
Grabów nad Prosną	0,16	0,09
Kobyla Góra	-0,00	0,07
Kraszewice	-0,02	0,19
Mikstat	-0,08	0,04
Ostrzeszów	0,32	0,11

Opracowanie: ZMP Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Jednak z kolei sama osiągnięta wartość wskaźnika wymiaru społecznego wskazuje na trwające jeszcze nadal niewielkie problemy rozwojowe widoczne w Mikstacie, Czajkowie i – w minimalnym stopniu – w Kraszewicach oraz Kobylej Górze (wskaźniki mają wartości ujemne). Natomiast Ostrzeszowie, Doruchowie i Grabowie wskaźnik jest wyraźnie dodatni.

Ryc. 32. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze poziom bezpieczeństwa

Nazwa	Wartość	Dynamika
Bezpieczeństwo osobiste	- 0,01	0,33
Bezpieczeństwo zdrowotne	- 0,81	- 0,78

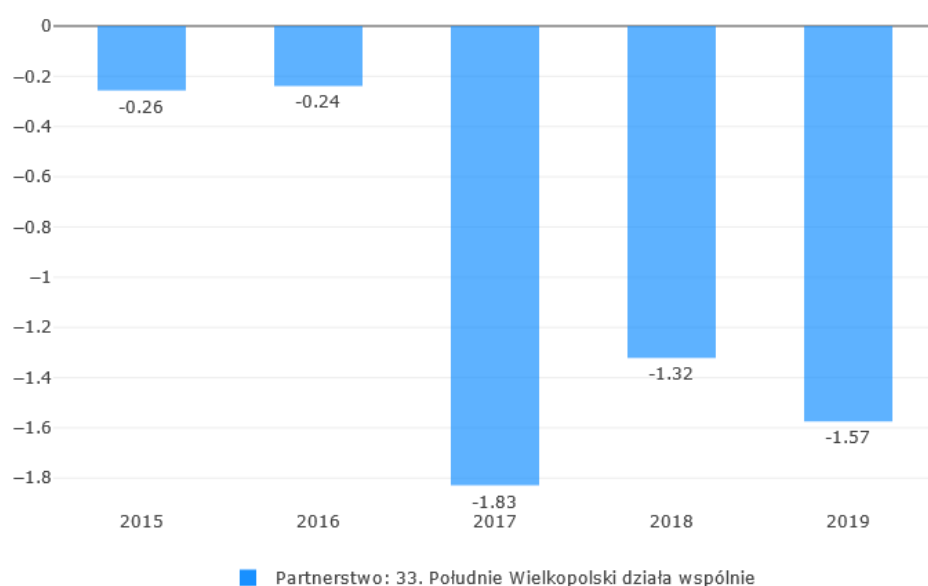
Dalsza analiza podobszaru poziomu bezpieczeństwa wskazuje, że to bezpieczeństwo zdrowotne jest tym największym problemem a na negatywną ocenę składa się odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia i wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców

Nazwa	Wartość	Dynamika
Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe)	- 1,57	-1, 71
Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców (średnia 3 letnia)	- 0,05	- 0,08

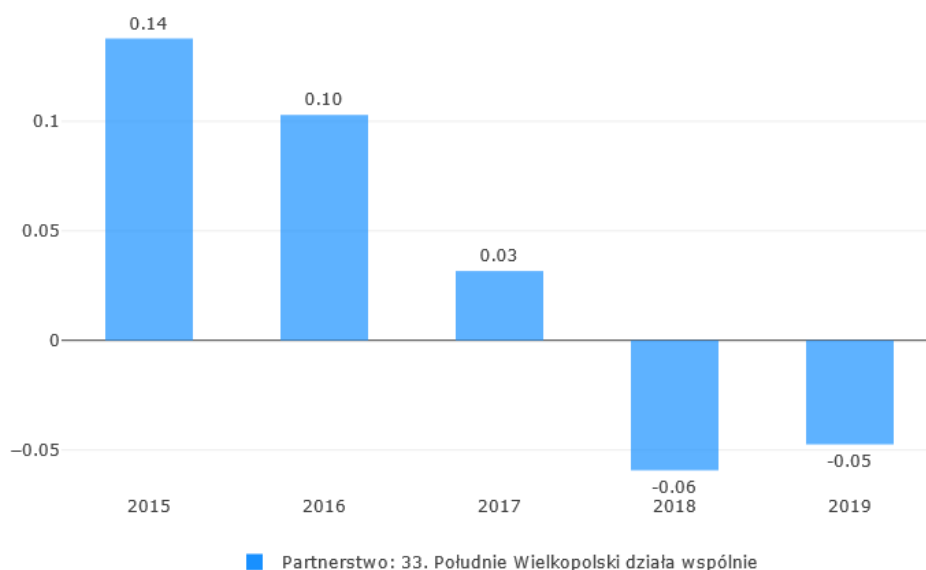
Analiza wskaźników - odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia i wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców wskazują, że posiadają one nie tylko wartości ujemne, ale również dynamika ma tendencję spadkową. Poniższe wykresy słupkowe przedstawiają te dane za lata 2015-2019

Wskaźnik odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia dla wszystkich gmin partnerstwa posiada wartości i dynamikę ujemną.

8.2.1 Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe)

8.2.6 Wielkość wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców (średnia 3 letnia)

Analiza wielkości wydatków na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców w partnerstwie pokazuje, że są one niestabilne i ulegają wahanom, do roku 2017 one malały, ale posiadały wartości dodatnie, tendencja spadkowa nastąpiła w 2019r.

W badaniach lokalnych liderów na pytanie: „Które z wymienionych czynników Pana/i zdaniem są słabą stroną Waszej gminy?” oferta usług społecznych (zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych) została uznana przez 49,38% respondentów za słabą. Na to samo pytanie badani mieszkańcy odpowiedzieli, że oferta tych usług jest słabą stroną (55,76%)

2.5. Analiza pogłębiona, wymiar gospodarczy

2.5.1. Ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej – wybrane aspekty

2.5.1.1. Jak samorząd wspiera przedsiębiorczość?

Tabela 8. Działania JST na rzecz przedsiębiorców

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
1. Czy burmistrz/wójt/ utrzymuje kontakt z przedsiębiorcami (w tym z branży rolno-ogrodniczej)?	Tak, Noworoczne spotkania dla przedsiębiorców, zrealizowano 2 spotkania dla przedsiębiorców w zakresie korzystania z pomocy de minimis, wsparcie Jeremie 2, wsparcia w zakresie ekologicznych rozwiązań transportowych, kultury w biznesie itp. 1-2 razy na rok	Tak, Forma otwartych spotkań z przedsiębiorcami Organizacja Forum Przedsiębiorczości i Spotkania z Zespołem Doradczym Burmistrza Miasta i Gminy Grabów nad Prosną, wśród których są również przedsiębiorcy	Nie	Tak. Odbývają się spotkania doraźne poświęcone bieżącym problemom: danych podmiotów, danej branży z inicjatywy Wójta lub samych zainteresowanych	Tak. Otwarte spotkania z przedsiębiorcami, doraźnie	Tak	Tak. Spotkania doraźne poświęcone podmiotom, organizowane z inicjatywy Wójta lub samych zainteresowanych	Tak. Spotkania nieformalne; Do 2017r. powiat był współorganizatorem Noworocznego Spotkania z Przedsiębiorcami

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
2. Czy w Radzie Gminy zadania rozwoju przedsiębiorczości są przypisane konkretnej komisji rady?	NIE	NIE	Tak, Komisja Rozwoju Gospodarczego, Finansów oraz Gospodarowania Mieniem Komunalnym	Nie	NIE	Nie	NIE	Tak. KOMISJA ROZWOJU GOSPODARCZEGO, ROLNICTWA, OCHRONY ŚRODOWISKA I PROMOCJI POWIATU
3. Czy w tej kadencji Rady komisja podejmowała na swoich posiedzeniach tematy dot. przedsiębiorczości?	NIE	NIE	Tak, Wysokości podatków od nieruchomości i podatków od środków transportu oraz dopłat do taryf związanych z wodą i ściekami	Tak. Ustalenia wysokości podatków, wpływu pandemii COVID na działalność niektórych branży,	NIE	Nie	Tak. obniżenie podatku; rozwoju przedsiębiorczości i na terenie Gminy, sprzedaży nieruchomości pod inwestycje usługowe, zwiększenia liczby miejsc pracy. W jednej komisji uczestniczył potencjalny inwestor, który w konsekwencji kupił grunty pod prowadzoną działalność	NIE
4. Czy gmina ma plan działania na	NIE	Tak, Plan działania na rzecz rozwoju	NIE	NIE	NIE	Nie	NIE	NIE

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
rzecz rozwoju przedsiębiorczości?		przedsiębiorczość i na lata 2014-2022.						
5. Czy w strukturze samorządu jest osoba/komórka, która w kompetencjach ma zadania z zakresu wspierania przedsiębiorczości?	NIE	Nie	NIE	NIE	NIE	Nie	NIE	Tak. Stanowisko w Wydziale Oświaty, Spraw Europejskich, Promocji i Rozwoju
6. Czy samorząd/gmina podejmuje konkretne działania wspierające przedsiębiorczość i przedsiębiorców?	Przygotowane zostały tereny inwestycyjne objęte statusem specjalnej strefy ekonomicznej. Przedsiębiorcy mogą korzystać z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych lub osób fizycznych.	Tak. Ulgi inwestycyjne w podatku rolny Częściowe umorzenie opłaty z koncesji na sprzedaż napojów alkoholowych	Tak, Zwolnienia z podatków od nieruchomości w związku z COVID-19	Tak. Realizacja inwestycji gminnych uwzględnia aspekty związane z rozwojem przedsiębiorczości i na danym terenie.	Tak. Obniżenie podatków przez pierwszy rok od dnia założenia działalności. Dysponujemy działkami pod wynajem na działalność gospodarczą. Gmina opracowała PZP, w którym zagospodarowan o grunty pod działalność gospodarczą.	Tak	Tak. W bieżącym roku nie podjęto uchwały zwiększającej podatki na rok 2021; Przedsiębiorcy mają możliwość otrzymania dotacji na wymianę źródła ciepła;	Tak. Informowanie o dostępnych dofinansowaniach zewnętrznych, zgłaszanie do konkursów i plebiscytów.

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
7. Czy samorząd/ burmistrz/ wójt/ ma informacje/ wiedzę (np. w oparciu o badania, diagnozy, postulatów itp.) na temat kondycji, potrzeb i problemów lokalnych przedsiębiorców?	Tak. Informacje pochodzą z bezpośrednich spotkań przedsiębiorców z Burmistrzem. Większość dotyczy bieżącego okresu pandemii i trudności związanych z ograniczeniami w prowadzeniu działalności gospodarczej i związanymi z nimi postulatami ulg/umorzeń w opłatach lokalnych.	Tak Źródło wiedzy: dyskusje z przedsiębiorcami podczas spotkań jego z Zespołem Doradczym Burmistrza Miasta i Gminy Grabów nad Prosną.	NIE	Tak. Jest to wiedza – informacje pochodzące od przedsiębiorców.	NIE	Nie	Tak. Aktualne informacje, spotkania / rozmowy z przedsiębiorcami, dostępność gruntów pod usługi, dobrze rozwinięta sieć dróg, niższe podatki	Nie
8. Czy gmina/ (urząd lub jednostki organizacyjne) w okresie ostatnich 5 lat podejmowała działania <u>we współpracy</u> ze środowiskiem przedsiębiorców?	NIE	Tak. Współpraca przy wsparciu działalności organizacji pozarządowych	NIE	Tak. Dystrybucja żywności we współpracy z GOPS Czajków. Udział w Rowerowej Pielgrzymce na Jasną Górę. Spotkania z	NIE	Nie	NIE	Tak. Powiatowe Targi Pracy;

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
				reprezentantami gminy partnerskiej Klipphausen.				
9. Jak można określić poziom integracji (wewnętrznej współpracy) lokalnego środowiska przedsiębiorców? (proszę zaznaczyć)	Niski	Średni	Niski	Średni	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
10. Czy w gminie/powiecie funkcjonują organizacje przedsiębiorców?	TAK. Stowarzyszenie Ostrzeszowskie Centrum Przedsiębiorczości	Tak. Cech Rzemiosł Różnych Małej Przedsiębiorczości i Pracodawców	NIE	Nie	NIE	Trudno powiedzieć	NIE	Tak. CECH Rzemiosł Różnych Małych i Średnich Przedsiębiorstw Ostrzeszów
11. Czy przedsiębiorcy angażują się (poza swoją działalnością podstawową: produkcyjną, usługową, handlową) w sprawy ważne dla	Tak. Wsparcie w zakresie wyprawki dla niemowlaków. strzeszowska Karta Seniora (zniżki dla mieszkańców 60+).	Tak. Wspierają finansowo i rzeczowo organizowane przez miasto i gminę przedsięwzięcia. - Wspierają finansowo i	NIE	Tak. Wspierają samorząd podczas realizacji różnych inicjatyw np.: organizacji dożynek, wigilii, dnia kobiet.	Nie	Nie	Tak. Duże wsparcie oraz zaangażowanie się w organizację WOŚP oraz cyklicznej imprezy „Dziś są nasze imieniny” (Dni	Nie

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
gminy/powiatu i ich mieszkańców?		rzeczowo działalność organizacji pozarządowych					Kobylej Góry) i innych.	
12. Czy w gminie są podejmowane inicjatywy zachęcenia mieszkańców, przedsiębiorców, instytucji publicznych do dokonywania zakupów od lokalnych producentów/ dostawców towarów i usług?	Tak. OCK organizuje cyklicznie „Jarmark Bożonarodzeniowy”, podczas, którego lokalni producenci promują oraz sprzedają swoje towary. Rokrocznie latem odbywa się także festyn połączony z kiermaszem produktów lokalnych i rękodzieła	Tak. Festyny promujące produkty lokalne	NIE	Nie	TAK. Urząd Gminy w Doruchowie, KGW, WTZ, WŚDS, Biblioteka – Kiermasz Bożonarodzeniowy	Brak informacji	Tak. Jarmark Bożonarodzeniowy – wystawa miejscowych przedsiębiorców.	Tak. Współorganizacja Festiwalu Paszтетników i Potraw z Gęsi
13. Czy przedsiębiorcy są zaangażowani się w kształcenie zawodowe i promocję przedsiębiorczości	NIE	Tak. Praktyki zawodowe	NIE	Tak. Przedsiębiorcy współpracują z Gminą Czajków w zakresie kształcenia osób młodocianych	Tak. Praktyczna nauka zawodu w poszczególnych przedsiębiorstwach	Brak informacji	NIE WIEM	Tak. Udział w kształceniu praktycznym uczniów techników i branżowych szkół I stopnia; udział w szkoleniach

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
wśród młodzieży w gminie?								branżowych nauczycieli przedmiotów zawodowych; organizacja staży uczniowskich; wszystkie formy zaangażowania uregulowane w umowach zawartych przez szkoły z pracodawcami; wsparcie rzeczowe pracowni zawodowych
14. Czy gmina/powiat podejmuje inicjatywy i działania na rzecz edukacji przedsiębiorczości młodzieży?	NIE	Tak. Zdobycie wiedzy przez młodzież poprzez uczestnictwo w organizowanym corocznie przez Gminę Forum Przedsiębiorczość i	NIE	NIE	NIE	Brak informacji	NIE	Tak. Pozalekcyjne zajęcia z przedsiębiorczość i z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej
15. Czy gmina podejmuje działania promujące postawy przedsiębiorcze?	NIE	Tak. Organizacja otwartych	NIE	NIE	NIE	Brak informacji	NIE	NIE

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
<i>(np. organizując Dni Przedsiębiorczości, konkurs na lidera przedsiębiorczości, na biznes plan, zapraszając przedsiębiorców na spotkania z młodzieżą)</i>		spotkań z przedsiębiorcami. Organizacja Forum Przedsiębiorczości						
16. Czy gmina na bieżąco analizuje dane i informacje dot. stanu przedsiębiorczości? <i>(np. liczba przedsiębiorstw/1000 mieszkańców, dynamika nowozakładanych przedsiębiorstw, zatrudnienie)</i>	NIE	Tak. Dane takie jak m.in. liczba przedsiębiorstw i zatrudnienie są analizowane, jednak nie są przez Gminę udostępniane.	NIE	Tak. Dane te są analizowane podczas prac nad projektem budżetu Gminy Czajków	NIE	Brak informacji	NIE	NIE
17. Czy gmina promuje osiągnięcia i sukcesy lokalnych przedsiębiorców?	NIE	Tak. Na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Grabów nad Prosną oraz na portalu społecznościowym Urzędu.	Tak, Na stronie internetowej Miasta i Gminy i w gazecie Mikstackiej wydawanej przez Miasto i Gminę Mikstat	Tak. Lokalne produkty są prezentowane podczas oficjalnych spotkań i wizyt gości	NIE	Brak informacji	Tak. Promocja, informacje na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz na portalu społecznościowym	Tak. Zgłaszanie do konkursów, informacja na stronie internetowej i w mediach społecznościowych.

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
18. Czy w gminie funkcjonują struktury i instytucje otoczenia biznesu, wspierające przedsiębiorczość? <i>(jak np. Ośrodki Doradztwa, agencje, inkubatory, parki, strefy co-workingowe, fundusze poręczeniowe)</i>	Tak. Stowarzyszenie Ostrzeszowskie Centrum Przedsiębiorczości	NIE	NIE	Tak. Biuro ODR	NIE	Brak informacji	NIE	Tak. Inkubator Przedsiębiorczości
19. Czy gmina/powiat posiada ofertę nieruchomości dla aktywności gospodarczej?	Tak. Tereny inwestycyjne objęte statusem specjalnej strefy ekonomicznej – obecnie w całości sprzedane.	Tak. Wynajem pomieszczeń na cele gospodarcze	NIE	Tak. Budynek i działka po zlikwidowanej Szkole Podstawowej w Muchach - Salamonach	Tak. Gmina opracowała PZP, w którym zagospodarowano o grunty pod działalność gospodarczą.	Brak informacji	Tak. Sprzedaż działek z przeznaczeniem pod usługi	NIE
20. Czy gmina aktywnie przygotowuje nowe tereny inwestycyjne? <i>(scalanie działek, uzbrajanie, specjalnie dedykowane)</i>	NIE	NIE	NIE	NIE	Tak	Brak informacji	Tak	NIE

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
<i>miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego)</i>								
21. Czy gmina prowadzi aktywną promocję gospodarczą?	NIE	Tak. Z Powiatowym Urzędem Pracy, Inkubatorem Przedsiębiorczości i - Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, - Stowarzyszenie Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, - Stowarzyszenie Ostrzeszowskie Centrum Przedsiębiorczości	NIE	NIE	Nie		Tak. Reklama wielkoformatowa na tramwaju w miejscowości Wrocław; Promocja na stronie internetowej Urzędu Gminy Kobyła Góra, media społecznościowe, radio	NIE
22. Czy gmina/powiat prowadzi aktywną politykę podatkową	NIE	Nie	NIE	NIE	Nie		NIE	NIE

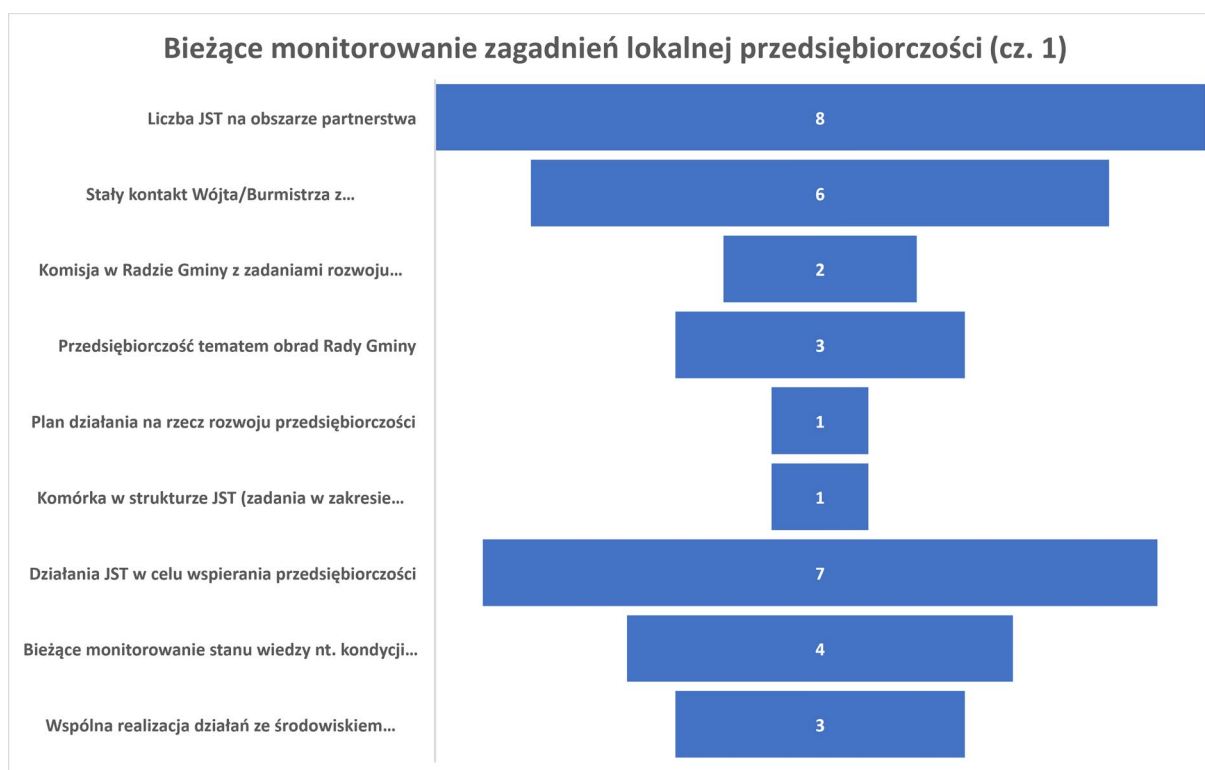
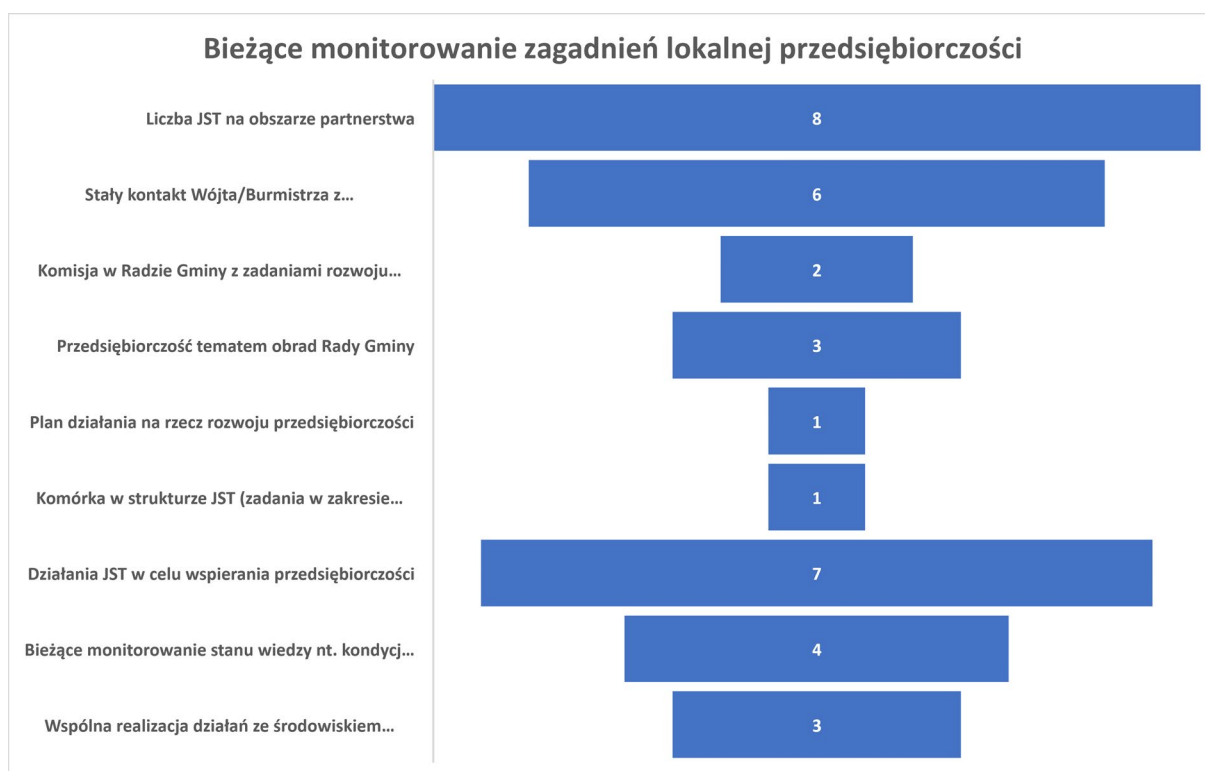
	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
wobec sektora gospodarczego?								
23. Czy gmina bada/monitoruje poziom satysfakcji przedsiębiorców z jakości obsługi administracyjnej samorządu/urzędu gminy/powiatu i podległych im jednostek i instytucji? (procedury administracyjne związane z pozwoleniami na budowę, pozwoleniami wodno-prawnymi, decyzjami środowiskowymi, zgodą na wycinkę drzew itp.)	NIE	Tak. Sonda - Badanie satysfakcji klienta z poziomu usług świadczonych w Urzędzie Miasta i Gminy Grabów nad Prosną- 2015 rok.	NIE	NIE	Nie		NIE	NIE

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
24. Jak jest zainteresowanie podejmowaniem działalności gospodarczej i inwestowaniem w gminie?	Duże	Średnie	Duże	Średnie	Srednie	Brak informacji	Średnie	Brak informacji
A) ze strony mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców	Małe	średnie	Małe	średnie	Małe L		nie wiem	
B) ze strony inwestorów zewnętrznych	lokalne firmy z branży produkcyjnej.		Lokalni, krajowi, zagraniczni		Lokalni – handel detaliczny Krajowi - meblarstwo Zagraniczni - fotowoltaika		Lokalni; produkcja	
C) Skąd pochodzą (lokalni?, krajowi?, zagraniczni?) przedsiębiorcy/inwestorzy zainteresowani podjęciem działalności gospodarczej/inwestowaniem oraz jakich sektorów gospodarki dotyczą ich zainteresowanie?								

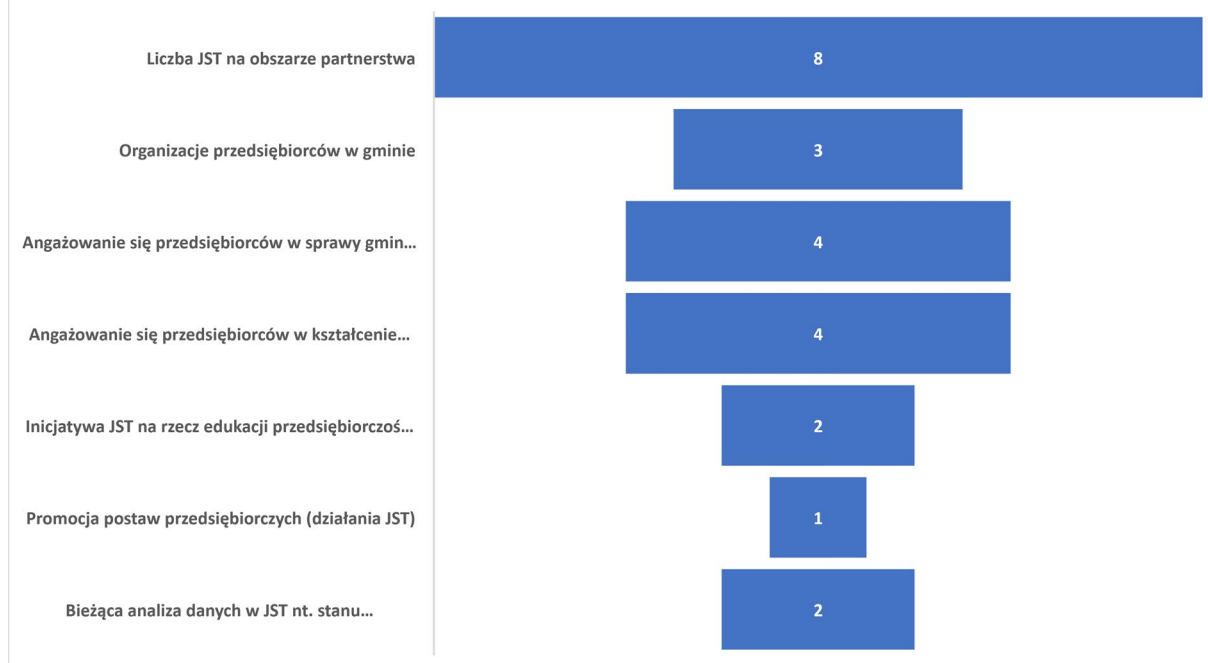
	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
25. Jakie przedsiębiorstwa są obecnie największymi pracodawcami w gminie?	Mayr sp. z o.o. Multiseriws sp. z o.o. Trasko-Inwest Sp. z o.o.	Profi sp. z o.o GFM RUSZTOWANIA SP.Z O.O SP.K	AMI Spółka z o.o. i Sp.k ZAGO Group DROMICO SP. z o.o. SP.K	Firma ADAM Adam Ziętek Produkcja Palet Handel i Usługi J. Kowal i W. Ciołek Spółka Jawna PALATOM P.H.P.U.	Brak terenów w posiadaniu Gminy	Brak informacji	POPRAWA Sp. z o. o. Sp. K. Dropak SP. z o.o. Sp.K Produkcja Opakowań Kartonowych Adams Group	Brak informacji
26. Czy gmina zdefiniowała kluczowe dla jej/jego rozwoju branże gospodarcze i obszary wsparcia lub interwencji?	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Brak informacji	Tak. Produkcja opakowań tekturowych Produkcja i sprzedaż mebli wypoczynkowych	Brak informacji
27. Co najbardziej hamuje rozwój gospodarczy Waszej gminy?	Ograniczona ilość nowych terenów inwestycyjnych. Brak odpowiednio wykwalifikowanej kadry.	Brak terenów inwestycyjnych .	Brak terenów inwestycyjnych i brak osób zainteresowanych podjęciem pracy na lokalnym rynku	Malejąca ilość mieszkańców spowodowana niżem demograficznym.	.Nie	. Brak informacji	Trudności w pozyskaniu inwestora; małe zasoby kapitałowe. Walory turystyczne oraz położenie gminy na obszarze krajobrazu chronionego powodują	Brak informacji

	Ostrzeszów	Grabów nad Prosną	Mikstat	Czajków	Doruchów	Kraszewice	Kobyła Góra	Powiat Ostrzesz.
							ograniczenia dotyczące działalności mogących funkcjonować.	
28. Miejsce na inne ważne uwagi/sugestie/pro pozycje ze strony osób/y odpowiadających/c ej na pytania kwestionariusza:	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji

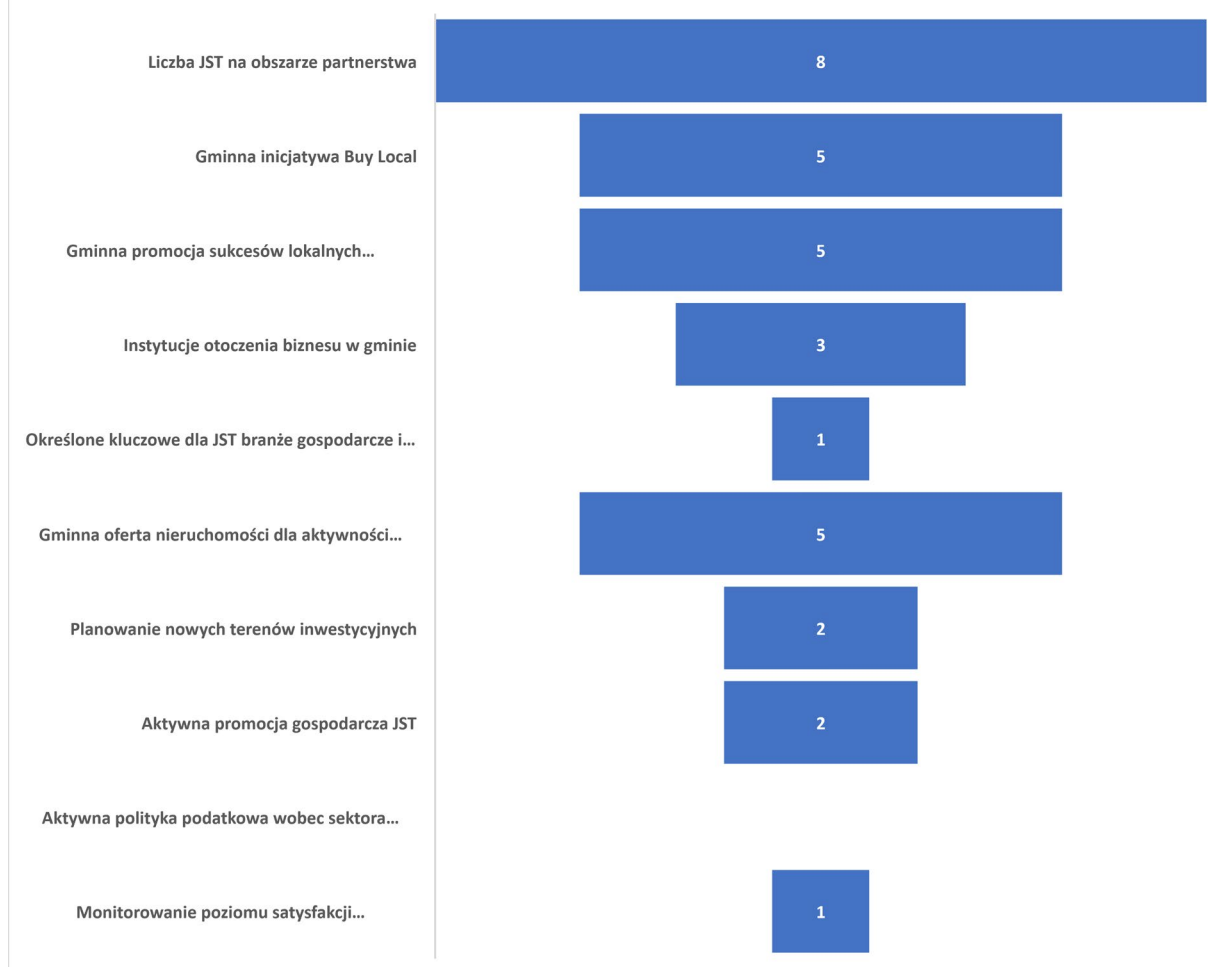
2.5.1.2. Podstawowe pytania i wnioski dotyczące przedsiębiorczości

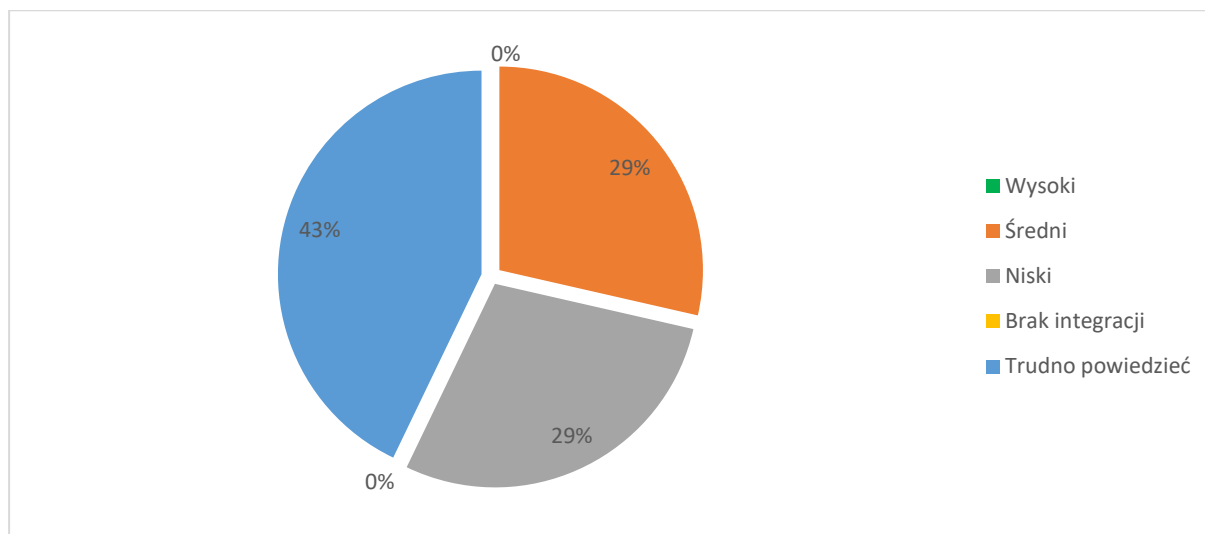
Bieżące monitorowanie zagadnień lokalnej przedsiębiorczości (cz. 2)

Bieżące monitorowanie zagadnień lokalnej przedsiębiorczości (cz. 3)

Ryc. 33. Poziom integracji (wewnętrznej współpracy) lokalnego środowiska przedsiębiorców - opinia gmin/miast z obszaru partnerstwa

Opracowanie: ZMP

Samorządy nie posiadają aktualnej wiedzy na temat poziomu zintegrowania i współpracy środowisk przedsiębiorczych, MŚP, rolników (producentów, hodowców) itp. Ich wiedza na temat zainteresowania się obszarem pod względem możliwości inwestycyjnych również nie jest szczególnie pogłębiona. Raczej samorządy ograniczają się i zadowolają się ogólnym pojęciem w temacie. Brak instrumentów i polityk bieżącego monitorowania rozwoju przedsiębiorczości w obszarze partnerstwa.

Tabela 9. Zainteresowanie podejmowaniem działalności gospodarczej i inwestowaniem w Obszarze Partnerstwa - opinia JST z obszaru partnerstwa

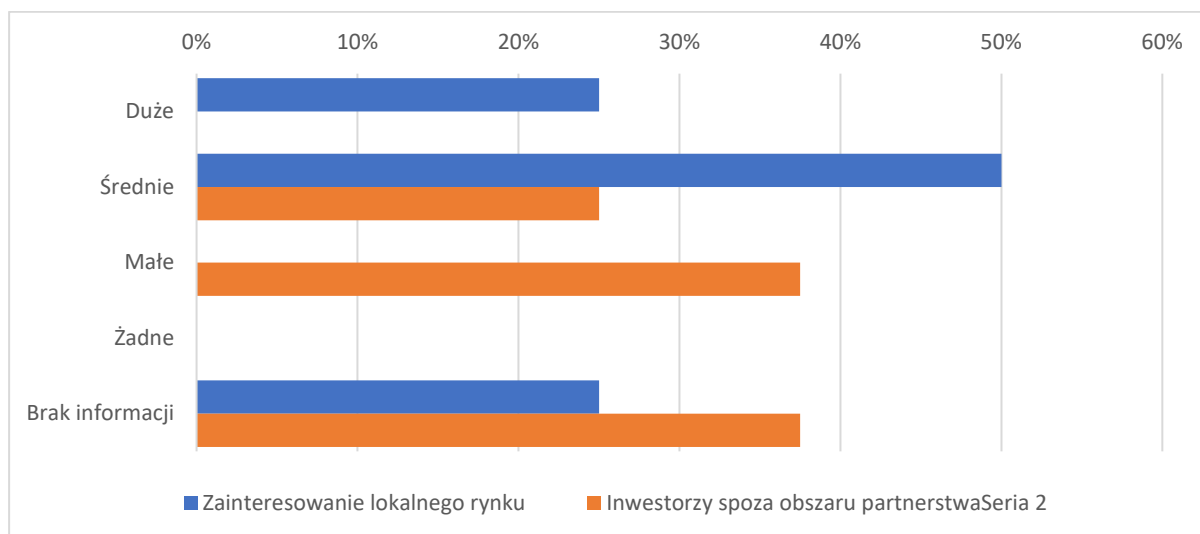
1	branże produkcyjne
2	handel detaliczny
3	Sektor/branża meblarska
5	Sektor/branża energetyczna (fotowoltaika)

Zainteresowanie podejmowaniem działalności gospodarczej dotyczy zazwyczaj tradycyjnych branż rozwiniętych na obszarze partnerstwa. W konsekwencji przyczyni się to do powstania:

- miejsc pracy (handel detaliczny nie wygeneruje dużej liczby miejsc pracy, potencjał tkwi w branży produkcyjnej i energetycznej, umiarkowanie - meblarska)

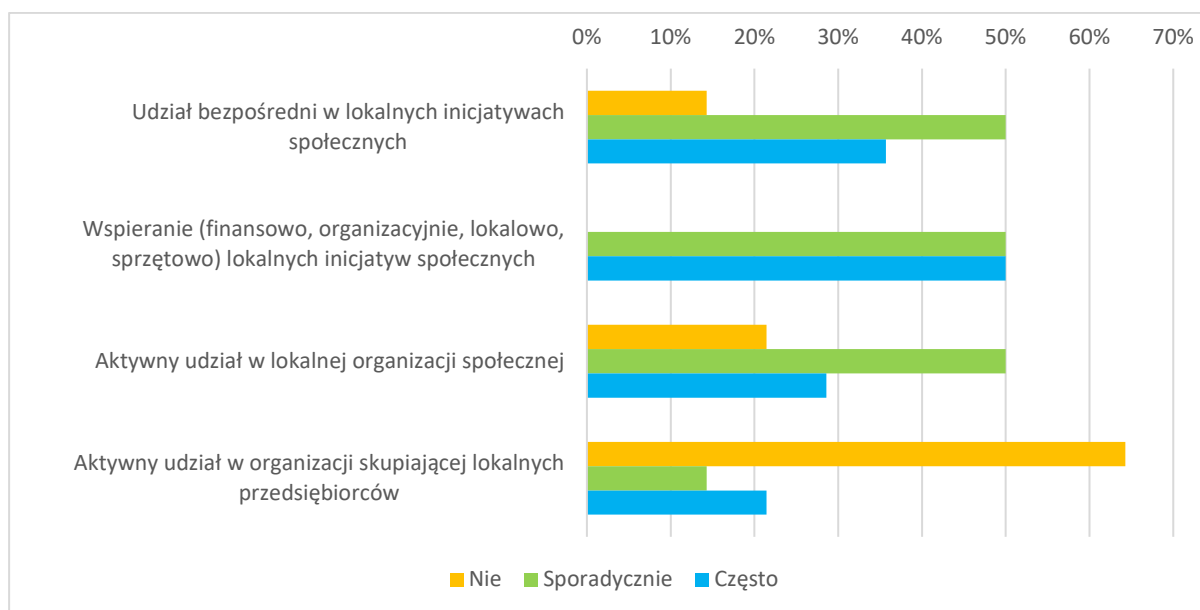
- wzrostu konkurencji i w efekcie ustalania konkurencyjnych cen na rynku
- wzrostu dostępności tradycyjnych, lokalnych produktów, towarów, usług
- zamykania się obszaru pod kątem możliwości rozwoju innych branż przemysłu, handlu, usług (dotyczy to w szczególności sektora MŚP)
- obszaru małej różnorodności gospodarczej generującego ograniczenia dotyczące nowych technologii i innowacyjności

Ryc. 34. Zainteresowanie podejmowaniem działalności gospodarczej i inwestowaniem - opinia gmin/miast z obszaru partnerstwa

Opracowanie: ZMP

Ryc. 35. Czy przedsiębiorcy wspierają lokalne inicjatywy społeczne?

Opracowanie ZMP

Wsparcie najczęściej przybiera formę:

- wyprawki dla niemowlaków
- Ostrzeszowska Karta Seniora (zniżki dla mieszkańców 60+)
- wsparcie finansowe i rzeczowe imprez lokalnych oraz organizacji pozarządowych np. organizacji dożynek, wigilii, cyklicznych uroczystości, WOŚP itd.

Obecnie działające branże (największe przedsiębiorstwa – zakłady pracy):

- produkcja elementów sprzętowych i hamulcowych
- technologie izolacyjne oraz usługi serwisowe dla przemysłu energetycznego, chemicznego, paliwowego, cementowo - wapienniczego, spożywczego oraz budownictwa (3500 pracowników)
- usługi budowlane w sektorze budownictwa ogólnego i przemysłowego
- doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
- produkcja wyrobów kulinarnych
- usługi budowlane w sektorze budownictwa – rusztowania, budowa rusztowań i pomostów wiszących, instalacje i montaż
- hodowla i ubojnia drobiu (firma z branży drobiarskiej z rodzimym kapitałem)
- usługi budowlane – wykonawstwo budowlane oraz projektowanie
- branża rowerowa
- produkcja i sprzedaż palet drewnianych
- produkcja opakowań tekturowych i kartonowych
- produkcja mebli

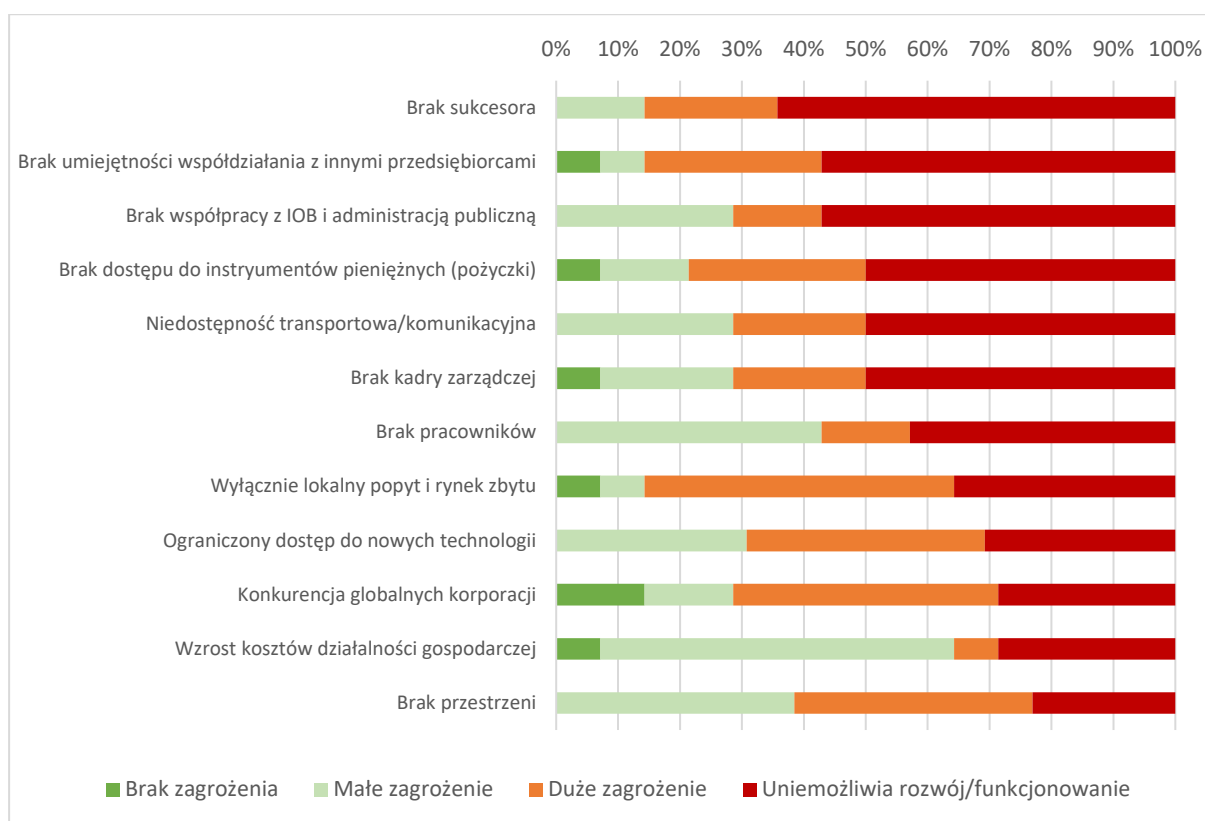
2.5.1.3. Zdefiniowane na obszarze partnerstwa kluczowe dla rozwoju branże gospodarcze i obszary wsparcia/interwencji

- branża meblarska - produkcja i sprzedaż mebli wypoczynkowych
- produkcja opakowań tekturowych

Hamulce rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości – opinia Gminy/Miasta

- brak terenów inwestycyjnych bądź ograniczona powierzchnia,
- brak wykwalifikowanej kadry,
- brak osób zainteresowanych podjęciem pracy na lokalnym rynku,
- niż demograficzny, niski przyrost naturalny, migracje – odpływ ludności
- trudności w pozyskaniu inwestora,
- niewielkie zasoby kapitałowe (oszczędności),
- ograniczenia wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego - walory turystyczne oraz położenie gmin na obszarze krajobrazu chronionego ograniczają możliwości rozwoju przedsiębiorczości.

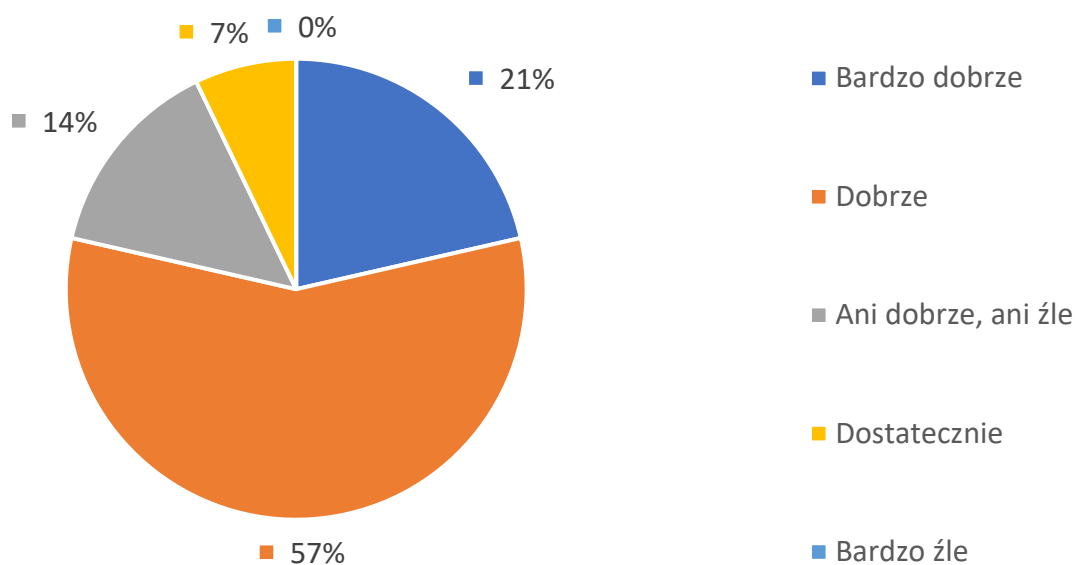
Ryc. 36. Hamulce rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości - opinia przedsiębiorców

Lokalni biznesmeni myślą zachowawczo i perspektywicznie, biorąc pod uwagę długofalowe procesy rozwoju firmy. Są bardzo ostrożni w podejmowaniu decyzji o przyszłości firmy. Duże znaczenie mają dla nich tradycje rodzinnych biznesów, kapitał rodzinny i kwestie sukcesji rodowej. Współpraca z podmiotami z branży, czy potencjalną konkurencją jest dla nich wyzwaniem i zarazem umiejętnością radzenia sobie w trudniejszych momentach. Poważnie traktują współpracę z samorządem, oczekując wsparcia od lokalnych instytucji otoczenia biznesu w postaci instrumentów wsparcia (finansowe, poradnictwo, doradztwo itd.). Ograniczenie rynku zbytu do wyłącznie lokalnego klienta i jego potrzeb jest dużą barierą rozwojową. Takie uzależnienie mogłoby stanowić hamulec rozwoju firmy i wpłynęłoby to znacząco na zdolności zarządcze, organizacyjne i finansowe lokalnego sektora biznesu. Przedsiębiorcy z obszaru partnerstwa traktują swoich odbiorców bardzo poważnie. Przychylność lokalnej społeczności jest dla nich istotna, gdyż to ona stanowi główny napęd lokalnego popytu i zapewnia im zbyt wytworzonych produktów i usług.

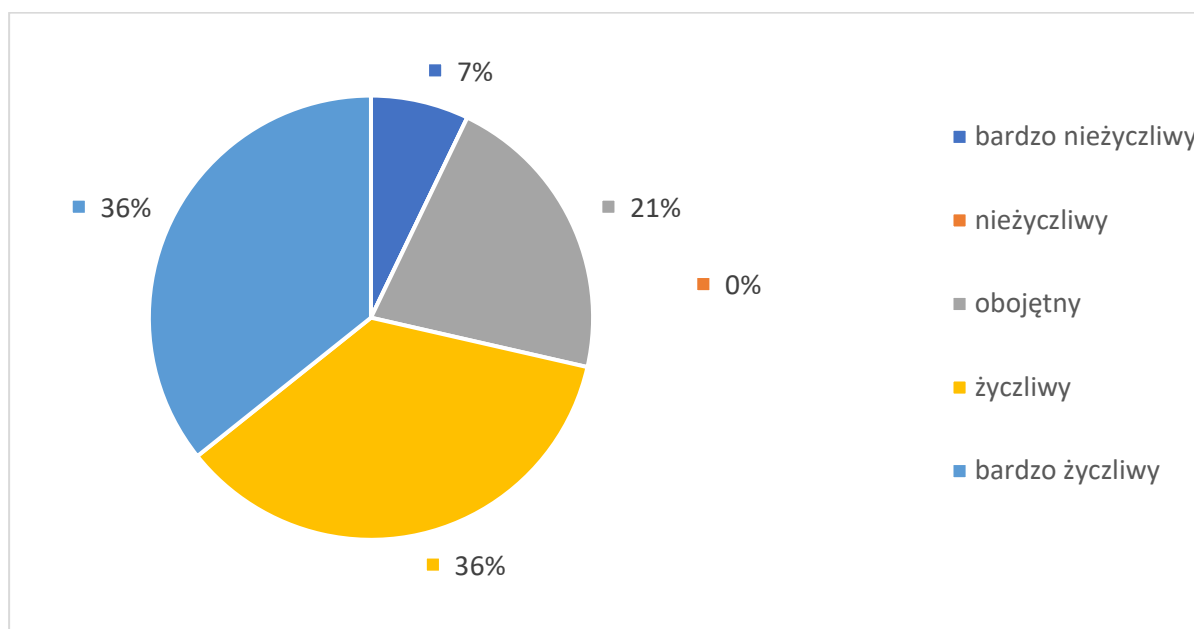
Zdecydowanie mniejsze znaczenie mają koszty działalności gospodarczej oraz brak przestrzeni. Dla lokalnych przedsiębiorców nie stanowiłyby one szczególnej bariery w kreowaniu nowych pomysłów na biznes, planowaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej. Natomiast istotną destymulantą kształtowania i rozwijania idei przedsiębiorczości jest deficyt umiejętności zarządczych, w tym brak wykwalifikowanej kadry menedżerskiej. Niedostępność szeregowych pracowników na rynku pracy wzbudza mniejszy niepokój, jeśli chodzi o planowanie nowych inwestycji w firmie. Dostępność dużych miejskich ośrodków funkcjonalnych oraz skomunikowanie z wykorzystaniem infrastruktury drogowej i środków komunikacji umożliwiające szybki, sprawny i bezpieczny transport również stanowią ogromne znaczenie dla rozwoju MŚP z obszaru partnerstwa. Duże obawy budzi brak dostępu do nowych technologii (zwłaszcza usługi telekomunikacyjne). Dziś zdecydowanie zaważyłoby to na podjęciu decyzji rozwojowych w firmach. Przedsiębiorcy także dostrzegają wpływ silnej konkurencji wspieranej zagranicznym kapitałem (zagraniczne korporacje) na możliwości rozwoju małych i średnich firm lokalnych. Lokalni przedsiębiorcy doskonale zdają sobie sprawę z czynników wspierających rozwój gospodarczy firmy: dostęp do pieniędzy, konieczność stosowania nowoczesnych technologii i innowacji oraz dysponowanie silnym potencjałem kadrowym.

Ryc. 37. Czy obszar partnerstwa jest dobrym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej?

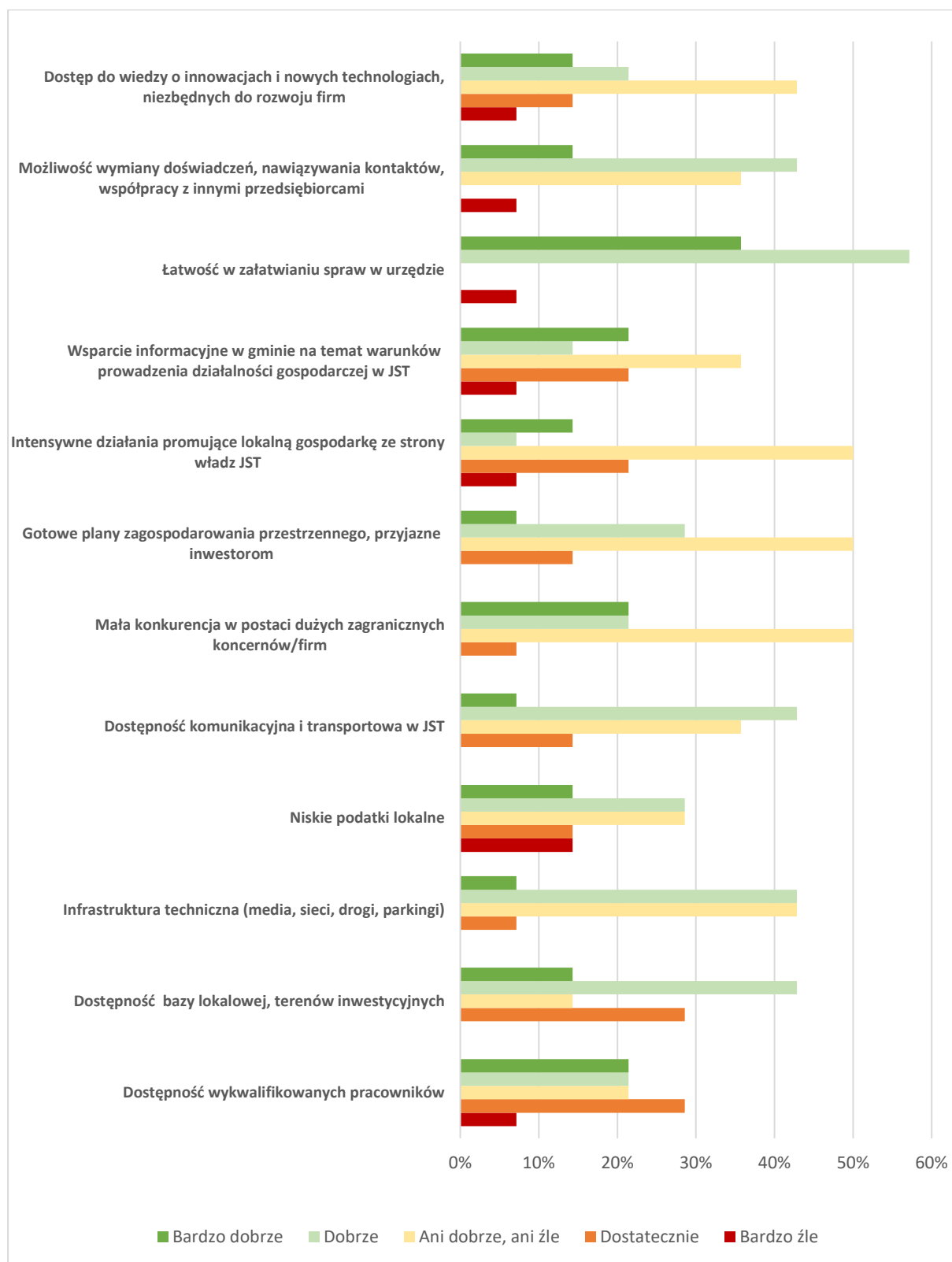
Opracowanie: ZMP

Ryc. 38. Stosunek władz lokalnych do przedsiębiorców i inwestorów lokalnych - opinia przedsiębiorców?

Opracowanie: ZMP

Ryc. 39. Warunki prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze partnerstwa – w ocenie przedsiębiorców

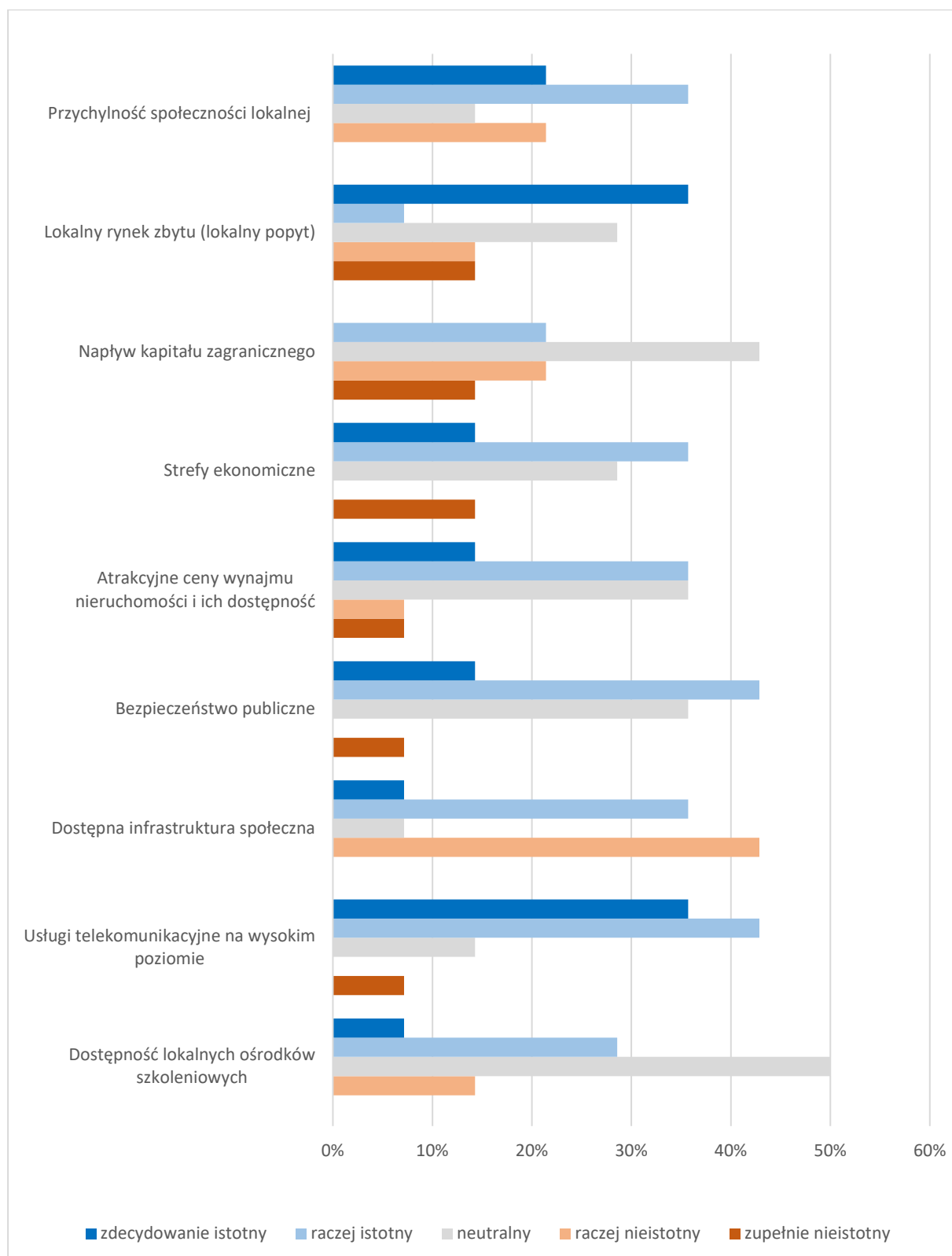

Opracowanie ZMP

Determinanty rozwoju przedsiębiorczości (czynniki dotyczące otoczenia lokalnego) na obszarze partnerstwa

- Dostępność lokalnych ośrodków edukacyjnych i szkoleniowych
- Odpowiedni poziom świadczonych usług telekomunikacyjnych (m.in. w zakresie telefonii stacjonarnej, komórkowej, dostępu do internetu poprzez łącza szerokopasmowe)
- Odpowiednie wyposażenie w infrastrukturę społeczną (w zakresie zdrowia, edukacji, kultury, sportu)
- Odpowiedni poziom bezpieczeństwa publicznego (warunków i instytucji chroniących życie i majątek obywateli)
- Atrakcyjne ceny wynajmu nieruchomości i ich dostępność na tle innych terenów
- Funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych
- Napływ kapitału zagranicznego i wzrost znaczenia korporacji międzynarodowych
- Popyt na towary i usługi oferowane przez przedsiębiorstwo (lokalny rynek zbytu)
- Przychylność społeczności lokalnej wobec przedsiębiorstwa; dobre relacje ze społecznością lokalną, trwała sieć kontaktów i więzi społecznych

Ryc. 40. Czynniki dotyczące otoczenia lokalnego - determinanty rozwoju przedsiębiorczości na obszarze partnerstwa

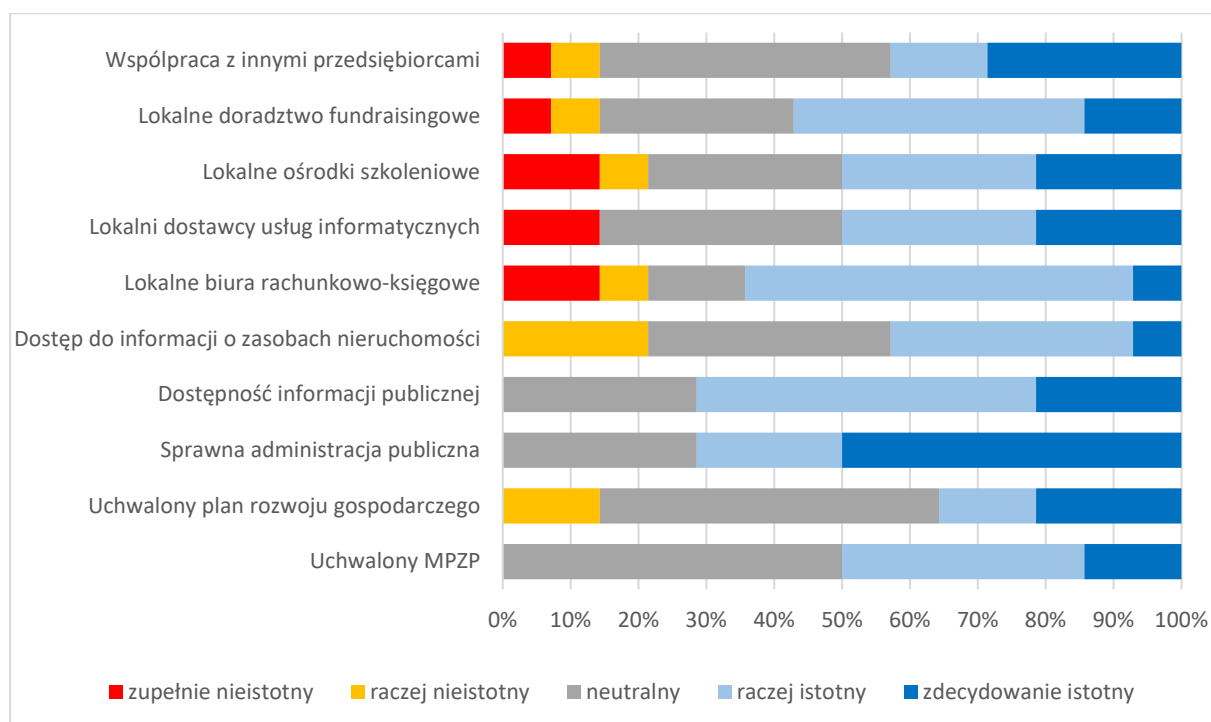

Opracowanie ZMP

Determinanty rozwoju przedsiębiorczości (czynniki odnoszące się do otoczenia lokalnego) na obszarze partnerstwa

- Opracowany i uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
- Opracowany i uchwalony miejscowy plan rozwoju gospodarczego
- Sprawnie funkcjonujące organy administracji publicznej i samorządowej
- Dostępność informacji ze strony jednostek samorządowych na temat przetargów oraz formalności realizowanych w wydziałach tych jednostek
- Dostępność informacji ze strony jednostek samorządowych dot. zasobów nieruchomości, zasad gospodarowania lokalami użytkowymi
- Możliwość korzystania z lokalnych biur rachunkowo-księgowych
- Możliwość korzystania z usługi informatyczne, serwisu technicznego
- Możliwość korzystania z lokalnych podmiotów świadczących usługi doradcze i szkoleniowe wspierające zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, a także usługi w zakresie marketingu i promocji
- Możliwość korzystania z lokalnych firm doradczych w zakresie pozyskiwania środków unijnych i innych źródeł finansowania zewnętrznego
- Możliwość kontaktów i współpracy z innymi przedsiębiorcami w ramach zrzeszeń przedsiębiorców

Ryc. 41. Czynniki odnoszące się do otoczenia lokalnego - determinanty rozwoju przedsiębiorczości na obszarze partnerstwa

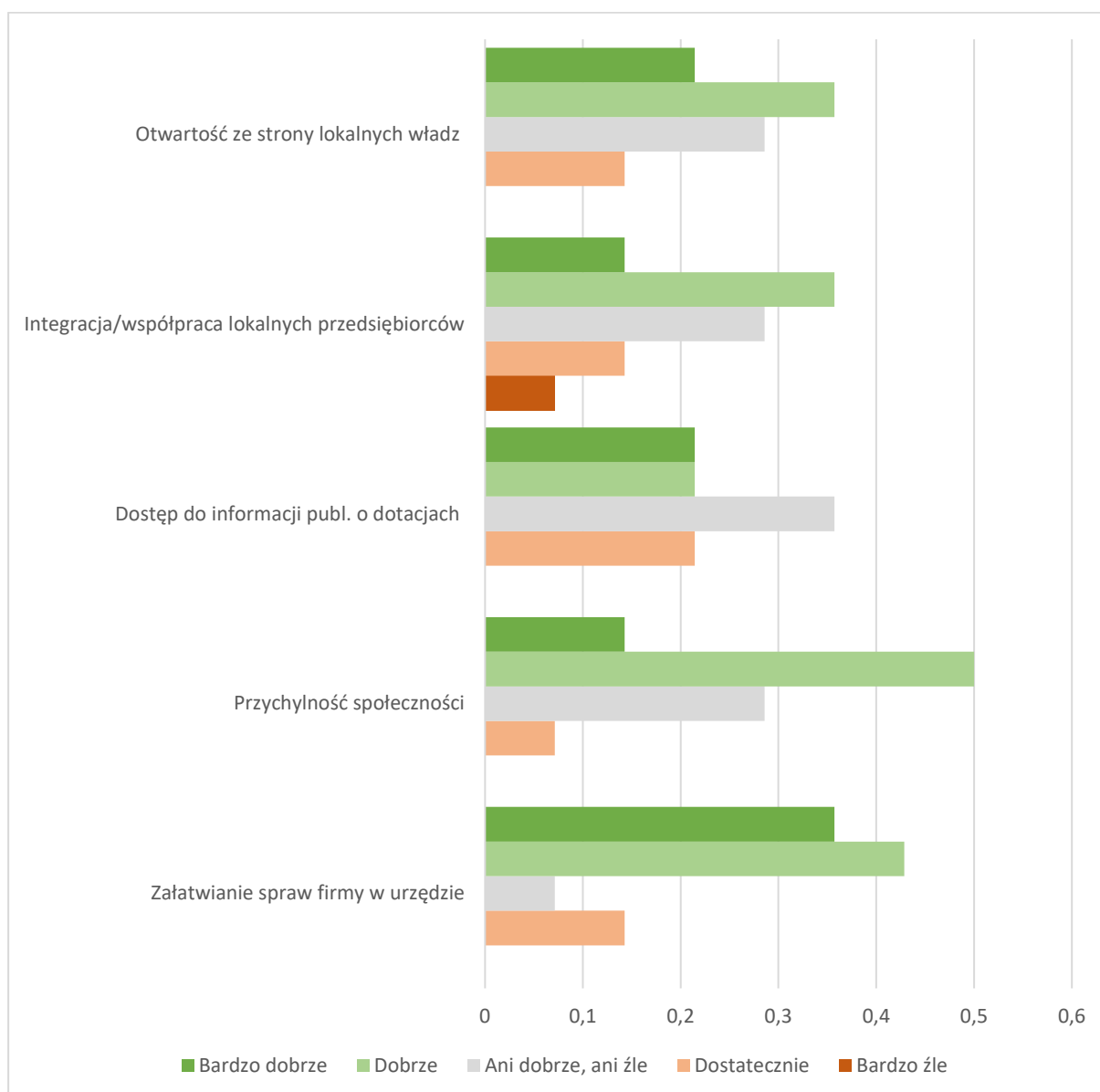

Opracowanie ZMP

Lokalne uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości

- sprawność (skuteczność i szybkość) działania administracji lokalnej przy załatwianiu spraw firmy
- nastawienie lokalnej społeczności do przedsiębiorców
- dostęp do informacji o możliwym do uzyskania wsparciu ze strony władz publicznych i instytucji otoczenia biznesu (środki pomocowe, doradztwo)
- poziom integracji/współpracy lokalnego środowiska przedsiębiorców
- dostępność i otwartość na kontakt ze strony lokalnych władz w sprawach rozwoju Państwa firmy i miasta

Ryc. 42. Ocena lokalnych uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości

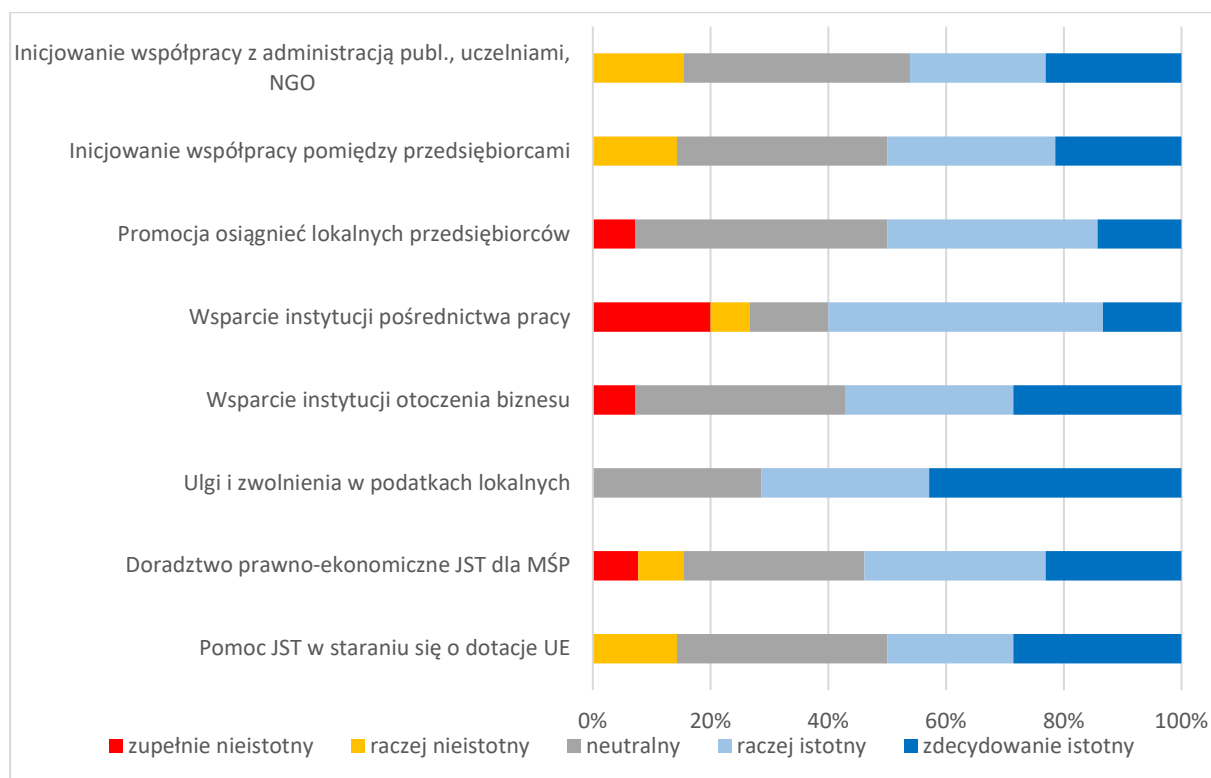
Opracowanie ZMP

Przedsiębiorcy oceniają pozytywnie pracę samorządu w pobudzaniu i wspieraniu lokalnej działalności gospodarczej. Wpływ na ocenę ma sprawna i przychylna administracja samorządowa oraz postawy społeczne. Dostatecznie dobrze ocenione zostały wysiłki administracji w przekazywaniu informacji publicznej o dotacjach i innych instrumentach wsparcia (pożyczki, szkolenia, poradnictwo, doradztwo). Gorsze opinie odnoszą się do współpracy lokalnej przedsiębiorczości w kreowaniu wspólnego rynku towarów i usług.

Determinanty rozwoju przedsiębiorczości (czynniki - możliwości wsparcia działalności ze strony samorządu lub otoczenia biznesu) na obszarze partnerstwa

- Możliwość otrzymania pomocy od jednostek samorządu terytorialnego w staraniu się o środki finansowe z funduszy unijnych (np. dzięki bieżącemu upowszechnianiu informacji na temat dotacji i programów unijnych, organizacji szkoleń itp.)
- Możliwość otrzymania pomocy od jednostek samorządu terytorialnego w zakresie doradztwa prawno-ekonomicznego (np. dzięki organizacji bezpłatnego poradnictwa prawnego, branżowego itp.)
- Możliwość korzystania z ulg i zwolnień w podatkach lokalnych
- Możliwość otrzymania pomocy w ramach działalności na rzecz wspierania przedsiębiorczości, tzw. instytucji otoczenia biznesu (np. ośrodków przedsiębiorczości, centrów innowacji i transferu technologii, instytucji finansowych)
- Możliwość otrzymania wsparcia z instytucji pośrednictwa pracy i przeciwdziałania bezrobociu (np. w zakresie staży, refundacji części kosztów za wynagrodzenia skierowanych do pracy bezrobotnych, doradztwa zawodowego, świadczeń aktywizacyjnych za zatrudnienie bezrobotnego)
- Promocja osiągnięć lokalnych przedsiębiorców oraz ich produktów/usług
- Inicjowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami
- Inicjowanie współpracy między przedsiębiorcami a uczelniami, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi

Ryc. 43. Możliwości wsparcia działalności ze strony samorządu lub otoczenia biznesu na obszarze partnerstwa - determinanty rozwoju przedsiębiorczości

Opracowanie ZMP

Przedsiębiorcy oczekują od samorządu przede wszystkim aktywnej polityki podatkowej w stosunku do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz pomocy w staraniu się o fundusze unijne, środki pomocowe, poradnictwa i doradztwa specjalistycznego (prawno-ekonomicznego). Część środowiska przedsiębiorców samodzielnie wyszukuje wykwalifikowanych pracowników i nie oczekuje w tym zakresie szczególnego wsparcia JST. Promocja osiągnięć lokalnego biznesu nie jest wybitnie pożądana przez MŚP. Inicjowanie wzajemnej współpracy między przedsiębiorcami i nawiązywanie relacji powinna być pozostawiona w gestii samych zainteresowanych.

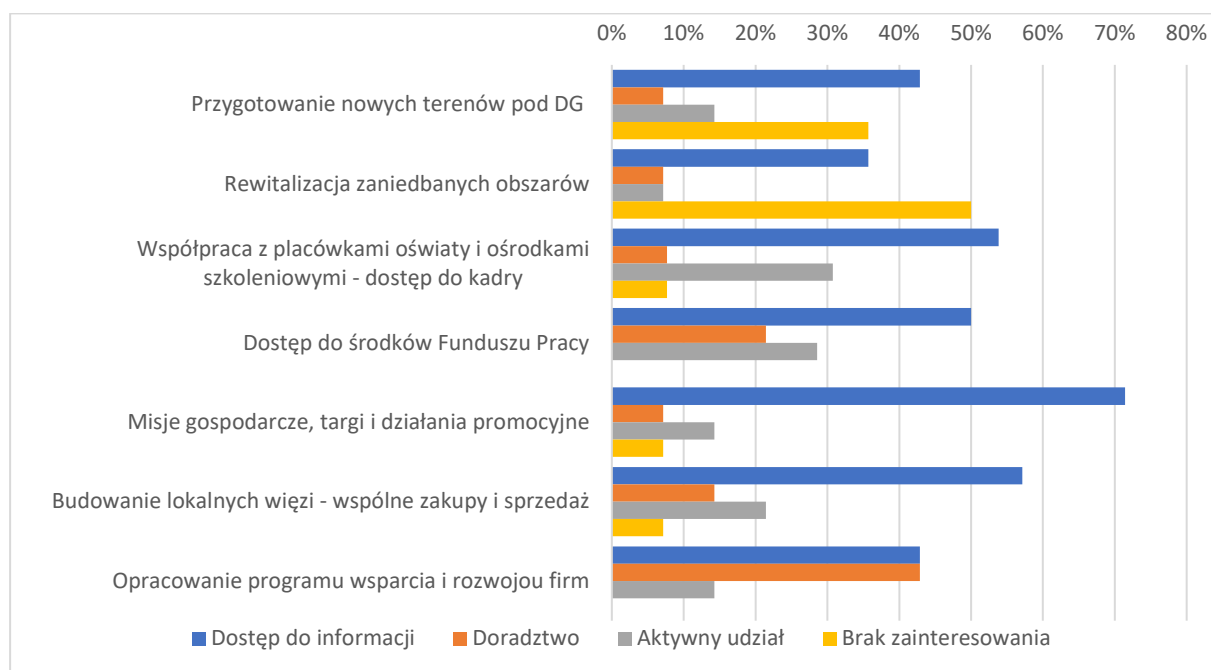
W jakich obszarach przedsiębiorcy są zainteresowani współpracą z lokalnymi instytucjami publicznymi?

- Planowanie przestrzenne i przygotowanie nowych terenów lub gotowych powierzchni dla prowadzenia działalności gospodarczej
- „Przywracanie do życia” (rewitalizacja) zaniedbanych obszarów miasta, obejmująca poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej
- Pozyskanie wykwalifikowanych pracowników poprzez współdziałanie ze szkołami średnimi i instytucjami kształcenia ustawicznego (przygotowanie

dedykowanych programów kształcenia zawodowego, praktyki zawodowe, staże, lekcje przedsiębiorczości)

- Wykorzystanie środków Funduszu Pracy (podnoszenie kwalifikacji pracowników, staże, tworzenie nowych miejsc pracy, doposażanie nowych stanowisk pracy)
- Pomoc przy wejściu na zewnętrzne rynki (krajowe i zagraniczne), organizacja misji gospodarczych w miastach partnerskich, wspólny udział w targach i innych działaniach promocyjnych
- Tworzenie i rozwijanie więzi z innymi lokalnymi firmami (wspólne zakupy i sprzedaż)
- Przygotowanie wspólnie z innymi partnerami programu wsparcia i rozwoju firm w mieście

Ryc. 44. Zainteresowanie współpracą przedsiębiorców z lokalnymi instytucjami publicznym - potrzeby lokalnych MŚP

Opracowanie ZMP

Przedsiębiorcy oczekują przede wszystkim aktywnej polityki informacyjnej na obszarze partnerstwa (przygotowane i uzbrojone tereny pod nowe inwestycje, stały dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz szkoleń). Informacje o misjach gospodarczych i targach oraz wspólna promocja działań komercyjnych – sprzedaży produktów (towarów, usług) jest dla przedsiębiorców postrzegane jako silna stymulanta rozwoju firm. Przedsiębiorcy oczekują aktywnej działalności instytucji publicznych najczęściej w zakresie dostępności pracowników oraz podnoszenia ich kwalifikacji zawodowych.

2.5.2. Warunki dla rolnictwa

Partnerstwo w większości składa się z terenów wiejskich i rolnictwo jest znaczącą gałęzią lokalnej gospodarki. W niniejszej diagnozie skupiono się na dwóch aspektach lokalnej gospodarki rolnej: waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zagrożeniu suszą rolniczą.

Wskaźnik WRPP odzwierciedla potencjał rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynikający z warunków naturalnych. Został on opracowany w IUNG-PIB w latach siedemdziesiątych, w ramach badań dotyczących metodologii oceny jakości gruntów rolnych w Polsce. Głównym celem badań było stworzenie wskaźników pozwalających na ilościową i przestrzenną ocenę czynników naturalnych, decydujących o potencjalnej wydajności plonów na poziomie lokalnym. WWRPP jest wskaźnikiem zintegrowanym bazującym na ocenie wskaźników poszczególnych elementów siedliska takich jak: jakość i przydatność gleb, stosunki wodne gleb, rzeźba terenu oraz agroklimat.

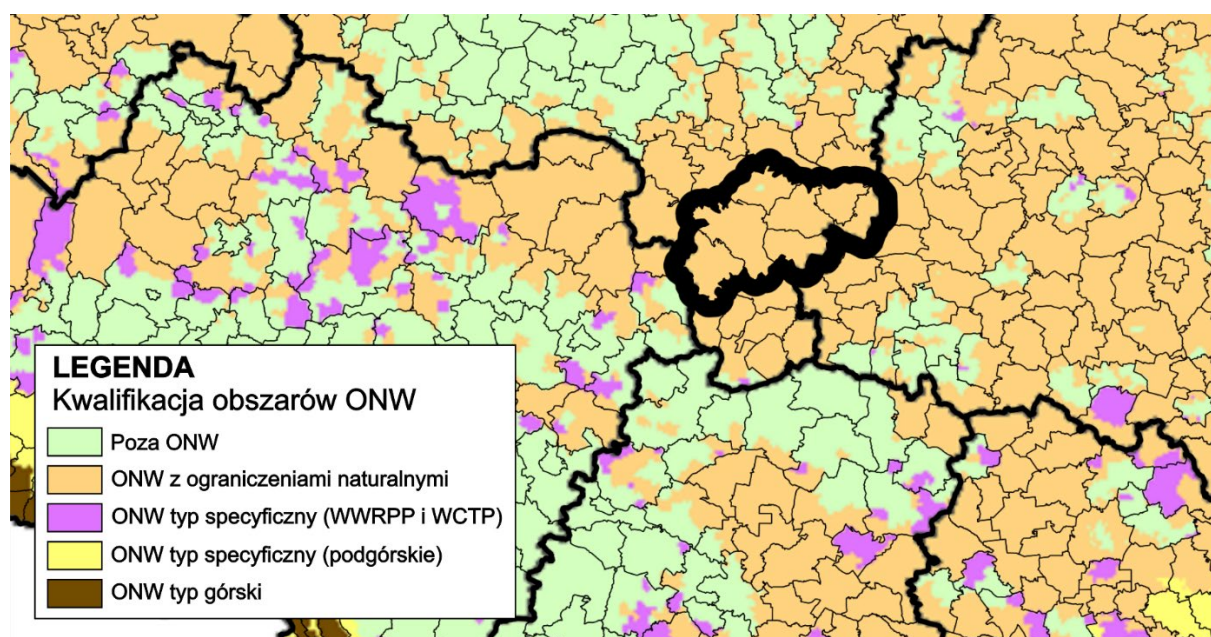
Waloryzację warunków przyrodniczych opracowano na podstawie ilościowych zależności pomiędzy plonem, a jakością siedliska i klimatem. Wycenę warunków glebowo-przyrodniczych, opracowaną metodami analizy statystycznej, zagregowano do poziomu gmin i obrębów ewidencyjnych, wyliczając ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej jako miarę potencjału produkcyjnego siedliska. Wagi przyjęte w waloryzacji dla poszczególnych czynników są odzwierciedleniem ich rangi w kształtowaniu plonu. W waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej szczególne znaczenie mają warunki glebowe, ponieważ w funkcji samego tylko wskaźnika jakości i przydatności gleb można wyjaśnić około 80% obserwowanej zmienności plonów. Udział wskaźnika cząstkowego agroklimatu ujmującego cały kompleks czynników klimatycznych zawiera się w przedziale 1-15 pkt., wskaźnika warunków wodnych w przedziale 0,5-5 pkt., a rzeźby terenu od 0 do 5 pkt.

2.5.2.1. Delimitacja obrębów ONW

Wskaźnik waloryzacji jest podstawowym parametrem wyznaczania w Polsce delimitacji ONW i tylko w nieznacznym stopniu jest korygowany o ograniczenia specyficzne, o których mowa w rozporządzeniu UE nr 1305/2013 ustanawiającym jednolite kryteria biofizyczne dla ONW.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynikający z warunków naturalnych jest bardzo niski, dla większości obszaru partnerstwa przyjmuje wartości minimalne (poniżej 52). Jedynie w południowej części partnerstwa wartości osiągają lepszy wynik pomiędzy 52 a 66.

Ryc. 45. Delimitacja obszarów ONW w Partnerstwie i jego otoczeniu

Opracowanie ZMP. Mapa źródłowa: Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, 2018

Jak widać na mapie, cały obszar Partnerstwa znajduje się na obszarach z ograniczeniami naturalnymi (poza wysepką jednego obrębu, jakim jest Mikstat – obszar miejski). **Generalnie według kwalifikacji obszarów ONW słabe warunki dla rolnictwa występują na całym obszarze Partnerstwa.**

2.5.2.2. Zagrożenie suszą – kluczowy czynnik generujący straty w rolnictwie

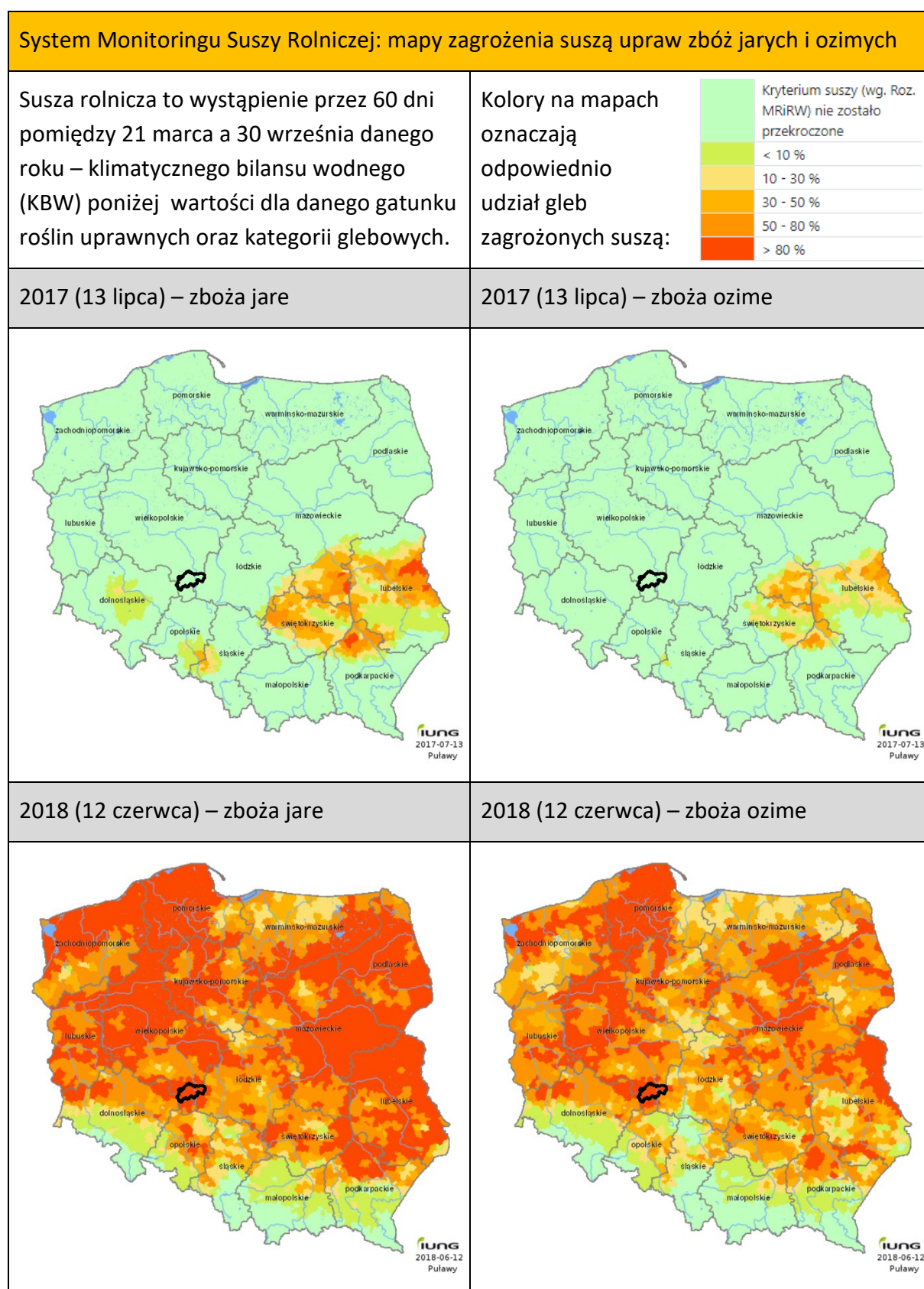
O ile w całym obszarze Partnerstwa mamy wyłącznie obręby ONW z ograniczeniami, o tyle **poziom zagrożenia suszą rolniczą jest czynnikiem który dodatkowo podnosi ryzyko dla całego obszaru Partnerstwa.**

Poniższa tabela pokazuje mapy zagrożenia zjawiskiem suszy rolniczej dla czterech lat: 2017 – 2020 na przykładzie poziomu zagrożeń dla zbóż jarych (lewa kolumna) i ozimych (prawa kolumna) odnotowanych w najgorszym momencie roku.

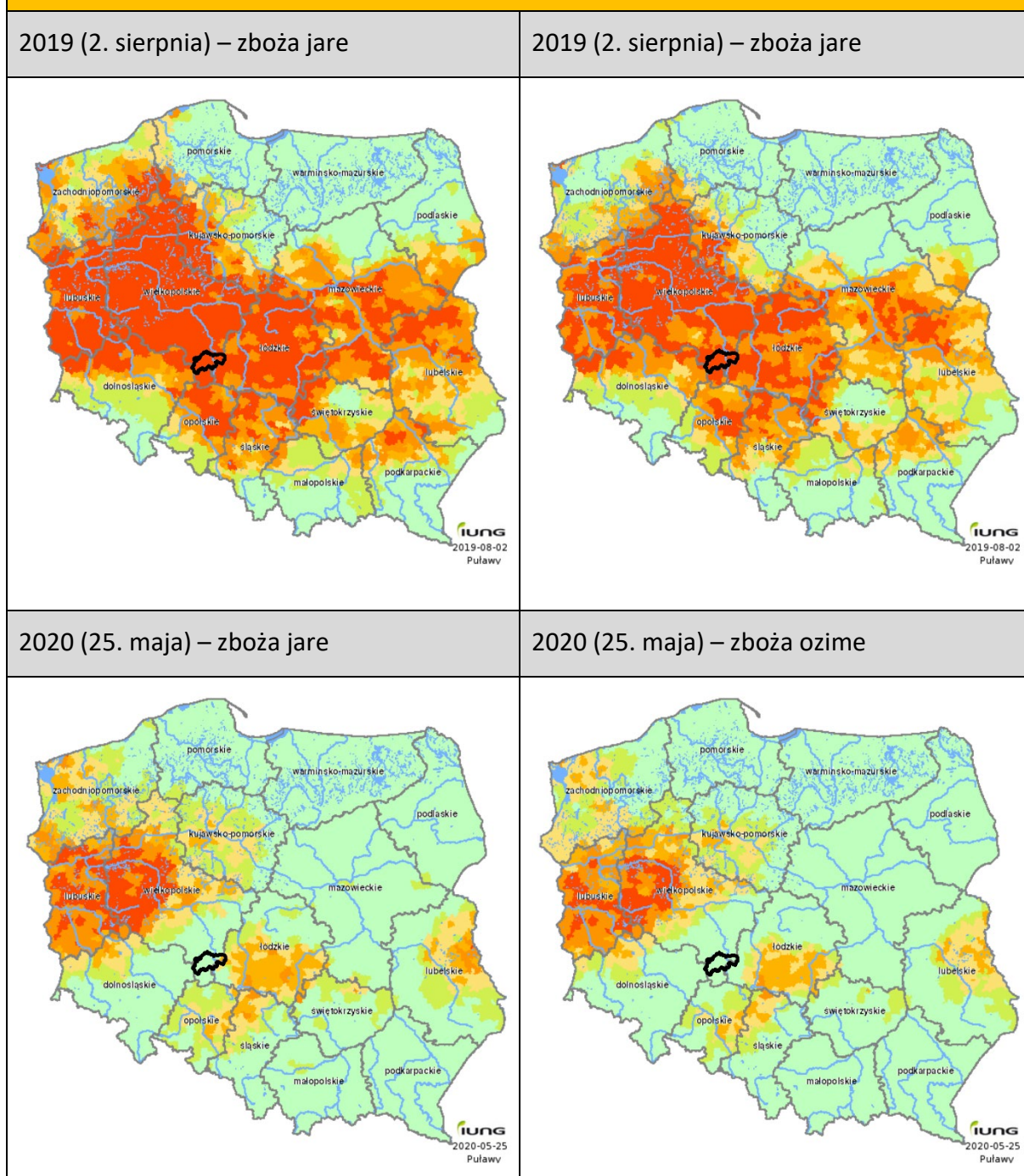
W analizowanym okresie mieliśmy zarówno lata wilgotne, lata przeciętne, jak i lata katastrofalnie suche. Do analizy wybrano dla każdego roku okresy dziesięciodniowe o najwyższym w danym roku poziomie zagrożenia suszą rolniczej w pobliżu obszaru Partnerstwa. Dla poszczególnych lat były to odpowiednio:

1. 2017 – 13 lipca,
2. 2018 – 12 czerwca,
3. 2019 – 2 sierpnia
4. 2020 – 25 maja.

Ryc. 46. Obszar Partnerstwa a zagrożenie suszą rolniczą w ostatnich czterech latach

System Monitoringu Suszy Rolniczej: mapy zagrożenia suszą upraw zbóż jarych i ozimych

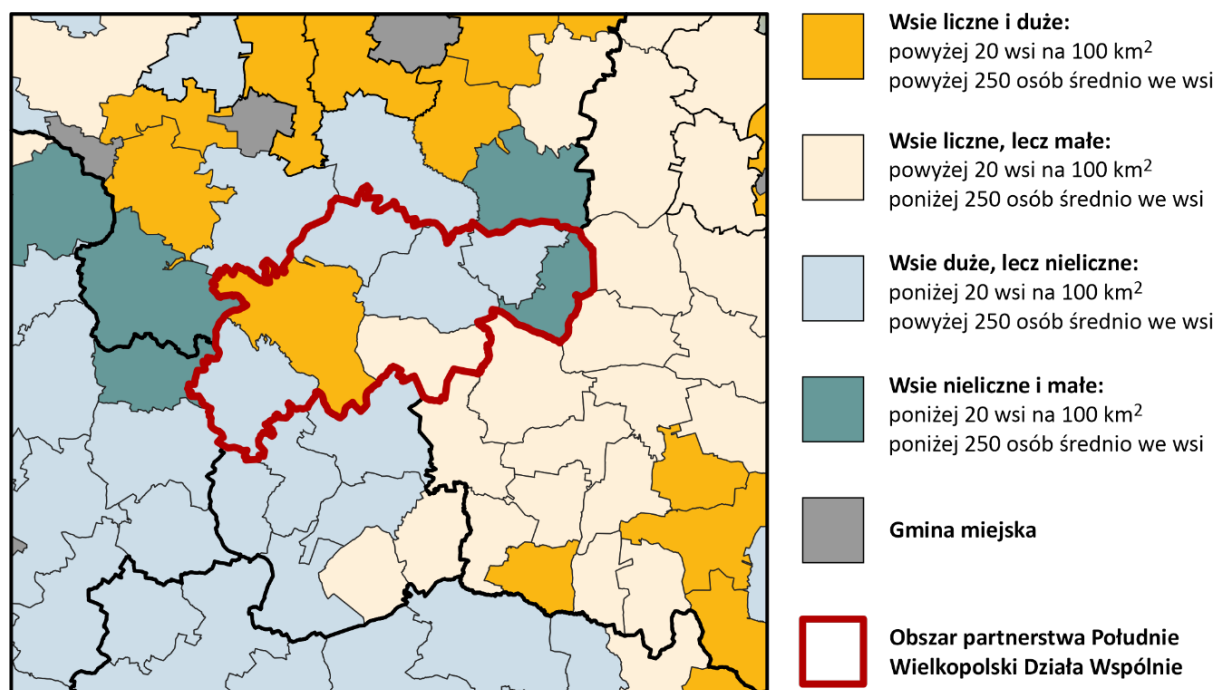
Źródło: IUNG-PIB, System Monitoringu Suszy Rolniczej: <http://www.susza.iung.pulawy.pl/>. Wykorzystano mapy zagrożenia suszą, pomocniczo weryfikując je z mapami KBW.

Jak widać na mapach zagrożenia suszą SMSR, w latach wilgotnych ryzyka nie ma, natomiast w latach suchych jak rok 2018 i częściowo 2019 narażenie na straty jest znaczne. **Należy uznać, że zagrożenie suszą Obszaru Partnerstwa jest istotne i wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi może się nasilać.**

2.6. Analiza pogłębiona, wymiar przestrzenny i środowiskowy

2.6.1. Zagospodarowanie przestrzenne

Ryc. 47. Obszary wiejskie Partnerstwa wg typów zabudowy i zasiedlenia

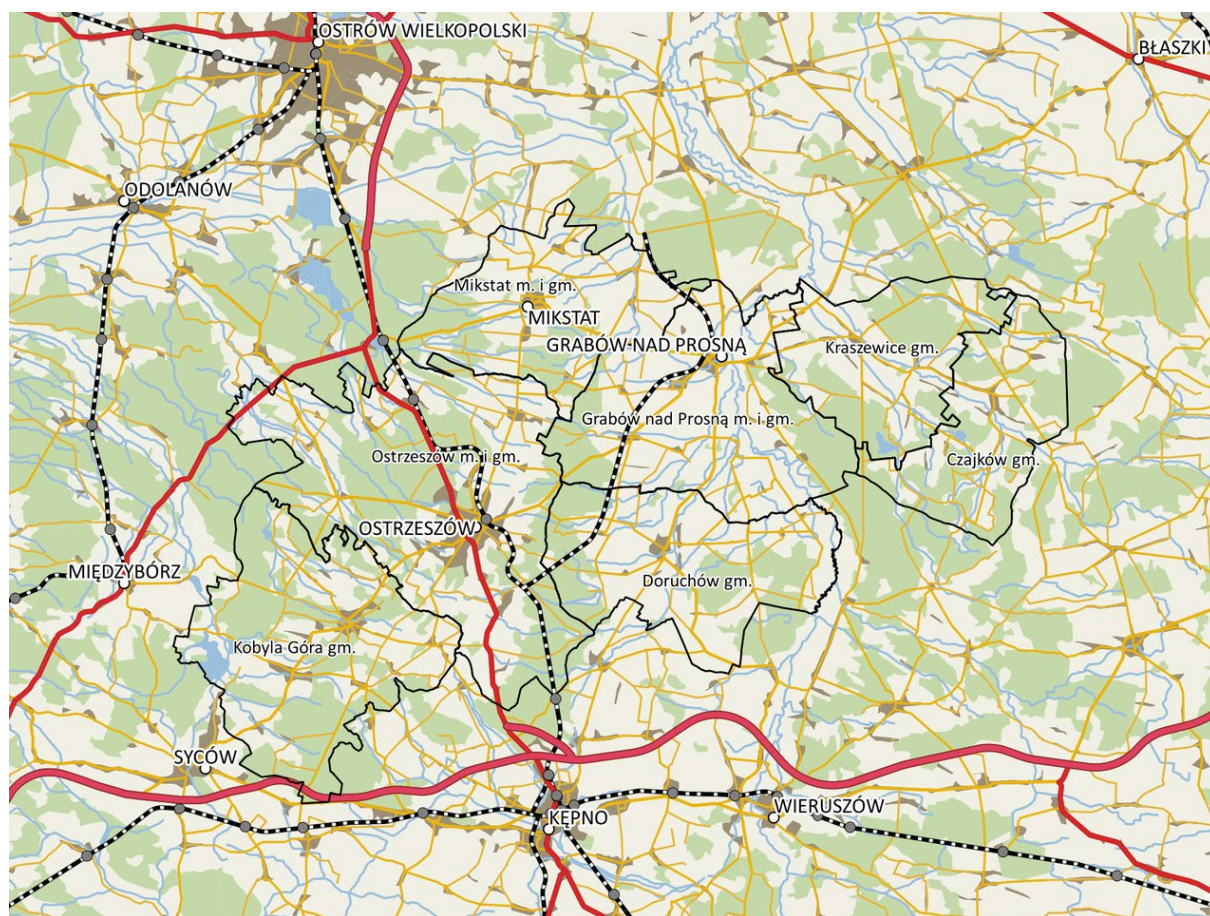
Opracowanie: ZMP

Jak widać, gminy partnerstwa należą do wszystkich czterech typów zagospodarowania. Ostrzeszów jest gminą zabudowaną i zasiedloną intensywnie (z licznymi i dużymi wsiami). Kobyla Góra, Grabów, Mikstat i Kraszewice należą do typu z mniej licznymi, lecz większymi wsiami. Taki typ dominuje w Polsce południowej i ciągnie się wyraźnym pasem od południowej Lubelszczyzny przez województwa: podkarpackie, małopolskie, śląskie, opolskie i dolnośląskie (oraz występuje na zmianę z typem ekstensywnym w Polsce Zachodniej: województwach lubuskim, zachodniopomorskim i w zachodniej części Wielkopolski). Widać go u dołu mapki w sąsiednich województwach. Odmienne wygląda w ramach Partnerstwa sytuacja gminy Doruchów, gdzie mamy miejscowości liczniejsze, ale mniejsze. To z kolei typ zagospodarowania obszarów wiejskich charakterystyczny dla Polski Centralnej: województwa mazowieckiego, łódzkiego, świętokrzyskiego i wschodniej części kujawsko-pomorskiego. Gmina Czajków należy do typu zdecydowanie ekstensywnego: „wsie nieliczne i małe” (w sąsiedztwie partnerstwa jest więcej takich gmin). Ten typ zabudowy i zasiedlenia stwarza dziś zasadnicze trudności rozwojowe. Może on w znacznym stopniu tłumaczyć wskazanie gminy Czajków jako obszaru problemowego: przy takim typie zagospodarowania rozwój jest trudniejszy i wymaga więcej wsparcia zewnętrznego na starcie.

2.6.3. Powiązania komunikacyjne obszaru Partnerstwa

Sieci transportowe i telekomunikacyjne są kluczowymi czynnikami rozwoju obszaru, ponieważ stanowią techniczną infrastrukturę włączenia danego obszaru w szerszą sieć przepływów towarów, ludzi i idei. Obszary wykluczone komunikacyjnie lub trudno dostępne na ogół pozostają na marginesie szerszych procesów rozwojowych, a w skrajnych przypadkach lokują się w ogóle poza zasięgiem tych procesów. Dlatego w diagnozie sprawdzono jak skomunikowany z otoczeniem jest obszar partnerstwa Południe Wielkopolski Działu Wspólnie.

Ryc. 48. Szkielet układu komunikacyjnego obszaru Partnerstwa

Opracowanie ZMP na podstawie danych źródłowych GUGiK oraz GDDKiA

2.6.3.1. Powiązania kolejowe

Przez obszar partnerstwa przebiega **linia kolejowa nr 272 Poznań Główny – Ostrzeszów – Kluczbork** przechodząca przez województwo opolskie i wielkopolskie. Jest to linia dwutorowa, o szerokości torów 1435 mm, w całości zelektryfikowana. W ostatnich latach linia 272 została zmodernizowana w ramach większego zadania polegającego na poprawie infrastruktury torowej na trasie Katowice – Poznań.

Przeciętny czas dojazdu do Poznania pociągiem osobowym wynosi nieznacznie ponad 1,5 h, a liczba połączeń rozkładowych wydaje się zadowalająca.

Należy dodać, że na terenie Partnerstwa istnieją także infrastruktura **linii kolejowej nr 383** – łączącej stację Ostrzeszów ze stacją Namysłaki, obecnie nie mającej znaczenia dojazdowego, natomiast potencjalnie ważnej jako atrakcja turystyczna i historyczno-kulturowa. Linię otwarto w 1910 roku, w 1988 zawieszono ruch pasażerski a w styczniu 1999 linię zamknięto dla ruchu towarowego. Od dnia 30.08.2008 na odcinku Grabów nad Prosną – Bukownica funkcjonuje Kolej Drezynowa „Grabowska Toczka”. Linia 383 przebiega przez teren trzech gmin Partnerstwa: Ostrzeszów, Doruchów i Grabów nad Prosną. Kolej, na omawianym odcinku, regularnie kursowała od 1 października 1910 roku i obsługiwała ruch osobowy, towarowy i bagażowy. Ostatni przejazd odbył się w 1999 roku. Odcinek torowiska o długości ponad 28 km wraz z zabudowaniami stacji kolejowych pozostał bezużyteczny. Inicjatorem reaktywacji omawianego odcinka stało się założone w 2007 roku Towarzystwo Miłośników Kolei Ostrzeszów - Namysłaki, które nawiązało współpracę ze Stowarzyszeniem Brucke e.V. z Blankenburga w Niemczech. Obecnie wdrażany jest program pn. „Linia kolejowa Ostrzeszów - Namysłaki jako element lokalnej aktywizacji społeczno-gospodarczej”. Program zakłada reaktywację linii kolejowej poprzez: udostępnienie nowej infrastruktury komunikacyjnej dla ruchu turystycznego a w przyszłości towarowego i pasażerskiego; odnowienie zespołów stacyjnych; kreowanie wizerunku i programu funkcjonalnego stacji jako punktów oddziaływania w poszczególnych gminach; realizację systemu wizualnej informacji przestrzennej służącej usprawnieniu komunikacji zarówno mieszkańców jak i osób przyjezdnych.

W ramach projektu Leader+ realizowanego przez OLGD powstała także ekspertyza dotycząca perspektyw rozwoju mechanizmów aktywizacyjnych wraz z elementami analizy ekonomicznej pt. „Linia kolejowa Ostrzeszów – Namysłaki jako element lokalnej aktywizacji społeczno-gospodarczej”. Ukazało się również wydawnictwo opowiadające o linii kolejowej 383.

2.6.3.2. Powiązania drogowe

Przez teren partnerstwa przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie:

- Droga ekspresowa S8 Wrocław – Łódź – Warszawa
- DK11 Kołobrzeg – Poznań – Bytom
- DK25 Bobolice – Bydgoszcz – Kalisz – Oleśnica
- DW444 Krotoszyn – Ostrzeszów
- DW447 Antonin – Mikstat – Grabów nad Prosną
- DW449 Syców – Ostrzeszów – Błaszki
- DW450 Kalisz – Wieruszów – Opatów.

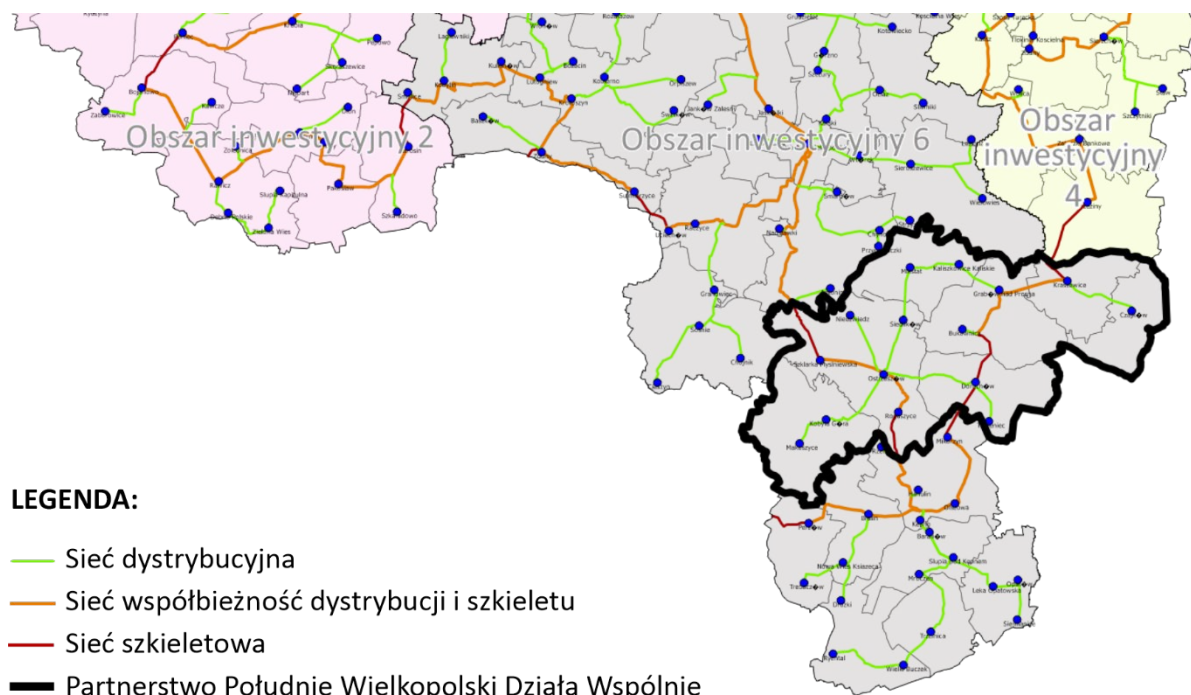
Przez Gminę Czajków, ze względu na jej peryferyjne położenie nie przebiegają żadne drogi wojewódzkie i krajowe, co utrudnia w znaczącym stopniu mieszkańcom komunikację z większymi ośrodkami.

Podobnie utrudniona sytuacja występuje w gminie Kraszewice, gdzie droga wojewódzka przebiega na krótkim odcinku o długości 1,8 km.

2.6.3.3. Szerokopasmowa sieć teletransmisyjna

Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa WSS obejmuje swym zasięgiem cały obszar Partnerstwa i zalicza go do swojego Obszaru Inwestycyjnego nr 6.

Ryc. 49. Sieć Szerokopasmowa na terenie Partnerstwa

Opracowanie: ZMP. Źródło – Materiał Spółki Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa

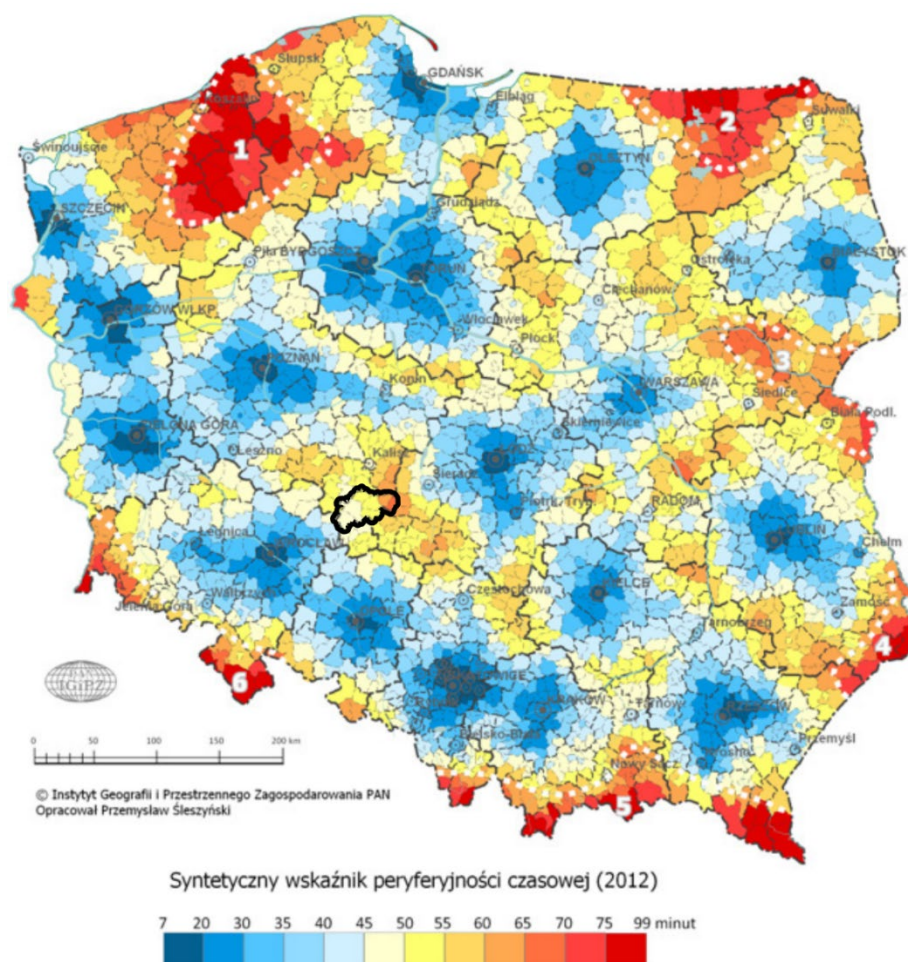
Węzeł szkieletowy dla powiatu ostrzeszowskiego znajduje się w Ostrzeszowie, a piętnaście węzłów dystrybucyjnych – we wszystkich gminach należących do partnerstwa, przy czym:

1. w gminie Ostrzeszów mamy pięć węzłów dystrybucyjnych,
2. w gminach Kobyla Góra, Mikstat, Doruchów i Grabów nad Prosną – po dwa węzły dystrybucyjne,
3. w Kraszewicach i Czajkowie po jednym węźle. Generalnie należy stwierdzić, że cały obszar partnerstwa jest wystarczająco wyposażony w szerokopasmową sieć szkieletową i dystrybucyjną.

2.6.3.4. Powiązania komunikacyjne – PODSUMOWANIE

Infrastrukturę komunikacyjną – zarówno sieć drogową, kolejową, jak i szerokopasmowej sieci teletransmisji danych – należy uznać za **mocną stronę obszaru Partnerstwa**. Jednak walor dobrego skomunikowania nie dotyczy wszystkich gmin w równym stopniu. Gmina Czajków jest wyraźnie zagrożona peryferyjnością czasową, zaś pobliska gmina Kraszewice także jest w sytuacji utrudnionego dojazdu do Poznania.

Ryc. 50. Syntetyczny wskaźnik peryferyjności czasowej dla Partnerstwa

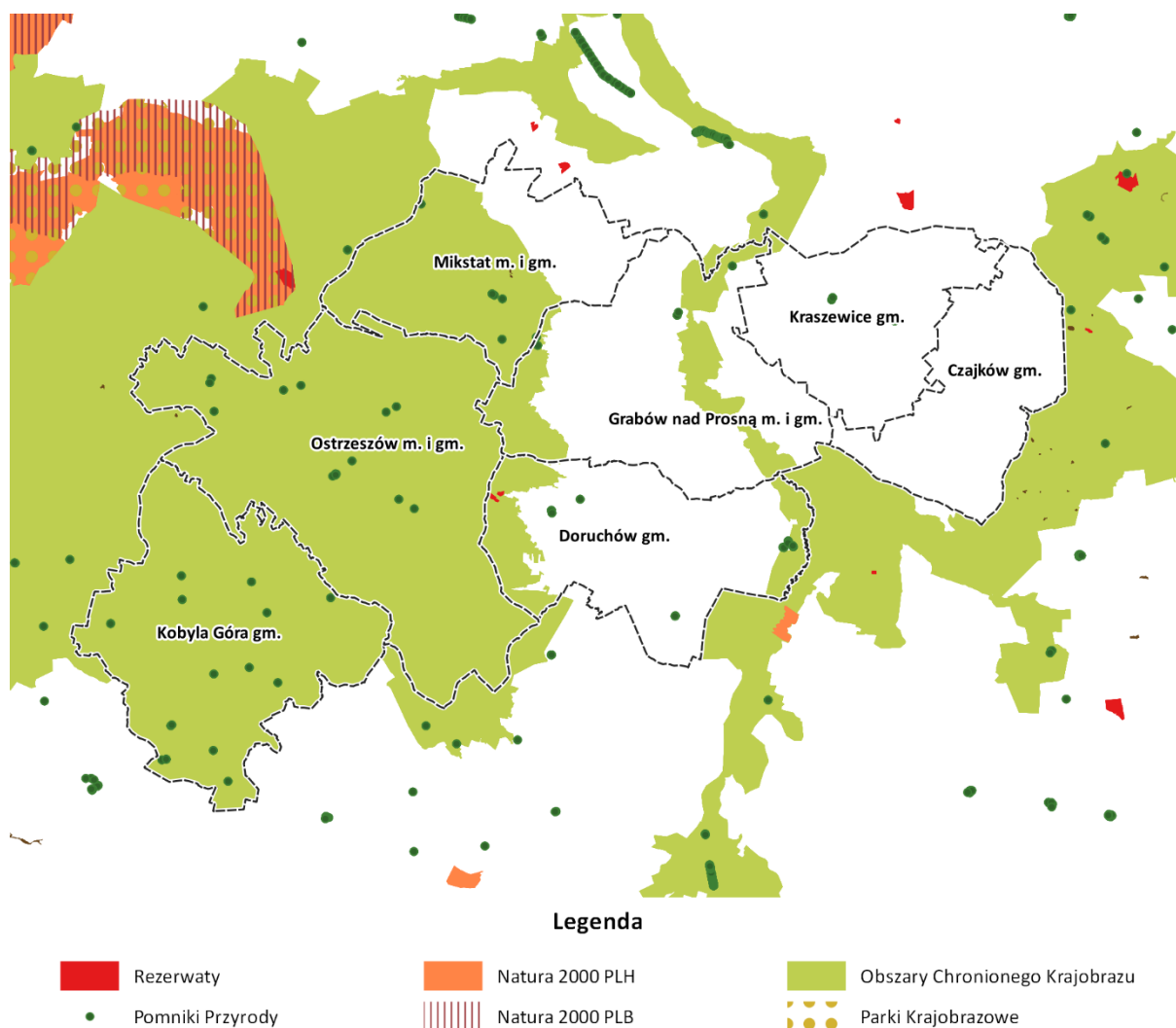
Opracowanie ZMP na podstawie: P. Śleszyński, *A synthetic index of the spatio-temporal accessibility of communes in Poland*, [w:] „Geographia Polonica”, 89, 4 (2016), s. 567–574.

Powyższa mapa opiera się na pomiarach z 2011 roku i nie uwzględnia skrócenia czasów dojazdu przez oddanie do eksploatacji odcinków drogowych w ostatnich 10 latach. Niestety, z kolei przez zagęszczenie ruchu i zmniejszenie prędkości podróży sytuacja Partnerstwa w tym okresie jeszcze się pogorszyła i wg statystyki sieci GPS średni czas dojazdu do Poznania przekracza znacznie 2 godziny.

2.6.4. Środowisko

Obszar całej gminy Ostrzeszów, całej gminy Kobyla Góra, oraz zachodniej części gmin Doruchów, Grabów nad Prosną i Mikstat został objęty, na mocy Rozporządzenia Nr 63 Wojewody Kaliskiego z dnia 7 września 1995 r. Obszarem Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” co ma na celu zabezpieczenie przed zniszczeniem lub degradacją walorów przyrodniczych.

Ryc. 51. Formy ochrony przyrody w obszarze partnerstwa.

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Głównymi walorami Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” są: ukształtowanie terenu, utwory geologiczne oraz nieskażone środowisko. Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” jest także miejscem występowania wyjątkowych ekosystemów torfowych łąk, kompleksów stawów rybnych będących siedliskami cennych gatunków ptaków, płazów i gadów.

W granicach gmin Grabów na Prosną, Doruchów i Kraszewice położony jest kolejny obszar chronionego krajobrazu obszar „Dolina rzeki Prozny”, który powołano w związku z cennymi walorami przyrodniczymi, kulturowymi, rekreacyjnymi oraz zasobnością w zbiorniki wodne. Najcenniejszymi elementami obszaru są: różnorodność zbiorowisk, stanowiska gatunków chronionych, pomniki przyrody oraz miejsca atrakcyjne turystycznie i krajobrazowo. Włączenie gmin do obszaru chronionego krajobrazu chroni środowisko naturalne i walory krajobrazowe na tym terenie. Z drugiej strony można postawić pytanie, czy obszar chronionego krajobrazu w pewien sposób nie ogranicza jej rozwoju gospodarczego poprzez szereg ograniczeń, z których najistotniejszymi są:

- zakaz lokalizowania nowych obiektów i instalowania nowych urządzeń, inwestycji szkodliwych dla środowiska oraz inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska lub trwale naruszyć walory krajobrazowe, lokalizacji budownictwa lotniskowego, poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- umieszczania tablic reklamowych poza obszarami zabudowanymi
- likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem powodziowym.

Przyjrzenie się tym skonkretyzowanym ograniczeniom prowadzi do jednoznacznego wniosku: **obszar chronionego krajobrazu zabezpiecza gminę przed presją inwestycji pogarszających warunki do życia mieszkańców**. Trudno bowiem za „antyrozwojowe” uważać zabezpieczenie gminy przed inwestycjami szkodliwymi dla środowiska, co zawsze wiąże się z równoczesną szkodliwością dla zdrowia mieszkańców. Z drugiej strony bezmyślny zwyczaj likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych zakorzeniony w braku podstawowej wiedzy rolniczej, jest od dziesięcioleci piętnowany przez naukowców jako destrukcyjny dla plonowania roślin owadopylnych, ponieważ znaczna część owadów zapylających gnieździ się właśnie w takich biocenozach.

Reasumując: **obszar chronionego krajobrazu zabezpiecza gminę wyłącznie przed takimi inwestycjami, których rozsądnie zarządzana gmina wystrzegałaby się i tak.**

Na terenie gminy Doruchów znajdują się dwa rezerваты przyrody:

- Rezerwat „Jodły Ostrzeszowskie” obejmujący obszar leśny w miejscowości Godziętów o powierzchni 8,96 ha, należący do Leśnictwa Pieczyska, ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 kwietnia 1963 roku;

Ryc. 52. Rezerwat „Jodły Ostrzeszowskie”

Źródło: Nadleśnictwo Przedborów

- Rezerwat „Pieczyńska” obejmujący fragment lasu mieszanego ze stanowiskami jodły i świerku oraz obszar śródleśnego torfowiska z charakterystycznymi zespołami roślin bagiennych o powierzchni 5,00 ha, ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 maja 1959 r.

Ryc. 53. Rezerwat „Pieczyńska”

Źródło: Nadleśnictwo Przedborów

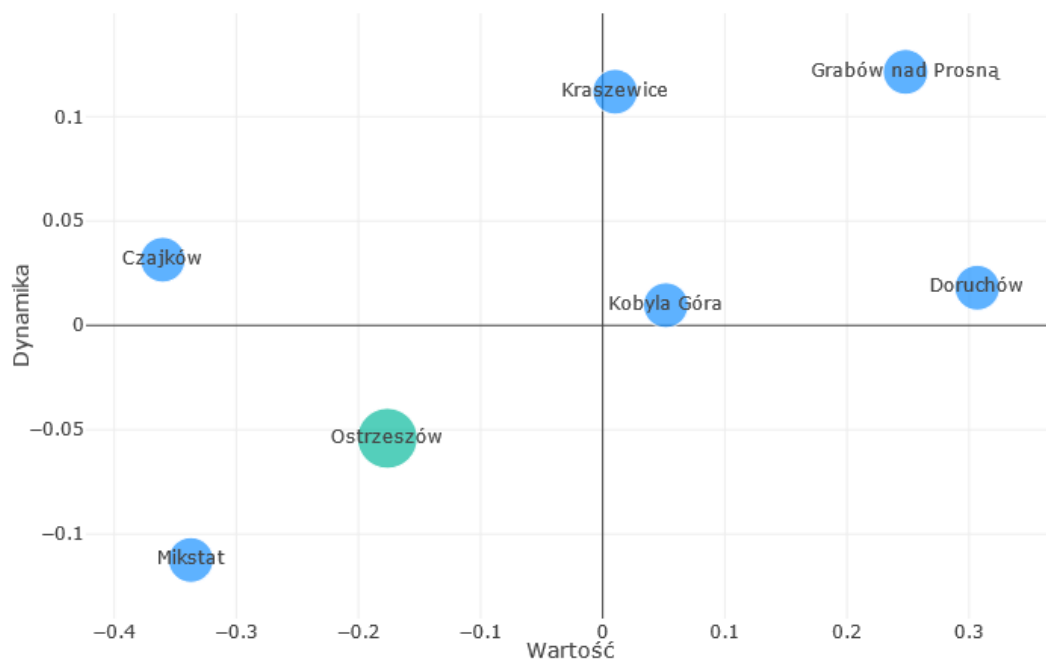
Na obszarze Partnerstwa nie występują obszary Natura 2000, nie ma parków krajobrazowych ani parków narodowych.

2.6.5. wybrane wskaźniki dla tego obszaru.

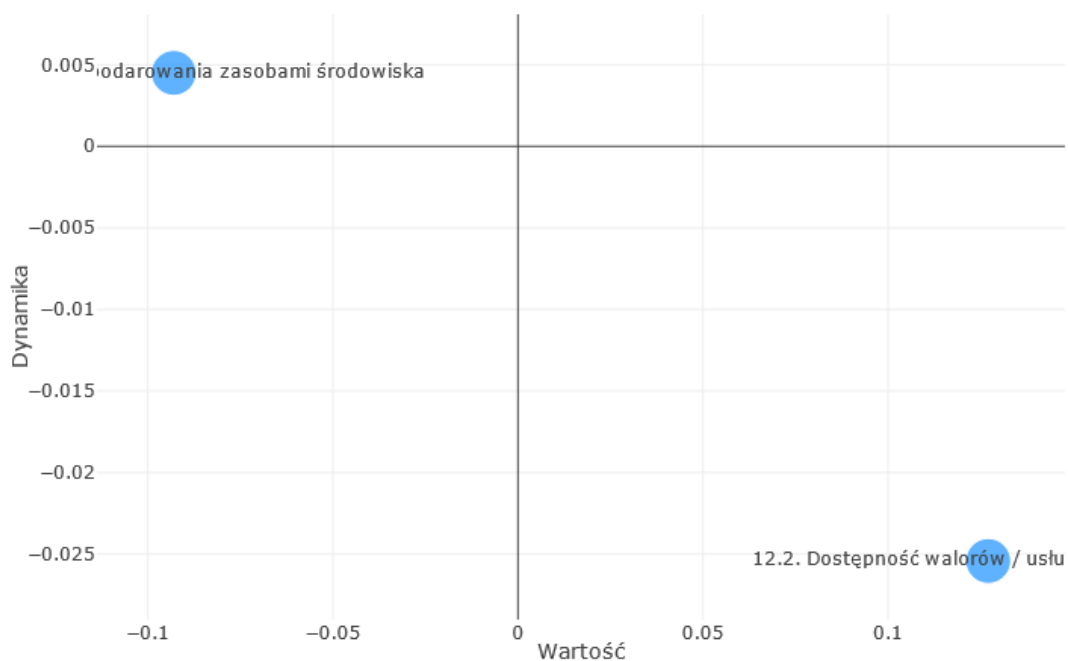
Ocena wskaźnika ogólnego wymiaru środowiskowego jest pozytywna. Zmiany oraz negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze nie odcisnęły piętna na obszarach środowiskowych i przestrzennych. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) w wszystkich gminach ma tendencję wzrostową utrzymującą się od 2015 roku. Podobnie jest z ładem i strukturą przestrzenną obszaru, ale tutaj mamy wskaźniki niższe, ciągle dodatnie. Do 2015 roku są rosnące a później mają małą tendencję spadkową. Najgorzej prezentuje się lokalne środowisko przyrodnicze, tutaj wskaźniki są niestabilne i ulegają wahaniom. Od 2017 roku widoczny mocny spadek i w roku 2019 wskaźnik jest ujemny.

Nazwa	Wartość	Dynamika
Czajków	- 0,36	0,03
Doruchów	0,31	0,02
Grabów nad Prosną	0,25	0,12
Kobyła Góra	0,05	0,01
Kraszewice	0,01	0,11
Mikstat	- 0,34	- 0,11
Ostrzeszów	- 0,18	- 0,05

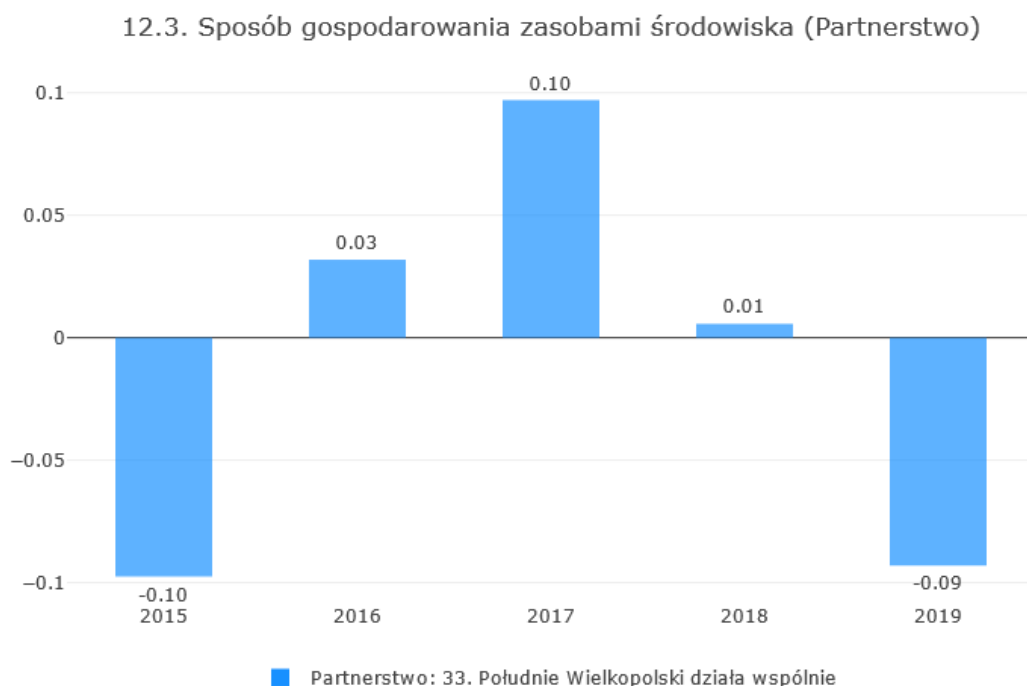

Najgorszą pozycję w tym obszarze ma Mikstat i Ostrzeszów, wskaźniki posiadają wartość ujemną i dynamika ma również wartość ujemną.

Nazwa	Wartość	Dynamika
Dostępność walorów / usług przyrodniczych	0,13	- 0,03
Sposób gospodarowania zasobami środowiska	- 0,09	0,00

Na ocenę lokalnego środowiska przyrodniczego składają się parametry dostępność walorów / usług przyrodniczych i sposób gospodarowania zasobami środowiska

Podobszar sposób gospodarowania zasobami środowiska w analizowanym okresie ma wskaźniki niestabilne, ulegają one wahaniom i w roku 2019 posiadają wartość ujemną.

Nazwa	Wartość	Dynamika
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km2 powierzchni JST w ciągu roku	0,16	0,60
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych (dane powiatowe)	- 0,23	- 0,06
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca	- 0,64	- 0,82
Ścieki oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	0,17	0,12

W tym podobszarze najgorszą pozycję mają zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych (dane powiatowe)

3. Analiza potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych obszaru partnerstwa

3.1. Potencjały oraz deficyty partnerstwa: SWOT

Analiza SWOT, jako zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego obszaru oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych, jest klasycznym narzędziem stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej. Analiza ta uwzględnia wszystkie czynniki, zjawiska i procesy wpływające na skalę oraz tempo rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, które można podzielić na zewnętrzne, czyli zmiany zachodzące w otoczeniu i wewnętrzne. Metoda ta pozwala na zebranie i usystematyzowanie informacji o potencjale rozwojowym obszaru partnerstwa oraz o dostrzeganych barierach, a jednocześnie, zwraca uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W opracowaniu skoncentrowano się głównie na ocenie wewnętrznych zasobów partnerstwa, atutów i problemów, a także relacji między tymi elementami, uwzględniono również uwarunkowania zewnętrzne, niezależne od decyzji władz lokalnych, ale w istotny sposób determinujące rozwój danej społeczności.

Znajomość uwarunkowań partnerstwa umożliwia podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi potencjału lokalnego i wykorzystaniu nadarzających się okazji.

Głównym celem analizy SWOT, jest określenie aktualnej i perspektywicznej pozycji przedmiotu analizy SWOT oraz prognoza strategii postępowania. Zakres rodzajowy czynników, które mają wpływ na przedmiot analizy SWOT jest bardzo szeroki. Z jednej strony są to czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, a z drugiej pozytywne i negatywne, a ich skuteczna identyfikacja jest podstawą analizy SWOT. Pomocnym w celu identyfikacji tych czynników jest schemat dzielący czynniki analizy SWOT na cztery kategorie:

1. Szanse lub okazje - Należy znaleźć w otoczeniu kluczowe czynniki, które pozwolą na utrzymanie pozycji lub jej ekspansję, a jednocześnie osłabią zagrożenia. Szanse mają pozytywny wpływ na rozwój i pokonywanie barier płynących z otoczenia.

2. Zagrożenia - Musimy zidentyfikować w otoczeniu kluczowe czynniki, które są przeszkodą dla utrzymania pozycji, rozwoju lub ekspansji. Zagrożenia mają negatywny wpływ przede wszystkim na utrzymanie pozycji, jak również na perspektywy rozwoju. Skuteczna ich identyfikacja jest podstawą opracowania prawidłowej strategii. Czynniki zewnętrzne mogą w jednym przypadku być szansą, a w innych są zagrożeniem. Typowymi przykładami jest polityka gospodarcza prowadzona przez państwo, tendencje rynkowe, koncesjonowanie działalności gospodarczej.
3. Mocne strony - Identyfikacja mocnych stron wynika ze znajomości przedmiotu analizy. Im ta znajomość jest głębsza, tym wynik analizy jest bardziej wiarygodny i efektywny. Mocne strony zależą od rodzaju przedmiotu analizy. Całkowicie inaczej będzie prowadzona ich identyfikacja w przypadku przedsiębiorstwa, a inaczej w przypadku analizy przedsięwzięcia, które nie będzie miało charakteru gospodarczego. Praktycznie w każdym przypadku mocne strony są wynikiem wszelkiego rodzaju zasobów i kwalifikacji przedmiotu analizy.
4. Słabe strony - Identyfikacja słabych stron przebiega podobnie jak identyfikacja mocnych stron przedmiotu analizy i jest wynikiem znajomości przedmiotu analizy. Praktycznie w każdym przypadku słabe strony są wynikiem wszelkiego rodzaju braku zasobów i braku kwalifikacji przedmiotu analizy.

Efektywny monitoring procesu wdrażania strategii.

Wykorzystywanie analizy SWOT pozwala na ciągłe śledzenie szans i potencjalnych zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Analiza SWOT jest próbą kompleksowego, łącznego wykorzystania wniosków płynących zarówno z analizy otoczenia, jak i analizy zasobów. Dlatego też dobrze przeprowadzona analiza SWOT znacznie zmniejsza ryzyko błędnego działania, zapewniając jednocześnie najbardziej optymalny, z wielu możliwych kierunek rozwoju. Jednocześnie analiza SWOT pozwala na konstrukcję unikalnej strategii dopasowanej do warunków otoczenia i specyficznych zasobów, którymi dysponujemy, na wykorzystanie jej możliwości, określenie, do czego zmierzamy oraz jakimi zasobami dysponujemy.

Poniżej znajduje się analiza SWOT w poszczególnych dziedzinach, która stanowi ważne narzędzie w procesie planowania strategicznego, określania celów i przedsięwzięć.

3.2. Diagnoza mocnych i słabych stron obszaru Partnerstwa Wielkopolska Działą Wspólnie.

Mocne i słabe strony dotyczą czynników wewnętrznych. Przez mocne strony należy rozumieć specjalne walory i zasoby obszaru partnerstwa odróżniające ją od innych regionów. Mogą być konsekwencją położenia geograficznego, wielkości obszaru, potencjału społecznego, gospodarczego, infrastrukturalnego, stanu środowiska przyrodniczego, zasobów dziedzictwa kulturowego, kondycji finansowej gmin obszaru partnerstwa. Słabe strony są konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych walorów i zasobów oraz niedostatecznych umiejętności w stosowaniu aktywnych i kreatywnych metod zarządzania gminą. Mogą one dotyczyć wszystkich lub niektórych zasobów i sfer działania. Duża liczba słabych stron zmniejsza zdolność obszaru do konkurencji z innymi i ogranicza możliwość oraz tempo jego dalszego rozwoju. Podstawową funkcją analizy mocnych i słabych stron jest diagnoza procesów i struktur, która powinna ujawnić potencjał - rzeczywiste możliwości. Silne strony służą za podstawę do budowania strategii, słabe zaś służą korekcie i unikaniu problemów.

Mocne strony	Słabe strony
SFERA SPOŁECZNA	
- relatywnie niski poziom bezrobocia - korzystne położenie administracyjne i komunikacyjne, - aktywność gospodarcza i społeczna mieszkańców, - aktywność miejscowych organizacji pozarządowych: OSP; KGW; LZS; stowarzyszeń, fundacji - tradycje w osiąganiu sukcesów sportowych, - możliwość organizowania imprez ponadregionalnych - plenerowych, - materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe - świadomość wśród młodzieży potrzeby posiadania wykształcenia, - dobry dostęp i dobra jakość szkolnictwa - dobra kadra nauczycielska, - zwiększająca się liczba uczniów podejmujących naukę na uczelniach wyższych	- odpływ wykształconej młodzieży, - starzenie się społeczeństwa, - niewielkie środki finansowe JST, - niewystarczające wyposażenie szkół w środki dydaktyczne, - niewystarczające środki na opiekę społeczną, - duża liczba rodzin wymagających pomocy społecznej, - patologie społeczne (alkoholizm), - stosunkowo niski poziom wynagrodzeń a w konsekwencji ograniczenie możliwości nabywczych mieszkańców - brak obwodnicy Ostrzeszowa i intensywny ruch samochodowy w centrum miasta - brak spójności i integracji mieszkańców wokół wspólnych zadań - problemy społeczne obszarów popegeerowskich - brak dostępności mieszkań komunalnych - słaba dostępność do służby zdrowia - niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców - głównie dzieci i młodzieży - - słabo działające świetlice wiejskie - spadek liczby czytelników bibliotek

GOSPODARKA	
- zadowalająca dostępność komunikacyjna, - przedsiębiorczość mieszkańców, duża ilość podmiotów gospodarczych, - baza surowcowa dla przemysłu drzewnego, - korzystne położenie gminy dla rozwoju turystyki i rekreacji (lasy, zalew, najwyższe wzniesienie na terenie województwa wielkopolskiego - Kobyła Góra), - możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej, - dobra współpraca samorządów lokalnych, - niewielkie zadłużenie JST - różnorodność branżowa istniejących przedsiębiorstw i ograniczone zagrożenie bezrobociem strukturalnym	- zbyt mała ilość zakładów produkcyjnych, - brak wykwalifikowanej siły roboczej w niektórych branżach - brak odpowiedniej infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich, - niedostateczne uzbrojenie terenów inwestycyjnych - na dużej części obszaru przeważa działalność gospodarcza mało zróżnicowana i o niewielkim stopniu innowacyjności, - konieczność posiadania, przez przedsiębiorców, własnego wkładu przy realizacji projektów z funduszy strukturalnych, - niewystarczająca współpraca z organizacjami pozarządowymi, - niska klasa bonitacyjna gleb oraz mała średnia powierzchnia gospodarstw rolniczych, - ograniczone środki własne na inwestycje - brak miejsc pracy dla kobiet, wysoki udział kobiet w grupie osób bezrobotnych. - niski udział kobiet wśród osób prowadzących działalność gospodarczą - mała otwartość na innowacje wśród przedsiębiorców

TURYSTYKA, PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

- obszar partnerstwa objęty obszarem Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”, - atrakcyjne i zróżnicowane ukształtowanie terenu: Wzgórza Ostrzeszowskie oraz Kobyla Góra najwyższe wzniesienie w Wielkopolsce, - atrakcyjne warunki przyrodniczo - krajobrazowe, Dolina Prosny, zalew Blewązka. - warunki do uprawiania sportów wodnych i zimowych, - korzystne położenie gospodarstw rolnych w - potencjał dla rozwoju agroturystyki, - korzystna lokalizacja części gmin obszaru - Ostrzeszowa i Kobyłej Góry względem dróg krajowych i ekspresowych. - dobrze rozwinięta baza noclegowa - duża ilość miejsc. - brak uciążliwego przemysłu - zanieczyszczającego środowisko naturalne, - sprzyjające warunki do uprawiania turystyki, w tym turystyki pieszej, konnej, rowerowej i łowiectwa - doskonałe warunki do rozwoju agroturystyki, - dobre warunki naturalne i stan środowiska przyrodniczego - duża lesistość obszaru - bogate tradycje kulinarne oraz wytwarzane produkty tradycyjne i lokalne - przebieg Rowerowej Pętli Południowej Wielkopolski	- niewielki stopień wykorzystania walorów turystycznych, - brak wydzielonych dróg rowerowych i spacerowych zwiększających ofertę turystyczną obszaru, - niewystarczająca ilość imprez kulturalnych i turystycznych promujących gminę w skali regionu i kraju, - niedostateczny poziom bazy gastronomicznej - mało punktów gastronomicznych, - niska klasa bonitacji gleb i mała średnia powierzchnia gospodarstw rolnych, - niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna, - ograniczenia możliwości lokalizacji nowych inwestycji ze względu na włączenie części obszaru do Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rzeki Prosny” - brak produktu regionalnego promującego obszar partnerstwa - w większości tradycyjny sposób ogrzewania domów powodujący okresowo zwiększone zanieczyszczenie atmosfery. - duża odległość od Poznania, siedziby władz województwa - istnienie dzikich wysypisk odpadów - brak planów zagospodarowania przestrzennego dla części obszarów wiejskich - małe zainteresowanie mieszkańców ofertą kulturalną, lokalnymi zabytkami - nieuregulowane koryto rzeki Prosny
---	--

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
- przez obszar partnerstwa przebiegają gazociągi wysokiego i średniego ciśnienia, oczyszczalnia ścieków komunalnych - dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i rozbudowana kanalizacja - rozwój budownictwa mieszkaniowego - dobrze rozwinięta sieć wodociągowa - dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna, - sieć bankowa ułatwiająca zakładanie i rozwój podmiotów gospodarczych - systematyczny rozwój infrastruktury drogowej - dobry dostęp do szerokopasmowego Internetu	- zły stan drogi krajowej nr 11, części dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych - niedostateczne zwodociągowanie i skanalizowanie obszarów wiejskich, - ograniczenia w zakresie inwestycji na obszarach prawnie chronionych, - brak gazyfikacji obszarów wiejskich. - brak zaplecza sportowego - brak terenów z możliwością przeznaczenia ich na inwestycje - niekorzystna lokalizacja części gmin obszaru - Kraszewic i Czajkowa względem dróg krajowych i ekspresowych.

3.3. Szanse i zagrożenia dla obszaru Partnerstwa Wielkopolska Działą Wspólnie.

Wszystkie uwarunkowania, to znaczy czynniki, zjawiska i procesy wpływające na obecne oraz przyszłe możliwości rozwoju obszaru partnerstwa można podzielić według dwóch kryteriów: miejsca powstawania (zewnętrzne i wewnętrzne) oraz sposobu oddziaływania (pozytywne i negatywne). Czynniki zewnętrznymi pozytywnymi są szanse, a zewnętrznymi negatywnymi zagrożenia. Szanse mają korzystny wpływ na funkcjonowanie i dalszy rozwój regionu, mogą także stać się bodźcami jej rozwoju. Zagrożenia stanowią barierę, utrudnienia w rozwoju partnerstwa. Nie pozwalają na pełne wykorzystanie szans rozwojowych tkwiących w otoczeniu oraz silnych stron obszaru, a także mogą być przyczyną konieczności poniesienia dodatkowych kosztów związanych z funkcjonowaniem gminy i dalszym rozwojem.

Społeczności w coraz większym stopniu są podatne na oddziaływanie zewnętrznych sił gospodarczych na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Zrozumienie zagrożeń i szans stworzonych przez otoczenie zewnętrzne, mających znaczenie dla określonych najistotniejszych zagadnień, jest bardzo ważne. Wiele czynników zewnętrznych będzie się znajdować poza lokalną kontrolą, tym niemniej ich wpływ na lokalną gospodarkę jest ważny i powinien być brany pod uwagę w trakcie planowania strategicznego.

SZANSE (OKAZJE ZEWNĘTRZNE)	ZAGROŻENIA (TRUDNOŚCI)
- rozwijająca się infrastruktura techniczna kraju, np. budowa drogi ekspresowej S8, w pobliżu węzła komunikacyjnego na trasie drogi S8, - wzmacnianie więzi społeczności lokalnej, - współpraca z gminami partnerskimi, - moda na ekologię i ochronę przyrody, - dostępność funduszy Unii Europejskiej na rozwój infrastruktury technicznej, rozwój obszarów wiejskich oraz dla przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, - dostęp do funduszy na remont zabytków i kultywowanie lokalnych tradycji, - rozwój rolnictwa ekologicznego, - wzrost znaczenia agroturystyki, jako jednej z form uprawiania turystyki - promocja produktów lokalnych - udowa zbiornika retencyjnego na granicy gminy Czajków i gminy Klonowa oraz zbiornika retencyjnego Wielowieś Klasztorna - wzrost gospodarczy w Polsce. - wzrost liczby zakładanych firm prywatnych - włączenie gminy Ostrzeszów do podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej - powstawanie wielkoobszarowych, wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych - połączenie drogowe Wrocław – Warszawa - zwiększenie dostępu do Internetu	- kryzys gospodarczy i finansowy - spadek zapotrzebowania na produkty wytwarzane przez lokalne przedsiębiorstwa i firmy, - trudna sytuacja polityczno-gospodarcza i społeczna w kraju, wysoki poziom bezrobocia w kraju, - wysokie obciążenia podatkowe przedsiębiorców, - brak środków pieniężnych na poprawę stanu technicznego dróg powiatowych i wojewódzkich, - niewystarczające środki na regulację cieków wodnych i likwidację osuwisk, - wysokie oprocentowanie kredytów, - brak możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu, - zakazy i ograniczenia w strefach - pogłębianie dysproporcji pomiędzy regionami i marginalizacja pewnych obszarów - trend polegający na emigracji młodych Polaków za granicę - odpływ młodzieży z wykształceniem wyższym do dużych ośrodków miejskich - małe zainteresowanie turystów obszarem partnerstwa - wzrost kosztów utrzymania nowych obiektów sportowych i kulturalnych - przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym - starzenie się społeczeństwa, - niż demograficzny, - terroryzm - kataklizmy ekologiczne - susza, - wylewanie rzeki Prosną

- tworzenie nowych miejsc pracy - możliwość zatrudnienia mieszkańców poza gminą - rozwój zapotrzebowania na usługi turystyczne - rozwój energii odnawialnej - uaktywnienie terenów rekreacyjnych - źródła geotermalne - rozwój budownictwa - rozwój gospodarstw agroturystycznych - inwestycje zagraniczne - budowa zalewu - wzrost opłacalności produkcji rolnej - rosnące zainteresowanie mieszkańców zdrowym stylem życia i aktywnymi formami spędzania wolnego czasu - wzrost znaczenia agroturystyki w związku z sytuacją światową - utrudniającą możliwość wyjazdów zagranicznych - działania na rzecz rozwoju kompleksowej oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, - powstawanie nowych trendów konsumenckich/ nowe style życia, - termomodernizacja budynków - użyteczności publicznej	- emigracja młodzieży - odpływ uzdolnionej, dobrze wykształconej kadry pracowniczej - działania rządu niesprzyjające samorządności gmin - wzrost emisji zanieczyszczeń, - nieuregulowana gospodarka odpadami - uzależnienia- rozwój niekorzystnych zjawisk prowadzących do patologii - nadmierny ruch drogowy - zanieczyszczenie środowiska - poszerzające się obszary ubóstwa obywateli - degradacja gruntów - brak inwestorów zewnętrznych. - zwiększająca się nieopłacalność prowadzenia gospodarstw rolnych - wzrost cen, - zastępowanie kontaktów osobistych oraz utrzymywanie relacji społecznych życiem w świecie wirtualnym - epidemie
---	---

3.4. Nowe wyzwania, kierunki strategicznej interwencji i współpracy

Praca nad przyjęciem listy
nowych wyzwań i kierunków
strategicznej interwencji
będzie trwała w kwietniu 2021 roku

4. Wykazy i spisy

A. Nota metodyczna

Niniejszy **RAPORT DIAGNOSTYCZNY – portret partnerstwa Południe Wielkopolski Dział Wspólnie** jest wynikiem pracy zespołu autorskiego wymienionego na wstępie.

Prace diagnostyczne, analityczne i badawcze trwały od grudnia do końca marca i objęły szeroki obszar zagadnień społecznych, gospodarczych i środowiskowo-przestrzennych. Wersja autorska dokumentu powstała 31 marca 2021 roku.

Diagnoza opracowana została w oparciu o bogaty zasób danych zarówno zastanych (tzw. wtórnych), jak i wywołanych (pierwotnych) z wykorzystaniem następujących narzędzi badawczych i analitycznych:

1. Analizy *desk research* (przeszukanie źródeł wtórnych): przegląd ekspercki istniejących dokumentów strategicznych, badań, analiz, statystyki itd.
2. Narzędzia analiz statystycznych **Monitor Rozwoju Lokalnego II (MRL II)** – specjalnie przygotowanej i zasilonej danymi na potrzeby Projektu CWD bazy danych, służącej głównie do analizy i oceny potencjału rozwojowego gmin i całego Partnerstwa. Na system MRL II składa się:
 - a. **MRL II – potencjał partnerstw** (www.partnerstwa.monitorrozwoju.pl) - baza umożliwia analizę potencjału rozwoju partnerstwa i gmin partnerstwa oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych bezwzględnych oraz względnych (w grupach porównawczych).
 - b. **MRL II – ocena gmin** (www.gminy.monitorrozwoju.pl): baza umożliwia analizę potencjału rozwoju gmin oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych.
 - c. **MRL II – analizy pogłębione** (www.analizy.monitorrozwoju.pl): baza umożliwia analizę potencjału rozwoju gmin oraz partnerstw z zastosowaniem bardziej rozbudowanego systemu wskaźników.
 - d. Kompatybilny z systemem **MRL II zasób kartograficzny** – analizy i prezentacje danych w formie kartogramów, kartodiagramów i infografik dedykowany partnerstwom.
 - e. Pozyskany na potrzeby CWD zasób najświeższych (31 XII 2019) danych społeczno-ekonomicznych, m.in. dane: POLTAX, ZUS, KRUS, dane i prognozy demograficzne, MPSiR, i inne.

3. Program ilościowo-jakościowych **badan społecznych** Partnerstwa:
- a. **Badania ilościowe: trzy odrębne ankiety** skierowane do trzech kluczowych kategorii mieszkańców gmin Partnerstwa:
- **Badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży** zwane dalej „Badaniami młodzieży”. Badania, przeprowadzone online w dniach za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, objęły ponad 500 uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych, mieszkających na obszarze partnerstwa. Badanie przeprowadzono przy aktywnym udziale szkół i ich organów prowadzących.
 - **Badanie opinii mieszkańców gmin obszaru partnerstwa**, zwane dalej „Badaniami mieszkańców”. Badania przeprowadzono online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, na niereprezentatywnej próbie ponad 550 respondentów – mieszkańców gmin obszaru partnerstwa w lutym 2021.
 - **Badanie opinii lokalnych liderów**, zwane dalej „Badaniami liderów”, skierowane do 4 kategorii liderów lokalnych przeprowadzone online na celowej próbie 55 liderów w lutym 2021.
- b. **Badania opinii lokalnych przedsiębiorców** – ankieta elektroniczna.
4. Inne narzędzia analityczne i badawcze dedykowane pogłębieniu diagnozy:
- a. Badanie analityczne przepływów usług pomiędzy gminami oraz lokalizacji centrów poszczególnych kategorii usług na terenie partnerstwa, przy pomocy kwestionariusza „Matryca bilansu usług na obszarze Partnerstwa”.
- b. Badania zasobów i produktów na obszarze partnerstwa, zwane dalej „Badaniami zasobów i produktów”. Badania przeprowadzono wśród liderów samorządów gminnych metodą telefonicznego wywiadu kwestionariuszowego CATI.

Zrealizowane, w znacznym stopniu własnymi siłami i zasobami Partnerstwa, badania dostarczyły unikatowego zasobu danych i informacji o gminach OP i jego mieszkańcach: ich opiniach, preferencjach, sposobach funkcjonowania, planach i aspiracjach. Powtarzalność części pytań w kilku badaniach umożliwiła agregowanie i porównanie wyników, zaś zbiorcze ich zestawienia w skali całego kraju umożliwia zobaczenie analizowanego partnerstwa na tle innych partnerstw i średnich wskaźników z wszystkich 38 Partnerstw.

B. Spis rycin:

Ryc. 1.	Samorządy wchodzące w skład partnerstwa	9
Ryc. 2.	Gmina Czajków: mapa sytuacyjna	11
Ryc. 3.	Położenie partnerstwa Południe Wielkopolski Działu Wspólnie	21
Ryc. 4.	Położenie obszar Partnerstwa w kontekście otaczającej je sieci miast.....	22
Ryc. 5.	Kartogramy bilansu korzystania z sześciu rodzajów usług oraz z usług ogółem	24
Ryc. 6.	Prognozowany odsetek ludności w wieku 65+ w populacji ogółem (2030 r.)....	27
Ryc. 7.	Prognoza zmiany liczby ludności ogółem do 2030 r.	29
Ryc. 8.	Zmiana liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach jako odsetek ludności w roku bazowym (2019).....	30
Ryc. 9.	Dochody brutto i netto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w stosunku do średniej krajowej.....	31
Ryc. 10.	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	32
Ryc. 11.	Wynik finansowy przedsiębiorstw – miernik koniunktury regionalnej	34
Ryc. 12.	Ogólny klimat koniunktury gospodarczej w województwach	35
Ryc. 13.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem.....	37
Ryc. 14.	Kwota długu na jednego mieszkańca z podziałem na gminy w ramach partnerstwa.....	38
Ryc. 15.	Kwota nadwyżki operacyjnej pomniejszona o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca	39
Ryc. 16.	Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca	40
Ryc. 17.	Lesistość poszczególnych województw w Polsce	42
Ryc. 18.	Użytki rolne jako odsetek powierzchni województwa ogółem	43
Ryc. 19.	Odsetek powierzchni województw objęty prawnymi formami obszarowej ochrony przyrody	43
Ryc. 20.	Klasy pokrycia terenu w obszarze partnerstwa.....	44
Ryc. 21.	Udział Lasów w ogólnej powierzchni gmin (2019).....	45
Ryc. 22.	Ilość zmieszanych odpadów komunalnych rocznie na mieszkańca (kg).....	46
Ryc. 23.	Wydatki budżetów gmin w rozdziale 90002 (gospodarka odpadami komunalnymi) w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	47

Ryc. 24.	Masa odpadów nieposegregowanych na mieszkańca rocznie – w przeliczeniu na 1 zł wydatku na system segregacji	47
Ryc. 25.	Rozkład odpowiedzi mieszkańców poszczególnych gmin Partnerstwa na pytanie: „Czy obszar Partnerstwa jest dobrym miejscem do życia i rozwoju?” ..	49
Ryc. 26.	Maturzyści. Czy obszar Partnerstwa jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?	51
Ryc. 27.	Odpowiedzi liderów na pytanie: „Które z wymienionych czynników Pana/i zdaniem są silną, a które silną stroną Waszej gminy?”	52
Ryc. 28.	Co jest silną stroną (atutem), a co słaba stroną (deficytem) gminy?	57
Ryc. 29.	Odpowiedź na pytanie o planowane przyszłe miejsce zamieszkania	63
Ryc. 30.	Odpowiedź na pytanie o planowane przyszłe miejsce pracy	65
Ryc. 31.	Ogólny wskaźnik wymiaru społecznego dla gmin Partnerstwa	66
Ryc. 32.	Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze poziom bezpieczeństwa	67
Ryc. 33.	Poziom integracji (wewnętrznej współpracy) lokalnego środowiska przedsiębiorców - opinia gmin/miast z obszaru partnerstwa	85
Ryc. 34.	Zainteresowanie podejmowaniem działalności gospodarczej i inwestowaniem - opinia gmin/miast z obszaru partnerstwa	86
Ryc. 35.	Czy przedsiębiorcy wspierają lokalne inicjatywy społeczne?	86
Ryc. 36.	Hamulce rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości - opinia przedsiębiorców	88
Ryc. 37.	Czy obszar partnerstwa jest dobrym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej?	90
Ryc. 38.	Stosunek władz lokalnych do przedsiębiorców i inwestorów lokalnych - opinia przedsiębiorców?	90
Ryc. 39.	Warunki prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze partnerstwa – w ocenie przedsiębiorców	91
Ryc. 40.	Czynniki dotyczące otoczenia lokalnego - determinanty rozwoju przedsiębiorczości na obszarze partnerstwa	93
Ryc. 41.	Czynniki odnoszące się do otoczenia lokalnego - determinanty rozwoju przedsiębiorczości na obszarze partnerstwa	94
Ryc. 42.	Ocena lokalnych uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości	95
Ryc. 43.	Możliwości wsparcia działalności ze strony samorządu lub otoczenia biznesu na obszarze partnerstwa - determinanty rozwoju przedsiębiorczości	97

Ryc. 44.	Zainteresowanie współpracą przedsiębiorców z lokalnymi instytucjami publicznym - potrzeby lokalnych MŚP	98
Ryc. 45.	Delimitacja obszarów ONW w Partnerstwie i jego otoczeniu	100
Ryc. 46.	Obszar Partnerstwa a zagrożenie suszą rolniczą w ostatnich czterech latach .	101
Ryc. 32.	Obszary wiejskie Partnerstwa wg typów zabudowy i zasiedlenia	103
Ryc. 33.	Szkielet układu komunikacyjnego obszaru Partnerstwa	104
Ryc. 34.	Sieć Szerokopasmowa na terenie Partnerstwa	106
Ryc. 35.	Syntetyczny wskaźnik peryferyjności czasowej dla Partnerstwa.....	107
Ryc. 36.	Formy ochrony przyrody w obszarze partnerstwa.	108
Ryc. 37.	Rezerwat „Jodły Ostrzeszowskie”	110
Ryc. 38.	Rezerwat „Pieczyska”	110

C. Spis tabel

Tabela 1.	Powiązania celów strategicznych samorządów partnerstwa Południe Wielkopolski Działa Wspólnie.....	19
Tabela 2.	Mieszkańcy. Czy obszar Partnerstwa jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?	49
Tabela 3.	Liderzy. Czy obszar Partnerstwa jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?.....	50
Tabela 4.	Odpowiedzi mieszkańców na pytanie: „Co jest silną stroną (atutem), a co słabą stroną (deficytem) Pana/i gminy?.....	55
Tabela 5.	Odpowiedzi na pytanie: „Co zachęca Ciebie do mieszkania (teraz i w przyszłości) w Twojej gminie/miejscowości, a co do jej opuszczenia?	58
Tabela 6.	Odpowiedzi na pytanie: „Gdzie najbardziej chciał(a)byś w przyszłości mieszkać?”	61
Tabela 7.	Odpowiedzi na pytanie: „W czym potrzebujesz uzupełnić lub pogłębić wiedzę/kompetencje, aby znaleźć i podjąć wymarzoną pracę?”	64
Tabela 8.	Działania JST na rzecz przedsiębiorców	69
Tabela 9.	Zainteresowanie podejmowaniem działalności gospodarczej i inwestowaniem w Obszarze Partnerstwa - opinia JST z obszaru partnerstwa	85

